

UNHCR
The UN Refugee Agency

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

**ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αναπτύχθηκε από τη Mialy Dermish με τη συμβολή των Alain Uwumugambi, Niala Khalil, Hibatillah Ibrahim, Eva Alisic, Hayley Scrase, Laetitia Lemaistre, Pieter Ventevogel, Maeve Patterson και Frederik Smets.

Η προσαρμογή στα ελληνικά έγινε το 2018 από την Αντιπροσωπεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα
Επιμέλεια κειμένου: Κώστας Κωνσταντίνου
Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση https://www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

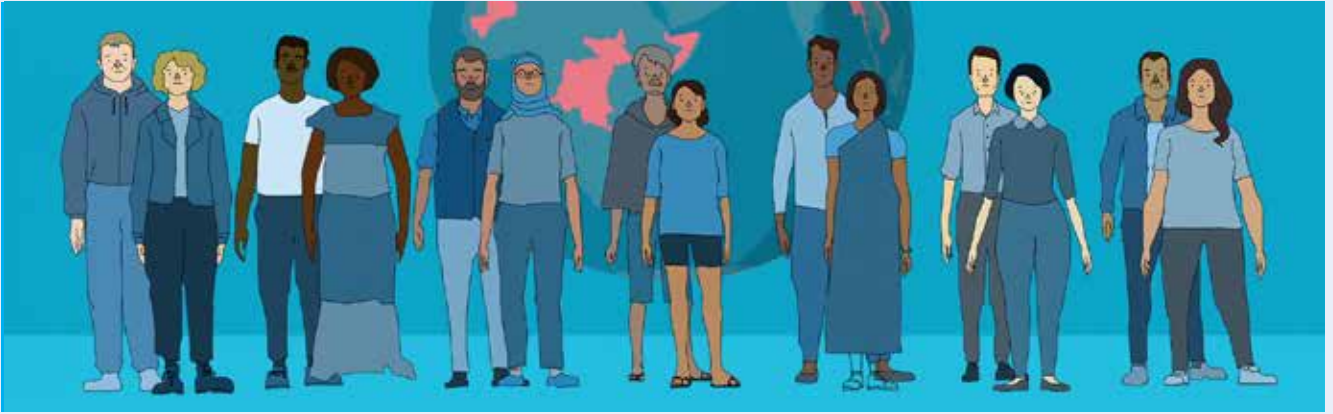
© 2017 UNHCR

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πριν ξεκινήσετε	3
Οδηγός για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Ηλικίες 6-9	5
Οδηγός για τα σχολικά μαθήματα	15
Οδηγός δραστηριοτήτων	23
Σχέδιο μαθήματος για το βίντεο με τη Rahf	29
Οδηγός για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Ηλικίες 9-12	35
Οδηγός για τα σχολικά μαθήματα	43
Οδηγός δραστηριοτήτων	51
Σχέδιο μαθήματος για το βίντεο με τη Malak και την Takwa	61
Οδηγός για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με παιδιά πρόσφυγες που αντιμετωπίζουν προβλήματα άγχους και ψυχικού τραύματος	67
- Εισαγωγή	69
- Ποιες εμπειρίες προκαλούν άγχος ή ψυχικό τραύμα στα παιδιά πρόσφυγες;	69
- Ποια συμπτώματα ενδέχεται να εμφανίζει ένα παιδί;	70
- Πως μπορούν οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία να βοηθήσουν τα παιδιά;	74
- Δραστηριότητες για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση	78
- Προσάρτημα	94
Οδηγός εκμάθησης γλώσσας	95
Παράρτημα	101
- Φύλλο δραστηριότητας I: Αντιστοίχιση γραμμάτων	103
- Φύλλο δραστηριότητας II: Αντιστοίχιση αριθμών	117
- Φύλλο δραστηριότητας III: Αναγνώριση των συναισθημάτων	149
- Φύλλο δραστηριότητας: Ένα παράδειγμα με αριθμούς	163

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ

Μια σημείωση σχετικά με τον σχεδιασμό του μαθήματος, αν έχετε μαθητές πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή μετανάστες.

Πριν ξεκινήσετε οποιαδήποτε δραστηριότητα με θέμα τους πρόσφυγες, το άσυλο, την εθνικότητα και τους μετανάστες, σκεφτείτε για λίγο τη σύνθεση της τάξη σας και αν υπάρχουν παιδιά από διαφορετικές χώρες καταγωγής. Μήπως κάποιοι από τους μαθητές σας είναι πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή ανιθαγενείς; Αν ναι, σκεφτείτε να μιλήσετε στους ίδιους και στους γονείς τους ανάλογα με την ηλικία τους.

Εφόσον είναι εφικτό, συμπεριλάβετε στη διάρκεια του μαθήματος ιδέες και θέματα που συζητήσατε με τους γονείς και τα παιδιά. Στο πλαίσιο κάποιας δραστηριότητας που έχετε σχεδιάσει, ζητήστε τους να μιλήσουν για αυτά τα θέματα, εφόσον έχουν δηλώσει ρητά ότι θα ήθελαν να μοιραστούν τις σκέψεις τους και να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις.

Οι ανιθαγενείς είναι άνθρωποι που δεν έχουν την ιθαγένεια καμίας χώρας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία της. Η ανιθαγένεια μπορεί να προκύψει σε πολλές και διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, ορισμένες εθνοτικές ή θρησκευτικές ομάδες ενδεχομένως να μην αναγνωρίζονται ως πολίτες βάσει της εθνικής νομοθεσίας της εκάστοτε χώρας. Κάποια παιδιά δεν γεννιούνται στη χώρα στην οποία οι γονείς τους θεωρούνται πολίτες και δεν μπορούν

να αποκτήσουν ούτε την ιθαγένεια της χώρας των γονέων τους, ούτε της χώρας στην οποία γεννήθηκαν. Σε ορισμένες χώρες του κόσμου ισχύουν νόμοι που δεν επιτρέπουν στη μητέρα να μεταβιβάσει την ιθαγένειά της στα παιδιά της.

Οι ανιθαγενείς μπορεί να στερούνται την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα, όπως η εκπαίδευση, η ιατρική περίθαλψη, η απασχόληση, η ελεύθερη κυκλοφορία και άλλα. Χωρίς αυτά, συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες και απογοητεύσεις, καθώς δεν μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Χρειάζεται να είστε προσεκτικοί όταν χρησιμοποιείτε λέξεις όπως «χώρα» και «εθνικότητα», αν έχετε ανιθαγενή παιδιά στην τάξη σας. Αντ' αυτών των λέξεων, μπορείτε να χρησιμοποιείτε φράσεις όπως «το σπίτι σας» ή «η κουλτούρα σας». Επιπλέον, πολλοί άνθρωποι μπορεί να συγχέουν την εθνικότητά τους, δηλαδή το γεγονός ότι ανήκουν ιστορικά, πολιτισμικά, γλωσσικά κλπ. σε ένα έθνος, με την ιθαγένειά τους, δηλαδή τον νομικό δεσμό τους με μια χώρα. Υπενθυμίζεται επίσης ότι οι έννοιες «ιθαγένεια» και «υπηκοότητα» είναι ταυτόσημες από νομικής απόψεως και υποδηλώνουν τον νομικό δεσμό ενός ατόμου με ένα κράτος¹.

1. Βλ. σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών προς το Υπουργείο Παιδείας: «Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό των όρων “ιθαγένεια”, “υπηκοότητα” και “εθνικότητα”, 9/7/2013»

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
6-9**

**Οδηγός για την
Πρωτοβάθμια
Εκπαίδευση**

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ο οδηγός αυτός περιλαμβάνει τέσσερις ενότητες:

1. Ενισχύοντας τις κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες και τις σχέσεις μεταξύ συνομηλίκων

Αυτή η ενότητα έχει στόχο να προωθήσει και να αναπτύξει την ικανότητα των παιδιών να αναγνωρίζουν διάφορα συναισθήματα στον εαυτό τους και στους άλλους. Επίσης, τα βοηθάει να διαχειρίζονται ανάλογα το κάθε συναίσθημα. Ενθαρρύνει επιπλέον τα παιδιά να δείχνουν ενσυναίσθηση στις εμπειρίες άλλων παιδιών στην τάξη τους.

1.A Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι είναι ενδιαφέρον να συνεργαστούν με τον κάθε συμμαθητή τους ξεχωριστά μέσα στην τάξη τους.

Να κατανοήσουν ότι κάθε μαθητής στην τάξη έχει ένα όνομα, το οποίο αντανακλά ένα πολιτισμικό περιβάλλον και μια ιστορία.

1.B Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν τα δικά τους συναισθήματα και να αναπτύξουν ένα λεξιλόγιο που μπορούν να χρησιμοποιούν για να τα εκφράζουν.

Να αρχίσουν να σκέφτονται πιο ενεργά σχετικά με τα συναισθήματά τους.

2. Αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει πολιτισμούς από όλο τον κόσμο και ενθαρρύνει τα παιδιά να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με ιδέες, παιχνίδια, μουσική, τρόπους χαιρετισμών και φαγητά που ανήκουν σε αυτούς τους πολιτισμούς. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συγκρίνουν, να αντιπαραβάλουν και να εκτιμήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι άνθρωποι στα διάφορα μέρη του κόσμου αλληλεπιδρούν και εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους.

Να κατανοήσουν ότι η ποικιλομορφία του κόσμου μας οφείλεται σε αυτές τις διαφορές.

Να ανακαλύψουν άλλες κουλτούρες, να τις εξερευνήσουν και να τις συζητήσουν με την οικογένειά τους.

3. Κατανοώντας τους νέους μαθητές

Αυτή η ενότητα εστιάζει στην εμπειρία του να είσαι νέο μέλος μιας σχολικής τάξης. Εστιάζει στο πώς είναι να μαθαίνει κανείς μια νέα γλώσσα, να παίζει καινούρια παιχνίδια, να κάνει καινούριους φίλους και να ζει την καθημερινότητα του σχολείου ως νέος μαθητής.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τους λόγους για τους οποίους ένα παιδί μπορεί να νιώθει φόβο και αγωνία όταν είναι καινούριο στο σχολείο ή την τάξη.

Να μπορέσουν να έρθουν στη θέση των παιδιών που είναι καινούρια στην τάξη.

4. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας

Αυτή η ενότητα ενθαρρύνει τα παιδιά να αναπτύξουν και να τηρούν στην τάξη μια σειρά κανόνων που συμβάλλουν στη δημιουργία ήρεμου κλίματος στην τάξη. Ενθαρρύνει τα παιδιά να αναλογιστούν τη συμπεριφορά τους και πώς αυτή μπορεί να επηρεάζει τα άλλα μέλη της ομάδας, καθώς και να εκτιμούν τη θετική συμπεριφορά, τόσο τη δική τους όσο και των άλλων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τα συναισθήματα που νιώθουν καθημερινά στην τάξη.

Να κατανοήσουν τις διάφορες αντιδράσεις που τους προκαλούν αυτά τα συναισθήματα.

Να κατανοήσουν πώς μπορεί να δημιουργηθεί ένα πιο χαρούμενο και ασφαλές περιβάλλον για όλους μέσα από τη συνεργασία της τάξης.

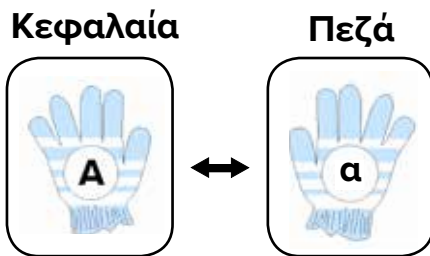
ΠΡΩΤΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

1.Α Δραστηριότητες για την ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των παιδιών και για τη διαμόρφωση διαπολιτισμικής συνείδησης σε ατομικό επίπεδο

1.Α.1 Διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών μέσα στην τάξη

Για τις παρακάτω δραστηριότητες θα χρειαστεί να κόψετε και να μοιράσετε στους μαθητές σας τις κάρτες αντιστοίχισης για γράμματα (Φύλλο Δραστηριότητας I) και αριθμούς (Φύλλο Δραστηριότητας II) που βρίσκονται στο Παράρτημα αυτού του Οδηγού.

Βεβαιωθείτε ότι έχουν μοιραστεί σωστά οι αντίστοιχες κάρτες, ώστε κάθε παιδί να μπορεί να βρει μέσα στην τάξη ένα άλλο παιδί που να κρατά την αντίστοιχη κάρτα.

Για την άσκηση αντιστοίχισης γραμμάτων, κάθε παιδί που κρατά την κάρτα με το κεφαλαίο γράμμα ενός από τα 24 γράμματα της αλφαβήτου πρέπει να αναζητήσει μέσα στην τάξη και να βρει το παιδί που κρατάει την αντίστοιχη κάρτα όπου εμφανίζεται το ίδιο γράμμα πεζό και αντίστροφα.

Εξίσωση

$$1 \times 2$$

Αποτέλεσμα

$$= 2$$

Για την άσκηση αντιστοίχισης αριθμών, τα παιδιά πρέπει να βρουν το σημείο της προπαίδειας ή τον αριθμό που αντιστοιχεί στην εξίσωση. Π.χ. το ένα παιδί κρατάει την κάρτα που απεικονίζει την εξίσωση 1×2 και το άλλο την κάρτα με το αποτέλεσμα $= 2$

Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε και κάρτες

λεξιλογίου. Φτιάξτε μερικές κάρτες με λέξεις και τις αντίστοιχες περιγραφές τους. Κάθε παιδί παίρνει μια κάρτα και πρέπει να βρει την αντίστοιχή της. Στο τέλος, τα παιδιά μπορούν να εκφράσουν τι τους άρεσε στη δραστηριότητα.

1.Α.2 Μίλησέ μου για το όνομά σου

Βάλτε ως κατ' οίκον εργασία στα παιδιά τη διερεύνηση της προέλευσης του ονόματός τους και τη συλλογή όσων περισσότερων στοιχείων μπορούν σχετικά με αυτό. Κάθε παιδί μπορεί να ρωτήσει τους γονείς του ή άλλα μέλη της οικογένειάς του μεγαλύτερης ηλικίας τι σημαίνει το όνομά του, τα ονόματα των αδερφών του ή των γονιών του, από πού προέρχονται και αν υπάρχουν άλλα άτομα στην οικογένεια με το ίδιο όνομα. Αν τα ονόματα γράφονται σε διαφορετική αλφάβητο, ζητήστε από τους γονείς να τα γράψουν σε αυτή. Στη συνέχεια, τα παιδιά μπορούν να σχηματίσουν έναν κύκλο ή να χωριστούν σε ζευγάρια και να ρωτήσουν τους συμμαθητές τους:

“Πώς σε λένε;”

“Από πού προέρχεται το όνομά σου;”

“Τι σημαίνει;”

Θα μπορούσατε επίσης να παρουσιάσετε τα ονόματα των παιδιών σε διαφορετικές γλώσσες (π.χ. Πέτρος, Peter ή Petteri) και να ρωτήσετε αν υπάρχουν παιδιά στο ίδιο τμήμα, στην ίδια τάξη ή στο σχολείο που έχουν διαφορετικό όνομα αλλά με τις ίδιες γλωσσικές ρίζες. Δουλεύοντας ομαδικά, τα παιδιά μπορούν να παρατηρήσουν τα ονόματα που είναι γραμμένα σε άλλη γλώσσα και να προσπαθήσουν να τα αντιγράψουν. Κάθε παιδί μπορεί να ζωγραφίσει μια εικόνα για να αναπαραστήσει το όνομά του.

Στο τέλος της δραστηριότητας καλέστε κάθε παιδί να παρουσιάσει τη ζωγραφιά του στους συμμαθητές του.

1.B Δραστηριότητες που αναπτύσσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη, τις δεξιότητες και την ικανότητα των παιδιών να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους

1.B.1 Αναγνώριση συναισθημάτων

Για αυτή τη δραστηριότητα κόψτε τις κάρτες που βρίσκονται στο Φύλλο Δραστηριότητας III. Δείξτε στα παιδιά τα διάφορα πρόσωπα που απεικονίζουν οι κάρτες. Ζητήστε από τους μαθητές να περιγράψουν τα συναισθήματα κάθε προσώπου με λέξεις όπως: χαρούμενο, λυπημένο ή θυμωμένο.

έκπληκτη

ενθουσιασμένος

Μπορείτε επίσης να περιγράψετε τα συναισθήματα και να ζητήσετε από τα παιδιά να δείξουν με ποια έκφραση του προσώπου μπορεί να εκδηλώνεται το καθένα.

1.B.2 Παντομίμα συναισθημάτων

Τα παιδιά μπορούν να παίξουν σε μικρές ομάδες ή σε ζευγάρια. Ζητήστε τους να μιμηθούν τα συναισθήματα που έχουν μάθει και άλλα που μπορεί να ξέρουν. Αφήστε τους να μάθουν ο ένας στον άλλον καινούριες λέξεις που μπορεί να ξέρουν από το σπίτι τους ή από τη μητρική τους γλώσσα.

Αυτό μπορεί να γίνει μετά τη δραστηριότητα 1.B.1 και ξανά μετά τη δραστηριότητα 1.B.3, αφού έχει αναπτυχθεί ένα πιο πλούσιο λεξιλόγιο.

1.B.3 Ανάπτυξη λεξιλογίου για την περιγραφή συναισθημάτων

Παρουσιάστε πιο σύνθετες λέξεις για την έκφραση συναισθημάτων, ρωτώντας τα

παιδιά αν ξέρουν να περιγράψουν αυτά τα συναισθήματα.

Αν δεν ξέρουν, χρησιμοποιήστε σενάρια για να εξηγήσετε το συναίσθημα και ζητήστε από τα παιδιά να δείξουν ποια μπορεί να είναι η κατάλληλη έκφραση προσώπου.

1.B.4 Έκφραση των συναισθημάτων

Μόλις τα παιδιά μπορούν σχετικά εύκολα να αναγνωρίζουν τουλάχιστον οκτώ συναισθήματα που νιώθουν (ανάλογα με την ηλικία τους), αναρτήστε στην τάξη πίνακες συναισθημάτων. Μπορείτε, για παράδειγμα, να τοποθετήσετε πίνακες από φελλό ή πλαστικοποιημένες κάρτες σε μαγνητικό πίνακα για κάθε συναίσθημα.

Στο πάνω μέρος του πίνακα μπορείτε να γράψετε ένα συναίσθημα. Από κάτω τοποθετήστε ένα καλάθι, όπου μπορείτε να βάζετε φωτογραφίες ή τα ονόματα των παιδιών.

Στη διάρκεια της ημέρας, τα παιδιά μπορούν να αφιερώνουν λίγο χρόνο για να μετακινούν το όνομά τους κάτω από κάποιο συγκεκριμένο συναίσθημα, ώστε να ξέρουν οι άλλοι πώς αισθάνονται.

Αν δείτε κάποιο παιδί να δυσκολεύεται με κάποια άσκηση, μπορείτε να του προτείνετε να βάλει το όνομά του κάτω από τον αντίστοιχο πίνακα.

Αν δείτε κάποιο παιδί πολύ χαρούμενο, μπορείτε να κάνετε το ίδιο. Κάποιες από τις επιλογές μπορεί να είναι: απογοήτευση, χαρά, θυμός, μοναξιά, ενθουσιασμός, ζήλια, άγχος.

2. Αναδεικνύοντας και τιμώντας τη διαφορετικότητα ανάμεσα σε πολιτισμούς και χώρες

Οι παρακάτω δραστηριότητες είναι μια ευκαιρία για να διευρύνουν τα παιδιά τούς ορίζοντές τους, αγκαλιάζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και χώρες. Αν έχετε στην τάξη σας μαθητές που κατάγονται από άλλη χώρα, μπορείτε να ρωτήσετε τους γονείς τους αν είναι διατεθειμένοι να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες που περιγράφονται παρακάτω και να συμβάλουν με τις προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα.

Σε αυτές τις δραστηριότητες, μπορείτε να αντικαταστήσετε κάποια συνήθεια ή κάποιο έθιμο μιας χώρας ή ενός πολιτισμού με τις συνήθειες της χώρας καταγωγής των γονιών, εφόσον είναι πρόθυμοι και έχουν χρόνο να συνεργαστούν μαζί σας. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να βεβαιωθείτε πως οι γονείς νιώθουν άνετα με την ιδέα ότι θα μιλήσετε για αυτό το θέμα στην τάξη και καλέστε τους να συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

2.1 Διάφοροι τρόποι χαιρετισμού

Στο πλαίσιο μιας ομαδικής δραστηριότητας, μπορείτε να δείξετε χαιρετισμούς από διάφορες χώρες και πολιτισμούς επιλέγοντας ένα παιδί και αλληλεπιδρώντας μαζί του. Στη συνέχεια, ζητήστε από το παιδί να χαιρετίσει κάποιον άλλον με τον ίδιο τρόπο.

Ζητήστε από όλα τα παιδιά να εξασκηθούν στον χαιρετισμό μεταξύ τους. Κάντε το ίδιο και με άλλους χαιρετισμούς. Ρωτήστε τα παιδιά τι τους φάνηκε ίδιο και τι διαφορετικό στους διάφορους χαιρετισμούς. Ρωτήστε αν τους άρεσε κάποιος περισσότερο.

Δείτε αν τα παιδιά μπορούν να συνεχίσουν να χαιρετιούνται μεταξύ τους με έναν από τους νέους τρόπους κάθε μέρα για μία εβδομάδα. Να τους το υπενθυμίσετε στο τέλος της σχολικής ημέρας, και το επόμενο πρωί χαιρετίστε με αυτόν τον τρόπο τον πρώτο μαθητή που θα έρθει.

Στο τέλος της εβδομάδας, συζητήστε αν ήταν εύκολο ή δύσκολο να θυμούνται τον χαιρετισμό και γιατί. Συζητήστε πώς θα τους φαινόταν αν έπρεπε κάθε μέρα να χαιρετάνε με νέο τρόπο και ρωτήστε αν ξέρουν κάποιον που μετακόμισε σε καινούριο μέρος και έπρεπε να το κάνει αυτό ή αν χρειάστηκε οι ίδιοι να το κάνουν.

2.2 Χαιρετισμοί στον χάρτη

Αφού ολοκληρωθούν οι χαιρετισμοί, πηγαίνετε στον παγκόσμιο χάρτη μαζί με τους μαθητές σας και δείτε από πού προέρχονται οι χαιρετισμοί. Τοποθετήστε σε κάθε μέρος ένα αυτοκόλλητο.

Θα μπορούσατε να παίξετε ένα παιχνίδι, όπου δείχνετε ένα αυτοκόλλητο και ζητάτε από τα παιδιά να θυμηθούν τον χαιρετισμό του συγκεκριμένου μέρους ή οτιδήποτε άλλο για το μέρος αυτό.

2.3 Μουσική από όλο τον κόσμο

Βάλτε μουσική και ζητήστε από τα παιδιά να τη ζωγραφίσουν, να την περιγράψουν, να ακολουθήσουν τον ρυθμό ή να χορέψουν. Ρωτήστε:

Τι συναισθήματα νιώθετε ακούγοντας αυτή τη μουσική;

Ποια χρώματα «ακούτε»;

Αν αυτή η μουσική ήταν ένα ζώο, τι ζώο θα ήταν;

Μόλις ακούσετε τη μουσική, ζητήστε από τα παιδιά να μαντέψουν από πού είναι η μουσική και στη συνέχεια βρείτε τη σωστή χώρα ή τον πολιτισμό από τα μέρη που έχετε μάθει μέχρι τώρα. Συνεχίστε αυτή τη δραστηριότητα με μουσική από διάφορα μέρη. Τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν το αγαπημένο τους κομμάτι και να γράψουν ένα ποίημα, να ζωγραφίσουν μια εικόνα ή να δημιουργήσουν ένα χορευτικό για να εκφράσουν ό,τι τους άρεσε.

2.4 Φαγητά από όλο τον κόσμο

Ζητήστε από τα παιδιά να πουν τι έφαγαν για πρωινό, είτε σε όλη την τάξη είτε χωρισμένα σε μικρές ομάδες ή σε ζευγάρια. Αν τα παιδιά συζητήσαν σε ομάδες ή ζευγάρια, ζητήστε από έναν μαθητή να μεταφέρει τις απαντήσεις σε όλη την τάξη. Ζητήστε από τα παιδιά να αναφέρουν άλλα πράγματα που τρώνε συνήθως για πρωινό. Φτιάξτε κατάλογο με τα φαγητά.

Παρουσιάστε τα πιο δημοφιλή πρωινά γεύματα από τις χώρες που έχετε ήδη ερευνήσει. Αν είναι δυνατόν, διοργανώστε ένα μάθημα μαγειρικής, όπου τα παιδιά θα μπορούν να φτιάξουν το πρωινό τους γεύμα. Μπορούν να φάνε τα φαγητά την ώρα του κολατσιού.

2.5 Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Παρουσιάστε στους μαθητές παιχνίδια από διάφορες χώρες και πολιτισμούς σε μικρές ομάδες.

Αφήστε τους να παίξουν για 20 λεπτά τα παιχνίδια της επιλογής τους και μετά αλλάξτε τα,

εκ περιτροπής. Αν τα παιχνίδια είναι υπαίθρια, προσπαθήστε να βγείτε έξω για 20 λεπτά πριν χτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα και παίξτε μαζί το παιχνίδι.

Κάποια στιγμή, συγκεντρώστε όλη την τάξη σε μια ομάδα για να ανακεφαλιώσετε τους κανόνες των παιχνιδιών και να συζητήσετε με τους μαθητές τις εμπειρίες τους με τα νέα παιχνίδια.

Ρωτήστε τα παιδιά αν αυτά τα παιχνίδια είναι παρόμοια με άλλα που έχουν παίξει.

Ρωτήστε τι τους άρεσε περισσότερο και τι λιγότερο σε αυτά τα παιχνίδια.

Είτε σε μικρές ομάδες είτε ατομικά, τα παιδιά μπορούν να γράψουν ή να ζωγραφίσουν τους κανόνες των παιχνιδιών και να φτιάξουν μια αφίσα για την αίθουσα. Διαφορετικά, μπορούν να παίξουν ένα θεατρικό σε μικρές ομάδες μπροστά σε άλλους συμμαθητές τους, όπου θα παρουσιάσουν τους κανόνες και πώς παίζεται το παιχνίδι που έχουν επιλέξει.

3. Κατανοώντας την εμπειρία των παιδιών που βρίσκονται σε μια καινούρια χώρα και τάξη

3.1 Εκμάθηση νέας γλώσσας

Συγκεντρώστε όλα τα παιδιά σε έναν κύκλο μέσα στην τάξη και αρχίστε να μιλάτε με ακατανόητες ή ανύπαρκτες λέξεις για 30 δευτερόλεπτα. Στη συνέχεια, μοιράστε σε κάθε παιδί ένα φύλλο με δύο τέτοιες λέξεις ή με μια παράγραφο. Ζητήστε τους να γράψουν ή να ζωγραφίσουν απαντήσεις στις ακατανόητες λέξεις ή παραγράφους, επάνω στο χαρτί τους.

Συγκεντρώστε όλη την τάξη για να συζητήσετε τι συνέβη και ρωτήστε τους μαθητές πώς αισθάνθηκαν. Όλοι μαζί, επιλέξτε κάποιες λέξεις που περιγράφουν πώς μπορεί να αισθάνεται ένα παιδί που δεν μιλάει τη γλώσσα τις πρώτες μέρες στο σχολείο. Αναρτήστε αυτές τις λέξεις στην αίθουσα και φτιάξτε έναν πίνακα όπου, όσα παιδιά το επιθυμούν, θα μπορούν να δηλώνουν ότι προσφέρονται να βοηθήσουν τους καινούριους μαθητές – για παράδειγμα, βοηθώντας τους στα μαθήματα του σχολείου ή διευκολύνοντας με κάποιον άλλον τρόπο την προσαρμογή τους.

3.2 Τι μάθαμε;

Ρωτήστε τα παιδιά τι έμαθαν για διάφορες χώρες

και πολιτισμούς. Θα μπορούσαν να αναφερθούν σε χαιρετισμούς, γλώσσες, παιχνίδια, φαγητά και μουσική.

Ρωτήστε τα πώς πιστεύουν ότι θα ένιωθαν αν μετακόμιζαν σε μια ξένη χώρα και όλα αυτά τους φαίνονταν διαφορετικά. Κατά το δυνατόν, ενθαρρύνετε τους μαθητές να περιγράψουν τα συναισθήματα που θα ένιωθαν. Αν οργανώσατε δικές σας δραστηριότητες ή χρησιμοποιήσατε τις δραστηριότητες για τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες που περιγράφονται σε αυτόν τον οδηγό, παροτρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τους πίνακες και τις λέξεις που έμαθαν προηγουμένως.

Τέλος, χωρίστε τα παιδιά σε μικρές ομάδες και αφήστε τους 30 λεπτά να οργανώσουν και να παρουσιάσουν ένα θεατρικό, να γράψουν ένα τραγούδι ή ένα ποίημα, ή να ζωγραφίσουν μια αφίσα σχετικά με το πώς μπορούν να βοηθήσουν κάποιον που είναι καινούριος στη χώρα και στην τάξη τους.

Στην παρουσίαση των όσων προέκυψαν από την ομαδική δουλειά, μπορείτε να προσκαλέσετε ένα άλλο τμήμα του σχολείου σας ή ακόμα και τους γονείς των παιδιών.

4. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας και ένα γόνιμο μαθησιακό περιβάλλον για όλους

4.1 Δημιουργία εσωτερικής ηρεμίας

Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν ομαδικά τις στιγμές που αισθάνθηκαν λύπη, θυμό, ενόχληση ή απογοήτευση.

Ανατρέξτε σε προηγούμενες δραστηριότητες για να εξηγήσετε τη γλώσσα, τις ενέργειες και τις αντιδράσεις που θα μπορούσαν να έχουν τα παιδιά σε σχέση με αυτά τα συναισθήματα.

Φτιάξτε όλοι μαζί έναν κατάλογο με τα πράγματα που μπορούν να κάνουν τα ίδια τα παιδιά ώστε να ηρεμούν και να διαχειρίζονται αυτά τα συναισθήματα.

Αναρτήστε αυτόν τον κατάλογο στον τοίχο.

Ενθαρρύνετε τα παιδιά να ακολουθούν τις προτεινόμενες ενέργειες αν δείτε κάποιο από αυτά να επιδεικνύει επιθετική συμπεριφορά στη διάρκεια της ημέρας. Προτείνετε του να διαβάσει ένα βιβλίο, πάρτε μαζί μερικές βαθιές αναπνοές, κατευθύνετε το προς κάποια άλλη ήρεμη δραστηριότητα, και επαινέστε το αν δείτε ότι επιλέγει από μόνο του να ενεργήσει έτσι όταν αισθανθεί αναστάτωση.

4.2 Δημιουργία ήρεμου κλίματος στην τάξη

Στο πλαίσιο της άσκησης 4.1, ρωτήστε τα παιδιά αν αισθάνονται ότι θα τους βοηθούσε αν είχαν μια γωνιά ηρεμίας μέσα στην τάξη, όπου θα μπορούν να πηγαίνουν για να επεξεργάζονται τα συναισθήματά τους ή όταν θα θέλουν να ηρεμήσουν.

Ρωτήστε τι δραστηριότητες θα μπορούσατε να οργανώσετε σε αυτόν τον χώρο.

Δείτε αν μπορείτε να δημιουργήσετε αυτό τον χώρο μέσα στην αίθουσα.

Μπορείτε να ορίσετε μέσα στην τάξη έναν χώρο, χρησιμοποιώντας μερικά καλάθια ή

χαρτόκουτα. Μπορείτε να βάλετε μέσα στον χώρο χαλάρωσης πράγματα τα οποία τα παιδιά θα μπορούν να αγγίζουν, να χρησιμοποιούν ή να διαβάζουν, όπως μαλακά υφάσματα, λούτρινα ζωάκια, παραμύθια, κ.ά.

Με ένα στεφάνι ή με ένα άλλο αντικείμενο, μπορείτε να ορίσετε ένα σημείο στο δάπεδο, όπου τα παιδιά θα μπορούν να κάθονται αν χρειαστούν λίγη ηρεμία ή τον δικό τους χώρο.

Τα παιδιά πρέπει επιλέγουν μόνο τους αν θέλουν να πάνε εκεί. Εάν έχετε μεγαλύτερη αίθουσα, θα μπορούσε να βοηθήσει η προσθήκη ενός φυτού και ενός μαλακού καθίσματος στον συγκεκριμένο χώρο.

Τα παιδιά δεν θα πρέπει ποτέ να πηγαίνουν σε αυτόν τον χώρο για τιμωρία. Προτείνετε τους να περνούν χρόνο στον χώρο ηρεμίας αν νιώθουν ότι το χρειάζονται. Πρέπει επίσης να αποφασίζουν μόνο τους πότε θα φύγουν. Σε αυτό το πλαίσιο, τους ενθαρρύνουμε να έχουν συνείδηση των μηχανισμών διαχείρισης των συναισθημάτων τους.

4.3 Δημιουργία κανόνων της τάξης

Σε συνέχεια των προηγούμενων δραστηριοτήτων, ζητήστε από τα παιδιά να εκφράσουν τις ιδέες τους, είτε όλα μαζί είτε σε μικρές ομάδες, για να δημιουργήσετε τους κανόνες της τάξης.

Όταν συμφωνήσετε ποιοι θα είναι αυτοί οι κανόνες, καταγράψτε τους σε ένα μεγάλο χαρτί και αναρτήστε τους σε έναν τοίχο της αίθουσας όπου μπορούν να παραμείνουν καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Ενθαρρύνετε τα παιδιά να τους τηρούν και να ανατρέχουν σε αυτούς κατά τη διάρκεια της ημέρας.

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
6-9**

**Μαθαίνοντας για
τους πρόσφυγες
μέσα από τα
σχολικά μαθήματα**

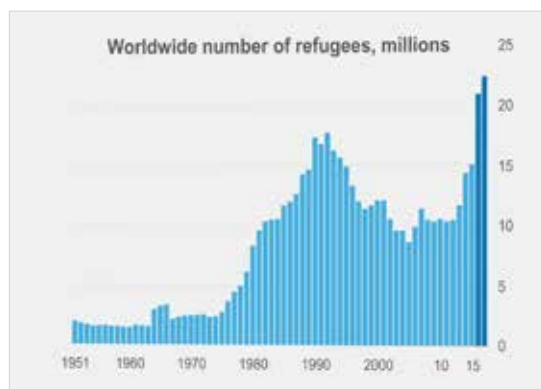
Αυτός ο οδηγός έχει σχεδιαστεί με στόχο να δώσει κάποιες ιδέες στους εκπαιδευτικούς για την ένταξη της εκπαίδευσης σε θέματα προσφύγων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Οι ιδέες είναι απλές, ώστε να προσαρμόζονται εύκολα στο επίπεδο κάθε τάξης.

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση:
www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Να μάθουν οι μαθητές να διαβάζουν και να γράφουν αριθμούς και να κατανοούν την αξία θέσης ψηφίου στους αριθμούς. Να κατανοήσουν τους μεγαλύτερους αριθμούς μέσα από τα δεδομένα για τον αριθμό των προσφύγων.

Δείξτε στα παιδιά γραφήματα σχετικά με τον αριθμό των προσφύγων στον κόσμο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα γραφήματα της σελίδας:

www.unhcr.org/gr/στατιστικά

ΑΞΙΑ ΘΕΣΗΣ ΨΗΦΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Μονάδα	1
Δεκάδα	10
Εκατοντάδα	100
Χιλιάδα	1.000
Δεκάδες χιλιάδες	10.000

ΒΗΜΑ 1: Ζητήστε από τα παιδιά να μαντέψουν πόσα παιδιά πρόσφυγες πιστεύουν ότι υπάρχουν σε όλο τον κόσμο. Στη συνέχεια, μπορείτε να τα ρωτήσετε πόσοι πρόσφυγες πιστεύουν ότι υπάρχουν σε διάφορες περιοχές. Υπάρχουν δεκάδες, εκατοντάδες ή χιλιάδες; Χρησιμοποιήστε τον πίνακα για να εξηγήσετε τους αριθμούς.

ΒΗΜΑ 2: Επισκεφθείτε τις σελίδες popstats.unhcr.org και www.unhcr.org/gr/στατιστικά για να δώσετε στους μαθητές τους σωστούς αριθμούς σχετικά με τα παραπάνω ερωτήματα. Ζητήστε τους να γράψουν σε ένα χαρτί τους αριθμούς ή να χρησιμοποιήσουν κυβάρια, κομμάτια χαρτί ή άλλα αντικείμενα για να τους αναπαραστήσουν.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΤΟΧΟΣ

Να μάθουν οι μαθητές να διαβάζουν χάρτες ώστε να διακρίνουν τις έννοιες της χώρας προέλευσης, της χώρας σε εμπόλεμη κατάσταση και της γειτονικής χώρας.

Ο αριθμός των προσφύγων ανά χώρα είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο: data.unhcr.org/

ΒΗΜΑ 1: Χρησιμοποιήστε έναν παγκόσμιο χάρτη ή μια υδρόγειο και ζητήστε από τα παιδιά να δείξουν πού ζουν, τις χώρες που συνορεύουν με την περιοχή τους, καθώς και χώρες τις οποίες έχουν επισκεφθεί ή στις οποίες ζουν συγγενείς ή φίλοι τους.

ΒΗΜΑ 2: Δείξτε στον χάρτη χώρες όπου υπάρχουν συγκρούσεις –όπως η Συρία, το Αφγανιστάν ή το Νότιο Σουδάν– και εξετάστε με ποιες χώρες συνορεύουν.

ΒΗΜΑ 3: Εξηγήστε ότι οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε γειτονικές χώρες.

Αν πάρετε ως παράδειγμα τη Συρία, θα μπορούσατε να αναφέρετε την Τουρκία, τον Λίβανο και την Ιορδανία, καθώς και άλλες γειτονικές χώρες.

Στην περίπτωση του Νοτίου Σουδάν, θα μπορούσατε να αναφέρετε την Κένυα, την Ουγκάντα, την Αιθιοπία και άλλες γειτονικές χώρες.

ΓΛΩΣΣΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Να είναι σε θέση οι μαθητές να διαβάζουν και να συλλαβίζουν καινούριες λέξεις.

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί στο στάδιο κατά το οποίο τα παιδιά αρχίζουν να διαβάζουν. Γράψτε τα ονόματα όλων των παιδιών στην τάξη και βάλτε τα σε αλφαβητική σειρά.

ΒΗΜΑ 1: Χωρίστε τα παιδιά σε μικρότερες ομάδες και μοιράστε τους διάφορα ονόματα να διαβάσουν. Ακούστε τον τρόπο με τον οποίο εκφέρουν τα ονόματα των διάφορων παιδιών στην τάξη. Υπάρχουν ονόματα που θα μπορούσαν να γραφτούν διαφορετικά; Δείτε αν τα παιδιά μπορούν να σκεφτούν νέους τρόπους συλλαβισμού για διάφορα ονόματα.

ΒΗΜΑ 2: Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις:

«Υπάρχουν ονόματα που ακούγονται παρόμοια;»

«Προέρχονται από συγκεκριμένο μέρος της χώρας, από διαφορετική χώρα ή μέρος του κόσμου;»

«Μπορείτε να χωρίσετε τα ονόματα σε ομάδες ανά περιοχή ή χώρα (εφόσον είναι εφικτό και το κρίνετε κατάλληλο);»

ΒΗΜΑ 3: Ζητήστε από τα παιδιά να αναφέρουν ονόματα φίλων ή συγγενών από διαφορετικά μέρη και στη συνέχεια ζητήστε τους να προσπαθήσουν να τα γράψουν. Επαναλάβετε τις ερωτήσεις που κάνατε και στο Βήμα 2.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές το καιρικό κλίμα σε διαφορετικά μέρη.

Συζητήστε όλοι μαζί στην τάξη για τις διαφορετικές εποχές και τα χαρακτηριστικά του καιρού σε καθεμία από αυτές.

ΒΗΜΑ 1: Ρωτήστε τα παιδιά αν έχουν επισκεφθεί διαφορετικά μέρη στον κόσμο και, αν ναι, τι καιρό έκανε εκεί.

ΒΗΜΑ 2: Χρησιμοποιήστε έναν χάρτη και ρωτήστε τους μαθητές αν ξέρουν τι καιρό έχει στον Βόρειο και τον Νότιο Πόλο.

ΒΗΜΑ 3: Δώστε σε κάθε παιδί ένα χαρτί χωρισμένο σε δύο ή τέσσερα μέρη για να ζωγραφίσει τις διαφορετικές εποχές που υπάρχουν στο μέρος όπου ζουν. Ζητήστε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν εικόνες των διάφορων δραστηριοτήτων που κάνουν στη διάρκεια των εποχών στο μέρος όπου ζουν.

ΒΗΜΑ 4: Ρωτήστε τους μαθητές τι ρούχα χρειάζονται στις διάφορες εποχές του χρόνου και ζητήστε τους να τα γράψουν δίπλα στις εικόνες που ζωγράφισαν για τις διάφορες εποχές. Ρωτήστε τους τι θα έκαναν χωρίς αυτά τα ρούχα τους πιο κρύους και δύσκολους μήνες του χειμώνα. Ρωτήστε τα παιδιά τι μπορεί να χρειάζονται τους πιο ζεστούς μήνες του χρόνου, π.χ. περισσότερο νερό, ανεμιστήρες, κλιματιστικά ή δροσερά ρούχα.

ΒΗΜΑ 5: Περιγράψτε την κατάσταση που αντιμετωπίζουν κάποιες οικογένειες που μπορεί να εγκαταλείπουν το σπίτι τους εξαιτίας πολέμου ή συγκρούσεων και εντοπίστε χώρες στις οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη πόλεμοι και συρράξεις.

Δείξτε στα παιδιά πάνω στον χάρτη τις κοντινότερες χώρες όπου πολλοί άνθρωποι βρίσκουν ασφαλές καταφύγιο για να μείνουν.

Αν χρησιμοποιήσετε το Νότιο Σουδάν ως παράδειγμα, θα μπορούσατε π.χ. να αναφέρετε χώρες όπως η Κένυα, η Ουγκάντα, το Τσαντ και η Αιθιοπία.

Ζητήστε από τα παιδιά να φτιάξουν μια λίστα με τον απαραίτητο ρουχισμό που θα πρέπει να έχουν μαζί τους οι πρόσφυγες ή που θα χρειάζονταν για να επιβιώσουν στο κλίμα της χώρας όπου καταφεύγουν.

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
6-9**

**Οδηγός
Δραστηριοτήτων**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακολουθούν κάποιες δραστηριότητες που μπορείτε να υλοποιήσετε στην τάξη σας. Μέσα από αυτές, οι μαθητές θα μπορέσουν να εμπλουτίσουν με βιωματικά στοιχεία τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει σχετικά με τους πρόσφυγες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

1 | Τα παιδιά και οι οικογένειές τους έχουν την ευκαιρία να μάθουν πώς να συνυπάρχουν σε μια κοινότητα.

Οργανώστε μία φορά τον μήνα μια συνάντηση στον χώρο του σχολείου (π.χ. με αφορμή ένα κοινό πρωινό γεύμα), στην οποία θα συμμετέχουν δάσκαλοι, γονείς οικογενειών προσφύγων που ήρθαν πρόσφατα στη χώρα και η ευρύτερη σχολική κοινότητα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

2 | Κατανόηση του πόσο δύσκολο είναι να είσαι καινούριος σε ένα σχολείο

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν τα παιδιά ότι η ένταξη σε ένα νέο σχολικό και πολιτισμικό περιβάλλον δεν είναι εύκολη για τα παιδιά που έχουν φτάσει μόλις στη χώρα.

Βήμα 1: Ζητήστε από τους μαθητές να επιλέξουν σε ποια θέματα πιθανόν να χρειάζονταν βοήθεια τα νέα παιδιά στο σχολείο. Για παράδειγμα, τι κάνετε όταν έρχεστε το πρωί στην τάξη, τι κάνετε την ώρα του διαλείμματος, τι πρέπει να φέρνετε μαζί σας στο σχολείο, κλπ.

Βήμα 2: Τα παιδιά μπορούν να συντάξουν για τους νέους συμμαθητές τους έναν οδηγό με εικόνες και πληροφορίες σχετικά με το καινούριο τους σχολείο και τη νέα τους τάξη.

Ενθαρρύνετε τα παιδιά να σκεφτούν ιδέες και τρόπους για να γίνει ο οδηγός που συνέταξαν προσβάσιμος και στα παιδιά που μόλις έφτασαν στη χώρα και δεν έχουν μάθει ακόμα να μιλούν ελληνικά.

3

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Συνεργασία στο πλαίσιο μιας ομάδας

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν οι μαθητές ότι είναι σημαντική η συνεργασία και η συμβολή όλων προκειμένου να δημιουργήσουν κάτι συλλογικά.

Οργανώστε μια ομαδική δραστηριότητα ή δημιουργείστε κάτι με τη συμμετοχή όλων των μαθητών της τάξης που μπορείτε στη συνέχεια να το μοιραστείτε με την κοινότητα, τους γονείς και άλλες τάξεις και σχολεία.

Ιδέες για ομαδικές δράσεις:

Παράδειγμα 1: Δημιουργία και διοργάνωση έκθεσης

Παράδειγμα 2: Χορευτική ή θεατρική παράσταση

Παράδειγμα 3: Απαγγελία ποιημάτων

Παράδειγμα 4: Δημιουργία μιας εφημερίδας με τα νέα του σχολείου

Μπορείτε επίσης να αποφασίσετε να γράψετε μια ιστορία ή ένα βιβλίο με εικόνες που να αφηγούνται μια ιστορία. Οι ιστορίες μπορεί να αφορούν προσωπικές εμπειρίες ή πράγματα που έχουν μάθει οι μαθητές για τις εμπειρίες των παιδιών προσφύγων κατά την προσαρμογή τους στο καινούριο σχολείο ή την κοινότητά τους. Μπορείτε να δωρίσετε το βιβλίο στη σχολική βιβλιοθήκη ή σε μια τοπική βιβλιοθήκη. Κάθε παιδί μπορεί να πάρει ένα αντίτυπο.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – «*Η δραστηριότητα ήταν πολύ όμορφη και συνέβαλαν όλοι. Ήταν ένας πολύτιμος τρόπος για να μάθουμε πόσο σημαντική είναι η συμβολή όλων.*»

4

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ευκαιρίες συνύπαρξης στην κοινότητα

Διοργανώστε μια απογευματινή εκδήλωση υποδοχής ή ένα πρόγευμα μία φορά τον μήνα για τα καινούρια παιδιά στο σχολείο με παιχνίδια που προσφέρουν ευκαιρίες αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της κοινότητας. Τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν τα παιχνίδια που θέλουν να παίξουν, να ετοιμάσουν φαγητό και αναψυκτικά ή να τραγουδήσουν ένα τραγούδι υποδοχής.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

5

Ευαισθητοποίηση για την κατάσταση που βιώνουν τα παιδιά πρόσφυγες που μόλις έφθασαν στη χώρα

Οι μαθητές μπορούν να γράψουν ένα γράμμα σε παιδιά πρόσφυγες που έχουν φτάσει πρόσφατα στη χώρα, στο οποίο θα τους περιγράφουν τι να περιμένουν την πρώτη εβδομάδα ή τον πρώτο μήνα στο σχολείο (π.χ. κάποια προγραμματισμένη εκπαιδευτική επίσκεψη, σχολική αργία, θεατρική παράσταση, δραστηριότητες εντός του σχολείου, κ.ά.). Τα γράμματα μπορούν να μεταφραστούν στη μητρική γλώσσα των παιδιών.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – *«Σας ευχαριστώ που γράψατε αυτά τα γράμματα στους μαθητές που μόλις ήρθαν στη χώρα. Είναι σημαντικό να σκεφτόμαστε τη θέση στην οποία βρίσκονται οι άλλοι άνθρωποι».*

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

6

Κατανόηση της κατάστασης που βιώνουν τα παιδιά που ζητούν άσυλο στη χώρα

Κάποιες δομές φιλοξενίας, οργανώσεις ή δίκτυα στήριξης μπορεί να προσφέρουν τη δυνατότητα ενημέρωσης σχετικά με τη διαδικασία χορήγησης ασύλου στη χώρα.

Βήμα 1: Κάντε μια αναζήτηση στο Διαδίκτυο ή επικοινωνήστε με κάποια εθελοντική ομάδα, φορέα ή δομή υποδοχής. Ζητήστε να μάθετε πληροφορίες για το πλαίσιο λειτουργίας των δομών φιλοξενίας και τη διαδικασία χορήγησης ασύλου.

Βήμα 2: Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τον εκπρόσωπο κάποιου φορέα να επισκεφθεί την τάξη ή το σχολείο, για να ενημερώσει και να συζητήσει με τους μαθητές σχετικά με θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες.

Μπορείτε επίσης να εξετάσετε την πιθανότητα επικοινωνίας με συνομήλικους πρόσφυγες, για παράδειγμα, είτε μέσω αλληλογραφίας είτε διοργανώνοντας έναν ποδοσφαιρικό αγώνα ή κάποια άλλη ψυχαγωγική δραστηριότητα.

Βήμα 3: Εξετάστε τις επιλογές που υπάρχουν στην περιοχή σας, ώστε οι μαθητές σας να έρθουν σε επαφή και να ακούσουν τις εμπειρίες παιδιών προσφύγων που πηγαίνουν σχολείο και έχουν ζητήσει άσυλο στη χώρα, π.χ. διοργανώστε μια επίσκεψη σε έναν ξενώνα φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – *«Σας ευχαριστώ όλους για τη συμμετοχή σας σε αυτή την επίσκεψη/δραστηριότητα»*

7

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Προσφορά βοήθειας σε όσους τη χρειάζονται

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν οι μαθητές ότι κάποια παιδιά μπορεί να έχουν ανάγκη ψυχοκοινωνικής ή άλλης υποστήριξης, στην κάλυψη της οποίας μπορούμε να συμβάλουμε.

Επικοινωνήστε με κάποιον φορέα ή τοπική οργάνωση που βοηθά τους πρόσφυγες στην περιοχή και ρωτήστε πώς θα μπορούσε το σχολείο να συμβάλει στο έργο του. Μπορείτε να συζητήσετε με τα παιδιά ιδέες για δράση και να διοργανώσετε ανάλογα ένα εργαστήριο μαγειρικής, bazaar βιβλίων ή κάποια άλλη εκδήλωση στον χώρο του σχολείου. Προσκαλέστε γειτονικά σχολεία και τους γονείς των μαθητών ενημερώνοντάς τους πως τα έσοδα από την εκδήλωση ή ό,τι βοήθεια συλλεχθεί σε είδος θα προσφερθεί στον φορέα με τον οποία επικοινωνήσατε.

8

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Επικοινωνία οικογένειας, κοινότητας και σχολείου

Η συμμετοχή των οικογενειών των μαθητών στις δραστηριότητες της τάξης είναι ένας ωραίος τρόπος για να κατανοήσουν τα παιδιά πόσο πολυπολιτισμική και ενδιαφέρουσα είναι η ομάδα τους.

Καλέστε τους γονείς να προτείνουν ιδέες για κάποια ημερήσια δραστηριότητα που θα αναδεικνύει με θετικό τρόπο τις πολιτισμικές διαφορές, όπως εκδηλώσεις μαγειρικής ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Κάντε έναν κύκλο για να συζητήσετε με τα παιδιά τις ιδέες των γονιών τους, για να διαπιστώσετε ποιες από αυτές θα τους ενδιέφερε περισσότερο να υλοποιήσουν.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – *«Σας ευχαριστώ όλους, γονείς και παιδιά, για τη συμμετοχή σας».*

UNHCR
The UN Refugee Agency

Σχέδιο μαθήματος για το βίντεο με την ιστορία της Rahf

Παρακολουθήστε το βίντεο στη διεύθυνση:
www.unhcr.org/gr/teaching_about_refugees

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Ποια είναι η RAHF;

ΒΗΜΑ 1: Προτού προβάλετε το βίντεο στους μαθητές, φτιάξτε κάρτες με τις παρακάτω ερωτήσεις για το βίντεο με την ιστορία της Rahf. Μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Από πού κατάγεται η Rahf;
- Πόσων χρονών είναι;
- Ποιες γλώσσες μιλάει;
- Με ποιον μιλάει η Rahf στο κρεβάτι της;
- Τι άλλα πράγματα έχει η Rahf στο δωμάτιό της;
- Με ποια αθλήματα ασχολείται η Rahf;
- Τι πιστεύετε ότι θα γίνει η Rahf όταν μεγαλώσει;
- Τι θυμάται η Rahf για το σπίτι της στη Συρία;
- Τι χρώμα είναι το κρεβάτι και οι κουρτίνες στο δωμάτιο της Rahf;
- Τι λέει η Rahf ότι της αρέσει στο Λουξεμβούργο;

ΒΗΜΑ 2: Μοιράστε τις κάρτες και βοηθήστε τα παιδιά να διαβάσουν τις ερωτήσεις. Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες ή κάντε μια συζήτηση όλοι μαζί για να δείτε αν μπορούν να δημιουργήσουν προφορικά ένα προφίλ για τη Rahf.

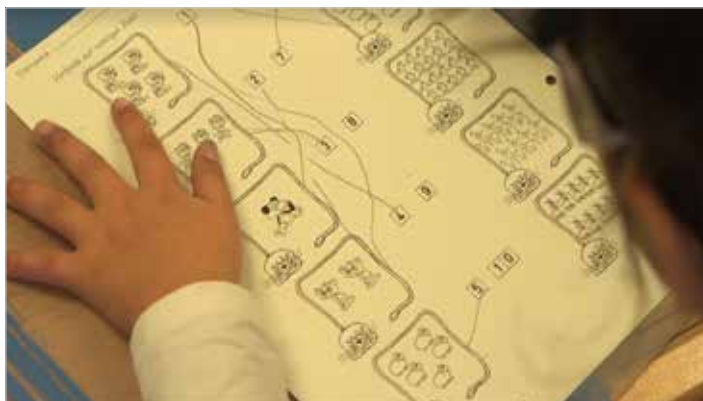
Τα παιδιά μπορούν να συνεργαστούν για να βάλουν τις προτάσεις σε μια σειρά και να φτιάξουν μια παράγραφο με συνοχή σχετικά με τη Rahf. Μπορούν επίσης να χωριστούν σε ζευγάρια και να δοκιμάσουν να διηγηθούν την παράγραφο μαζί. Εάν θέλουν, μπορούν να τη γράψουν. Ακούστε κάθε ομάδα να παρουσιάζει την παράγραφό της στην τάξη. Κάθε ομάδα πρέπει να απαντήσει στην ερώτηση που ανέλαβε να παρουσιάσει.

ΒΗΜΑ 3: Αλλάξτε τις ερωτήσεις, ώστε αυτές να αφορούν πλέον τα ίδια τα παιδιά και όχι τη Rahf. Ζητήστε από τα παιδιά να χωριστούν σε ζευγάρια και να φτιάξουν μία παράγραφο για τον συμμαθητή με τον οποίο συνεργάστηκαν στο προηγούμενο στάδιο της δραστηριότητας και μία για τον εαυτό τους.

Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν αν τα ίδια ή οι συμμαθητές με τους οποίους συνεργάστηκαν σε ζευγάρια θα μπορούσαν να είναι φίλοι της Rahf. Υπάρχουν ανάμεσά τους κοινά στοιχεία; Τι πράγματα θα μπορούσαν να κάνουν μαζί; Τι παιχνίδια ίσως θα τους άρεσε να παίζουν μαζί;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Η RAHF στο σχολείο

ΒΗΜΑ 1: Ρωτήστε τα παιδιά αν θυμούνται ποια δραστηριότητα έκανε η Rahf στο σχολείο της. (Χρωμάτιζε αριθμούς.)

Εξηγήστε στα παιδιά ότι η Rahf μιλά αραβικά και ότι το αραβικό αλφάβητο είναι διαφορετικό από το ελληνικό αλφάβητο, όπως και οι αριθμοί.

ΒΗΜΑ 2: Εκτυπώστε μια σελίδα με αριθμούς από το 1 έως το 10 γραμμένους με δυτικο-αραβικά ψηφία (χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη) και με ανατολικο-αραβικά ψηφία (χρησιμοποιούνται σε πολλές αραβικές χώρες). Ζητήστε από τους μαθητές να προσπαθήσουν να γράψουν, είτε ομαδικά είτε ατομικά, έναν ή περισσότερους αριθμούς και με τους δύο τρόπους. Κατεβάστε

ενδεικτικά αυτή τη σελίδα: www.rahmahmuslimhomeschool.co.uk/index/wp-content/uploads/2013/04/poster-preview.jpg

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Η RAHF στο μέλλον

ΒΗΜΑ 1: Στο τέλος του βίντεο ακούμε ότι η Rahf θα γίνει πρωταθλήτρια του καράτε. Τι θα ήθελαν να γίνουν τα παιδιά στην τάξη; Ζητήστε τους να το σκεφτούν και συζητήστε το.

ΒΗΜΑ 2: Τα παιδιά θα μπορούσαν να φτιάξουν μια λίστα με τα επαγγέλματα που πιστεύουν ότι θέλουν να ακολουθούν οι άνθρωποι. Αναρτήστε και συγκρίνετε τις απαντήσεις που δόθηκαν. Πόσα παιδιά θέλουν να γίνουν πρωταθλητές του καράτε, πόσα θέλουν να γίνουν γιατροί ή πυροσβέστες;

ΒΗΜΑ 3: Ρωτήστε τα παιδιά αν πιστεύουν ότι μοιάζουν με τη Rahf ή όχι. Προσπαθήστε να καταλήξετε σε ένα θετικό μήνυμα.

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
9-12**

**Οδηγός για την
Πρωτοβάθμια
Εκπαίδευση**

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Αυτός ο οδηγός περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

1. Αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει πολιτισμούς από όλο τον κόσμο και ενθαρρύνει τα παιδιά να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με ιδέες, παιχνίδια, μουσική, τρόπους χαιρετισμών και φαγητά που ανήκουν σε αυτούς τους πολιτισμούς. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συγκρίνουν, να αντιπαραβάλουν και να εκτιμήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι άνθρωποι στα διάφορα μέρη του κόσμου αλληλεπιδρούν και εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους.

Να κατανοήσουν ότι η ποικιλομορφία του κόσμου μας οφείλεται σε αυτές τις διαφορές.

Να εξερευνήσουν, να ανακαλύψουν και να συζητήσουν για νέους πολιτισμούς με την οικογένειά τους.

2. Κατανοώντας τους νέους μαθητές

Αυτή η ενότητα εστιάζει στην εμπειρία του να είσαι νέο μέλος μιας σχολικής τάξης. Εστιάζει στο πώς είναι να μαθαίνει κανείς μια νέα γλώσσα, να παίζει καινούρια παιχνίδια, να κάνει καινούριους φίλους και να ζει τη καθημερινότητα του σχολείου ως νέος μαθητής.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τους λόγους για τους οποίους ένα παιδί μπορεί να νιώθει φόβο και αγωνία όταν είναι καινούριο στο σχολείο ή την τάξη.

Να μπορέσουν να έρθουν στη θέση των παιδιών που είναι καινούρια στην τάξη.

3. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας

Αυτή η ενότητα ενθαρρύνει τα παιδιά να αναπτύξουν και να τηρούν στην τάξη μια σειρά κανόνων που συμβάλλουν στη δημιουργία ήρεμου κλίματος στην τάξη. Ενθαρρύνει τα παιδιά να αναλογιστούν τη συμπεριφορά τους και πώς αυτή μπορεί να επηρεάζει τα άλλα μέλη της ομάδας, καθώς και να εκτιμούν τη θετική συμπεριφορά, τόσο τη δική τους όσο και των άλλων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τα συναισθήματα που νιώθουν καθημερινά στην τάξη.

Να κατανοήσουν τις διάφορες αντιδράσεις που τους προκαλούν αυτά τα συναισθήματα.

Να κατανοήσουν πώς μπορεί να δημιουργηθεί ένα πιο χαρούμενο και ασφαλές περιβάλλον για όλους μέσα από τη συνεργασία της τάξης.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

1. Αναδεικνύοντας και τιμώντας τη διαφορετικότητα ανάμεσα σε πολιτισμούς και χώρες

Οι παρακάτω δραστηριότητες είναι μια ευκαιρία για να διευρύνουν τα παιδιά τους ορίζοντές τους, αγκαλιάζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και χώρες. Αν έχετε στην τάξη σας μαθητές

που κατάγονται από άλλη χώρα, μπορείτε να ρωτήσετε τους γονείς τους αν είναι διατεθειμένοι να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες που περιγράφονται παρακάτω και να συμβάλουν με τις προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα.

Σε αυτές τις δραστηριότητες, μπορείτε να αντικαταστήσετε κάποια συνήθεια ή κάποιο έθιμο μιας χώρας ή ενός πολιτισμού με τις συνήθειες της χώρας καταγωγής των γονιών, εφόσον είναι πρόθυμοι και έχουν χρόνο να συνεργαστούν μαζί σας. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να βεβαιωθείτε πως οι γονείς νιώθουν άνετα με την ιδέα ότι θα μιλήσετε για αυτό το θέμα στην τάξη και καλέστε τους να συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

1.1 Διάφοροι τρόποι χαιρετισμού

Μετακινώντας τα θρανία και τις καρέκλες, διαμορφώστε την τάξη έτσι ώστε να υπάρχει ελεύθερος χώρος στο κέντρο της αίθουσα. Αν θέλετε, μπορείτε να αξιοποιήσετε ένα μουσικό κομμάτι το οποίο θα λειτουργεί σαν «χαλί» κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Δώστε τις εξής οδηγίες στους μαθητές: «Περπατήστε με χαλαρό ρυθμό μέσα στην αίθουσα, προσέχοντας πάντα τον εαυτό σας και τους γύρω σας. Προσπαθήστε να καλύψετε όλο τον ελεύθερο χώρο της αίθουσας. Περπατάτε μέχρι να ακούσετε έναν χαρακτηριστικό ήχο (π.χ. παλαμάκια, ένα κρουστό όργανο) ή το σταμάτημα της μουσικής. Όταν το ακούσετε, πρέπει να χαιρετήσετε τον συμμαθητή που βρίσκεται δίπλα σας με έναν παραδοσιακό ή με έναν σύγχρονο τρόπο, τον οποίο θα επιλέξετε εσείς. Σε αυτό το στάδιο δεν μπορείτε να μιλάτε μεταξύ σας. Μόλις κάποιος σας χαιρετίσει, πρέπει στη συνέχεια να χαιρετήσετε τουλάχιστον άλλα τέσσερα άτομα με τον ίδιο τρόπο».

Στη συνέχεια μπορείτε να προχωρήσετε στο επόμενο στάδιο δίνοντας την εξής οδηγία: «Τώρα, κάθε φορά που θα ακούτε τον ήχο μπορείτε να χαιρετήσετε έναν συμμαθητή σας, είτε λεκτικά είτε με μια κίνηση, αυτοσχεδιάζοντας. Πώς χαιρετάτε τους παππούδες ή τους γονείς σας και πώς χαιρετάτε τους φίλους τους; Χαιρετήστε τουλάχιστον άλλα τέσσερα άτομα με τον ίδιο τρόπο».

Καθίστε με τα παιδιά σε έναν κύκλο για να συζητήσετε. Ρωτήστε τα παιδιά πώς διαφέρουν οι χαιρετισμοί μεταξύ τους. Έπειτα, ρωτήστε αν

υπάρχει κάποιος χαρακτηριστικός χαιρετισμός στον τόπο καταγωγής των ίδιων ή των γονιών τους και αν θα ήθελαν να τον μοιραστούν με τους υπόλοιπους μαθητές. Μπορούν να βρουν ομοιότητες στους παλιούς και νέους τρόπους χαιρετισμού, ή σε χαιρετισμούς από άλλες χώρες ή άλλους πολιτισμούς;

Μπορείτε να αναζητήσετε στο Διαδίκτυο τρόπους με τους οποίους χαιρετιούνται οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο.

Θα μπορούσατε να επαναλάβετε τη δραστηριότητα και να την εντάξετε στον πρωινό χαιρετισμό, όπου τα παιδιά θα πρέπει να χαιρετούν τουλάχιστον τέσσερα άτομα με έναν από τους χαιρετισμούς που μάθατε κάθε πρωί για μία εβδομάδα.

1.2 Χαιρετισμοί στον χάρτη

Αφού έχετε γνωρίσει χαιρετισμούς από διαφορετικές εποχές, πολιτισμούς και χώρες που θέλετε να μελετήσετε, κοιτάξτε τον παγκόσμιο χάρτη με τους μαθητές σας και δείτε από πού προέρχονται οι χαιρετισμοί. Τοποθετήστε σε κάθε μέρος ένα αυτοκόλλητο ή μια πινέζα.

Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες και ζητήστε τους να συζητήσουν μεταξύ τους και να γράψουν ό,τι ξέρουν για τα συγκεκριμένα μέρη.

Ενθαρρύνετέ τους να συζητήσουν και να σημειώσουν όλα όσα σκέφτονται, πιστεύουν ή ξέρουν για τις χώρες αυτές, καθώς και για τη δική τους χώρα. Αν δυσκολεύονται, μπορείτε να τους δώσετε παραδείγματα να σκεφτούν (κλίμα, φαγητό, μουσική, θρησκεία, πανίδα και χλωρίδα, γνωστές προσωπικότητες που να κατάγονται από αυτή τη χώρα, κ.ο.κ.).

Ρωτήστε τους αν έχουν γνωρίσει ανθρώπους από αυτή τη χώρα ή αν την έχουν επισκεφθεί. Κρατήστε τις σημειώσεις των ομάδων, γιατί θα είναι χρήσιμες για επόμενη δραστηριότητα.

1.3 Μουσική από όλο τον κόσμο

Επιλέξτε έναν από τους πολιτισμούς ή μία από τις χώρες για την οποία συζητήσατε. Αναζητήστε την παραδοσιακή μουσική της χώρας αυτής, ακούστε

την όλοι μαζί στην τάξη και ζητήστε από τα παιδιά να τη «ζωγραφίσουν», να την περιγράψουν, να ακολουθήσουν τον ρυθμό της ή να χορέψουν. Κάντε στους μαθητές τις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι συναισθήματα νιώθετε ακούγοντας αυτή τη μουσική;

Ποια χρώματα «ακούτε»;

Αν αυτή η μουσική ήταν ένα ζώο, τι ζώο θα ήταν;

Μόλις ακούσετε τη μουσική, ζητήστε από τα παιδιά να μαντέψουν από ποια χώρα ή πολιτισμό προέρχεται και στη συνέχεια αποκαλύψτε τη σωστή απάντηση. Συνεχίστε αυτή τη δραστηριότητα με άλλες παραδοσιακές μουσικές και στη συνέχεια με πιο σύγχρονη μουσική.

Επαναλάβετε το με ένα παραδοσιακό και ένα σύγχρονο τραγούδι της περιοχής στην οποία βρίσκεστε.

Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να εντοπίσουν ομοιότητες ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική του πολιτισμού ή της χώρας τους και στη σύγχρονη μουσική της περιοχής όπου ζουν. Ζητήστε τους να κάνουν το ίδιο και για τα άλλα κομμάτια που άκουσαν. Τέλος, ζητήστε τους να εντοπίσουν ομοιότητες ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής από όπου κατάγονται και στα σύγχρονα τραγούδια που άκουσαν.

Αν υπάρχει η δυνατότητα, συζητήστε αυτές τις δραστηριότητες με τον δάσκαλο Μουσικής του σχολείου σας. Ως επιπλέον δραστηριότητα, τα παιδιά μπορούν να γράψουν τους στίχους για ένα τραγούδι ή ακόμη και να συνθέσουν μουσική στο μάθημα Μουσικής, στο μουσικό ύφος ενός από τα κομμάτια που άκουσαν.

1.4 Φαγητά από όλο τον κόσμο

Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και ζητήστε από τους μαθητές της κάθε ομάδας να συζητήσουν και να γράψουν τι τρώνε συνήθως για πρωινό. Στη συνέχεια, προτείνετε σε ένα παιδί από κάθε

ομάδα να αναφέρει σε όλη την τάξη τι τρώνε το πρωί οι μαθητές που βρίσκονται στην ομάδα του και συζητήστε τις απαντήσεις όλοι μαζί.

Φτιάξε μια λίστα με τα φαγητά και ρωτήστε τους μαθητές αν ξέρουν να τα ετοιμάζουν. Ζητήστε τους να γράψουν τη συνταγή οποιουδήποτε φαγητού ξέρουν να ετοιμάζουν για πρωινό. Αναρτήστε τις συνταγές στον τοίχο και τυπώστε αντίγραφα για όλους.

Παρουσιάστε τα πιο δημοφιλή πρωινά γεύματα από τις χώρες στις οποίες έχετε ήδη αναφερθεί στις προηγούμενες δραστηριότητες.

Εφόσον είναι εφικτό, οργανώστε ένα μάθημα μαγειρικής, όπου οι μαθητές θα μπορούν να μαγειρέψουν πρωινό και να το φάνε την ώρα του κολατσιού. Παρουσιάστε τη συνταγή στην τάξη μαζί με τις υπόλοιπες συνταγές και μοιράστε αντίγραφα σε όλους.

Ως εργασία για το σπίτι, μπορείτε να αναθέσετε στους μαθητές να ετοιμάσουν για την οικογένειά τους ένα από αυτά τα πρωινά γεύματα.

Σκεφτείτε ότι κάποιες από τις οικογένειες μπορεί να μην έχουν την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν. Σε αυτή την περίπτωση, δείτε αν μπορείτε να μαγειρέψετε όλοι μαζί στην τάξη.

1.5 Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Αναζητήστε παιχνίδια από διάφορες χώρες και πολιτισμούς σε βιβλία ή στο Διαδίκτυο και παρουσιάστε τα στους μαθητές μέσα στην τάξη. Αφού επιλέξετε μερικά, χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και περιγράψτε στην κάθε ομάδα ένα από αυτά τα παιχνίδια και τους κανόνες του.

Αφήστε τις ομάδες να παίξουν για περίπου 20 λεπτά και μετά αλλάξτε παιχνίδι μεταξύ τους.

Αν τα παιχνίδια είναι υπαίθρια, δείτε αν μπορείτε να βγείτε έξω για 20 λεπτά πριν ή μετά το διάλειμμα και παίξτε μαζί το παιχνίδι.

Κάποια στιγμή, συγκεντρώστε όλη την τάξη σε μια ομάδα για να ανακεφαλαιώσετε τους κανόνες των παιχνιδιών και να συζητήσετε με τους μαθητές τις εμπειρίες τους με τα νέα παιχνίδια.

Ρωτήστε τα παιδιά αν αυτά τα παιχνίδια είναι παρόμοια με άλλα που έχουν παίξει. Ρωτήστε τους τι τους άρεσε περισσότερο και τι λιγότερο σε αυτά τα παιχνίδια. Είτε σε μικρές ομάδες είτε ατομικά, τα παιδιά μπορούν να γράψουν ή

να ζωγραφίσουν τους κανόνες των παιχνιδιών ή να δημιουργήσουν το δικό τους παιχνίδι με βάση κάποια από τα χαρακτηριστικά των παιχνιδιών που έμαθαν.

2. Κατανοώντας την εμπειρία των παιδιών που βρίσκονται σε μια καινούρια χώρα και τάξη

2.1 Εκμάθηση νέας γλώσσας

Δώστε σε κάθε παιδί ένα φύλλο εργασίας με ένα κείμενο σε μια γλώσσα που δεν καταλαβαίνουν. Ζητήστε τους να συμπληρώσουν κάποιες συνοδευτικές ερωτήσεις, για παράδειγμα: «Τι σημαίνει η πρώτη πρόταση;» «Είναι ερώτηση ή κανονική πρόταση;»

Δώστε τους 10 λεπτά.

Εναλλακτικά, μπορείτε να φτιάξετε ένα φύλλο εργασίας γράφοντας κάποιες τυχαίες ερωτήσεις, όπου μπορείτε να αντιστρέψτε ή να αναποδογυρίσετε τις λέξεις χρησιμοποιώντας ένα εργαλείο αντιστροφής του κειμένου (reverse text) σε σελίδες όπως η ακόλουθη: textmechanic.com.

Όταν θα έχουν συμπληρώσει όλες τις απαντήσεις, συγκεντρώστε τα φύλλα εργασίας και βαθμολογήστε τα. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν γιατί μπορεί να τους αναθέσατε αυτή την εργασία. Στη συνέχεια, συζητήστε όλοι μαζί.

Ζητήστε τους να συλλογιστούν την εμπειρία ενός νέου παιδιού που έρχεται στην τάξη και δεν ξέρει τη γλώσσα.

Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν

άλλα πράγματα που θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά για ένα καινούριο παιδί που έρχεται στο σχολείο και συζητήστε τα όλοι μαζί.

2.2 Τι μάθαμε;

Πάρτε τις σημειώσεις που έγραψαν τα παιδιά σχετικά με τις σκέψεις τους για τις διάφορες χώρες και τους πολιτισμούς από τη δραστηριότητα 1.2. Ρωτήστε τα παιδιά τι πράγματα έμαθαν τα οποία επιβεβαίωσαν ή ανέτρεψαν τις ιδέες που είχαν αρχικά για τις διάφορες χώρες και τους πολιτισμούς.

Θα μπορούσαν να αναφέρουν χαιρετισμούς, γλώσσες, παιχνίδια, φαγητά ή μουσική.

Ρωτήστε τα παιδιά αν πιστεύουν ότι οι μαθητές που έρχονται στην τάξη για πρώτη φορά μπορεί να έχουν προκαθορισμένες αντιλήψεις για τη χώρα ή τη σχολική τους τάξη.

Τέλος, ζητήστε από τα παιδιά να χωριστούν σε μικρές ομάδες και να γράψουν έναν οδηγό για τη χώρα και την τάξη τους, ο οποίος θα απευθύνεται σε νέους μαθητές και στις οικογένειές τους. Αυτός ο οδηγός θα μπορούσε να μοιραστεί σε όλο το σχολείο για τις καινούριες οικογένειες.

3. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας και ένα γόνιμο μαθησιακό περιβάλλον για όλους

3.1 Δημιουργία εσωτερικής ηρεμίας

Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν στιγμές που αισθάνθηκαν λύπη, θυμό, ενόχληση ή σύγχυση.

Υπενθυμίστε στους μαθητές ότι έτσι μπορεί να αισθάνονται οι καινούριοι μαθητές καθώς μαθαίνουν νέα πράγματα για την τάξη τους και τη χώρα.

Φτιάξτε μια λίστα με τα πράγματα που μπορούν να κάνουν μόνοι τους οι μαθητές, ώστε να ηρεμούν και να διαχειρίζονται αυτά τα συναισθήματα. Αναρτήστε τη λίστα στον τοίχο.

3.2 Δημιουργία κανόνων της τάξης

Σε συνέχεια των προηγούμενων δραστηριοτήτων, ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν κανόνες για την τάξη, είτε όλα μαζί είτε σε μικρές ομάδες. Ενθαρρύνετέ τα να σκεφτούν κανόνες που μπορούν να βοηθήσουν όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και των καινούριων.

Καταγράψτε τους κανόνες σε χαρτί του μέτρου και αναρτήστε τους σε ένα εμφανές σημείο της αίθουσας για όλη τη χρονιά. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να τους τηρούν και να ανατρέχουν σε αυτούς κατά τη διάρκεια της ημέρας.

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
9-12**

**Μαθαίνοντας για
τους πρόσφυγες
μέσα από τα
σχολικά μαθήματα**

Αυτός ο οδηγός έχει σχεδιαστεί με στόχο να δώσει κάποιες ιδέες στους εκπαιδευτικούς για την ένταξη της εκπαίδευσης σε θέματα προσφύγων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Οι ιδέες είναι απλές, ώστε να προσαρμόζονται εύκολα στο επίπεδο κάθε τάξης.

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση:
www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΤΟΧΟΣ

Να μάθουν οι μαθητές τις χώρες του κόσμου, να κατανοήσουν τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά τους, να αποκτήσουν την ικανότητα να διαβάζουν και να κατανοούν την υδρόγειο σφαίρα και τους παγκόσμιους χάρτες.

Για χάρτες και άλλα δεδομένα σχετικά με τις προσφυγικές κρίσεις, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας:

data.unhcr.org/

ΒΗΜΑ 1: Δώστε χρόνο στους μαθητές να αναζητήσουν και να εντοπίσουν στον χάρτη τις χώρες που γνωρίζουν. Ζητήστε τους, αν ξέρουν και μπορούν, να ζωγραφίσουν τις σημαίες των χωρών αυτών. Ρωτήστε τους αν έχουν ακούσει κάτι για τους πρόσφυγες και αν ξέρουν από ποιες χώρες προέρχονται. Δοκιμάστε να σημειώσετε με πινέζες τις χώρες αυτές πάνω στον χάρτη.

ΒΗΜΑ 2: Θέστε ερωτήσεις στους μαθητές, όπως: «Πού είναι η Συρία; Η Υεμένη; Το Αφγανιστάν;» «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά αυτών των χωρών σε σύγκριση με τη δική σας χώρα;»

ΒΗΜΑ 3: Επισκεφθείτε τη βιβλιοθήκη του σχολείου ή φέρτε στην τάξη άτλαντες και χάρτες. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και ζητήστε τους να κοιτάξουν έναν άτλαντα ή τον χάρτη κάποιας χώρας και να γράψουν πώς είναι το γεωγραφικό ανάγλυφο της χώρας. Ζητήστε τους να κάνουν το ίδιο και για τη δική τους χώρα.

Θα μπορούσατε να κάνετε κάποιες βοηθητικές ερωτήσεις, όπως: «Είναι κοντά στη θάλασσα; Στον ωκεανό;» «Υπάρχουν βουνά;» «Πού βρίσκεται στην υδρόγειο;» «Πόση ζέση πιστεύετε ότι έχει εκεί;»

Ζητήστε από τα παιδιά να μάθουν όσα περισσότερα μπορούν για τις χώρες αυτές και το κλίμα που επικρατεί, και να γράψουν ή να κάνουν μια παρουσίαση με τις ομοιότητες και τις διαφορές σε σχέση με τη δική τους χώρα.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές πώς τα ιστορικά γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν τη ζωή των ανθρώπων.

Σχεδιάζοντας ένα μάθημα γύρω από μια γνωστή προσωπικότητα της ιστορίας ή του αθλητισμού που υπήρξε πρόσφυγας, μπορείτε να εντάξετε με έναν ενδιαφέροντα τρόπο την έννοια του πρόσφυγα στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας.

ΕΠΙΛΟΓΗ 1: Όταν διδάσκετε για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως παράδειγμα τον διάσημο φυσικό Άλμπερτ Αϊνστάιν, ο οποίος διέφυγε στις ΗΠΑ ως ακαδημαϊκός.

Μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τον Άλμπερτ Αϊνστάιν πολύ εύκολα στο Διαδίκτυο και σε άλλες πηγές.

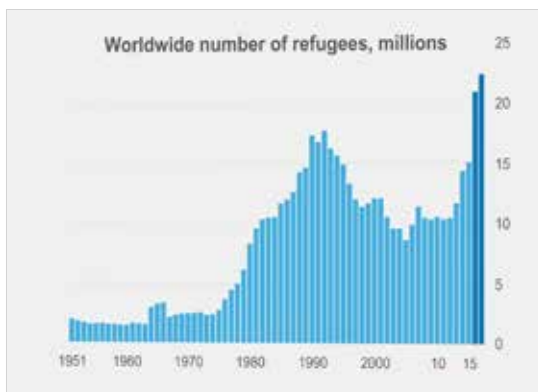
ΕΠΙΛΟΓΗ 2: Όταν διδάσκετε για την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, μπορείτε να αναφέρετε τους παρακάτω αθλητές που συμμετείχαν στους Ολυμπιακούς του 2016 κάτω από τη σημαία της Ολυμπιακής Ομάδας Προσφύγων.

- Η Υπατη Αρμοστεία χαιρετίζει την ανακοίνωση της Ολυμπιακής Ομάδας Προσφύγων (Δελτίο Τύπου της Υ.Α., 3/06/2016, διαθέσιμο στη σελίδα www.unhcr.gr)
- Γιούσα Μαριντίνι: «Δεν θα ξεχάσω ποτέ τους κατοίκους της Λέσβου» (Συνέντευξη στην Καθημερινή, 9/07/2018, διαθέσιμη στη σελίδα www.kathimerini.gr)

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Καθώς οι δραστηριότητες δεν στοχεύουν σε κάποιο συγκεκριμένο γνωστικό αποτέλεσμα, οι εκπαιδευτικοί έχουν την ελευθερία να τις προσαρμόσουν ανάλογα και να παρουσιάσουν αριθμούς σχετικά με το φαινόμενο του εκτοπισμού και τους πρόσφυγες με τον δικό τους τρόπο. Σας προτείνουμε μόνο να χρησιμοποιήσετε τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας.

Αξιοποιώντας τα δεδομένα για τους πρόσφυγες (παγκόσμιος εκτοπισμός, χώρες καταγωγής, χώρες υποδοχής, αριθμός αιτημάτων ασύλου, κλπ.) μπορείτε με έναν ακόμα τρόπο να αναδείξετε την κατάσταση των προσφύγων σε διάφορες χώρες.

Γραφήματα και πίνακες με αριθμούς για τους πρόσφυγες μπορείτε να βρείτε στη σελίδα του εκπαιδευτικού υλικού της Υ.Α. καθώς και στο www.unhcr.org/gr/στατιστικά.

ΒΗΜΑ 1: Έχοντας ως βάση πίνακες και γραφήματα σχετικά με τους πρόσφυγες από την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας μπορείτε να δημιουργήσετε παρόμοιους για τη χώρα σας, αλλά και να τους επεξεργαστείτε με όποιον τρόπο θέλετε εντάσσοντάς τους στο μάθημα των Μαθηματικών.

ΒΗΜΑ 2: Κάποιες ενδεικτικές ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε είναι οι εξής:

«Στον πίνακα με τις αιτήσεις ασύλου στην Αυστρία το 2015, τι ποσοστό των προσφύγων ήρθε από την Ερυθραία, τη Συρία και το Ιράκ;»

«Ποιες χώρες φιλοξενούν τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων στον κόσμο; Τι ποσοστό των προσφύγων παγκοσμίως φιλοξενεί η πρώτη ανάμεσά τους;»

«Τι ποσοστό των προσφύγων σε όλο τον κόσμο αποτελούν τα παιδιά πρόσφυγες;»

Συζητήστε με τους μαθητές πώς αντιλαμβάνονται αυτούς τους αριθμούς. Διακρίνουν κάποιο μοτίβο – για παράδειγμα, μια αύξηση του αριθμού προσφύγων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους; Μπορούν να σκεφτούν μια εξήγηση γιατί συνέβη αυτό;

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΤΟΧΟΣ

Να αναπτύξουν οι μαθητές ικανότητες κριτικής σκέψης και να τις εφαρμόσουν μέσα από χειροτεχνίες, σχέδιο ή άλλες τέχνες.

Πρόσφυγες σε καταυλισμούς

Πολλοί πρόσφυγες ζουν σε καταυλισμούς κοντά στα σύνορα της χώρας που έχουν εγκαταλείψει λόγω πολέμου ή διώξεων.

ΒΗΜΑ 1: Ρωτήστε τα παιδιά πού πιστεύουν ότι βρίσκονται αυτές οι χώρες και αν έχουν ακούσει ονόματα μεγάλων καταυλισμών όπως του Zaatari στην Ιορδανία ή του Kutupalong στο Μπανγκλαντές.

ΒΗΜΑ 2: Αναζητήστε φωτογραφίες στο Διαδίκτυο από τον προσφυγικό καταυλισμό Dadaab στην Κένυα, έναν από τους μεγαλύτερους στον κόσμο.

ΒΗΜΑ 3: Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν ποιες είναι οι ανάγκες των προσφύγων σε αυτούς τους καταυλισμούς και να φανταστούν, παρατηρώντας τις φωτογραφίες, πώς καλύπτουν αυτές τις ανάγκες οι πρόσφυγες. Ρωτήστε τα παιδιά:

«Αν χρειάζοταν να ζήσετε σε καταυλισμό, τι είδους υλικότεχνικές ή καιρικές προκλήσεις θα έπρεπε να αντιμετωπίσετε;»

«Τι θα χρειάζοσασταν για να μπορέσετε να επιβιώσετε;»

«Μπορείτε να σχεδιάσετε λύσεις για κάποιες από αυτές τις ανάγκες; Ίσως μια πιο ζεστή σκηνή ή τρόπους πρόσβασης σε καθαρό νερό, μια παιδική χαρά ή ένα σχολείο».

Πρόσφυγες σε πόλεις

Πολλοί πρόσφυγες ζουν σε μικρές και μεγάλες πόλεις.

ΒΗΜΑ 1: Διαβάστε ιστορίες προσφύγων και παρακολουθήστε μαζί με τα παιδιά σχετικά βίντεο στην τάξη από την παρακάτω ιστοσελίδα της Υ.Α.

Εξηγήστε στους μαθητές ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες του κόσμου ζουν σε πόλεις. Μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας, το 60% των προσφύγων, δηλαδή περίπου 13,5 εκατομμύρια άνθρωποι, ζούσαν σε αστικό περιβάλλον στα τέλη του 2016.

- Ιστορία 1: Το σχολείο ανοίγει νέους ορίζοντες για μια οικογένεια προσφύγων στην Ελλάδα, 19/12/2018, διαθέσιμη στη σελίδα estia.unhcr.gr
- Ιστορία 2: Σαϊντ: ένας Ροχίνγκια στην Αθήνα, 16/10/2018, διαθέσιμη στη σελίδα estia.unhcr.gr

ΒΗΜΑ 2: Ζητήστε από τους μαθητές να φτιάξουν μια λίστα με τις δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν όταν ένας καινούριος πληθυσμός έρχεται να ζήσει σε μια πόλη. Ρωτήστε τους επίσης αν μπορούν να σκεφτούν και να σχεδιάσουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αυτές οι δυσκολίες. Οι προκλήσεις θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, η συγκοινωνία, η συμμετοχή σε δραστηριότητες κλπ.

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Ηλικίες
9-12**

**Οδηγός
Δραστηριοτήτων**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακολουθούν κάποιες δραστηριότητες που μπορείτε να πραγματοποιήσετε στην τάξη, ώστε οι μαθητές να αξιοποιήσουν όσα έχουν μάθει για τους πρόσφυγες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

1 | Κατανόηση του πόσο δύσκολο είναι να είσαι καινούριος σε ένα σχολείο

Οργανώστε μια δραστηριότητα στην οποία οι μαθητές θα συντάξουν έναν οδηγό ο οποίος θα απευθύνεται στα καινούρια παιδιά στο σχολείο.

Βήμα 1: Ξεκινήστε μια συζήτηση για το πώς είναι να φοιτά κανείς σε ένα καινούριο σχολείο έχοντας μόλις φτάσει σε μια νέα χώρα. Ζητήστε από τα παιδιά να επιλέξουν τα θέματα για τα οποία πιστεύουν ότι θα ήταν χρήσιμες οι οδηγίες.

Βήμα 2: Τα παιδιά θα μπορούσαν να αναλάβουν μια ερευνητική εργασία συγκεντρώνοντας απόψεις από άλλα παιδιά στο σχολείο – ανώνυμα, αν χρειαστεί– σχετικά με το πώς νιώθει κανείς όταν είναι καινούριος σε ένα σχολείο, προερχόμενος, παραδείγματος χάρη, από άλλη γειτονιά, άλλο σχολείο ή άλλη χώρα.

Όσα παιδιά νιώθουν άνετα, μπορούν να δηλώσουν ότι είναι διαθέσιμα για συνέντευξη στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας, εφόσον έχουν ζήσει κάτι ανάλογο. Οι μαθητές μπορούν να πάρουν επίσης συνέντευξη από τους γονείς τους, για να μάθουν τι χρειάζεται να κάνουν οι ίδιοι προκειμένου να εγγράψουν τα παιδιά τους στο σχολείο ή όταν ξεκινάει μια νέα σχολική χρονιά.

Βήμα 3: Τα παιδιά μπορούν στη συνέχεια να οργανώσουν όλα μαζί την έρευνά τους, χρησιμοποιώντας, για παράδειγμα, έναν μεγάλο πίνακα όπου θα καταγράφουν τα αποτελέσματα.

Βοηθήστε τους μαθητές να συντάξουν τον οδηγό με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας που έχουν καταγράψει στον πίνακα ανακοινώσεων. Τα παιδιά μπορούν να προτείνουν ιδέες και τρόπους για να γίνει προσβάσιμος και στα αλλόγλωσσα παιδιά ο οδηγός που συντάξαν.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – «Χάρη σε αυτή την εργασία μάθαμε πόσο σημαντικό είναι να είμαστε ευγενικοί και να βοηθούμε τα καινούρια παιδιά στο σχολείο μας. Ας δούμε αν μπορούμε να συνεχίσουμε να το κάνουμε αυτό μαζί σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς».

2 | ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Συνεργασία στο πλαίσιο μιας ομάδας

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν οι μαθητές ότι είναι σημαντική η συνεργασία και η συμβολή όλων προκειμένου να δημιουργήσουν κάτι συλλογικά.

Οργανώστε μια ομαδική δημιουργική δραστηριότητα με θέμα τους πρόσφυγες, την οποία θα μπορείτε να μοιραστείτε με την κοινότητα, τους γονείς και με άλλες τάξεις ή σχολεία μετά την ολοκλήρωσή της.

- Ιδέες για ομαδικές δραστηριότητες:
- Δημιουργία και διοργάνωση έκθεσης
- Χορευτική ή θεατρική παράσταση
- Απαγγελία ποιημάτων

Μπορείτε επίσης να αποφασίσετε να συγγράψετε ομαδικά ένα βιβλίο με ιστορίες ή ποιήματα, που θα εμπνευστούν οι μαθητές, για τις εμπειρίες των παιδιών προσφύγων. Μπορείτε να δωρίσετε το βιβλίο στη σχολική βιβλιοθήκη ή σε μια τοπική βιβλιοθήκη. Κάθε παιδί μπορεί να πάρει ένα αντίτυπο.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης - «Η δραστηριότητα ήταν πολύ όμορφη και συνέβαλαν όλοι. Ήταν ένας πολύτιμος τρόπος για να μάθουμε πόσο σημαντική είναι η συμβολή όλων».

3

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ευκαιρίες συνύπαρξης στην κοινότητα

Διοργανώστε συναντήσεις όπου κάθε οικογένεια θα ετοιμάζει ένα φαγητό ή ένα γλυκό μία φορά τον μήνα. Καλέστε τους μαθητές και τους γονείς τους. Η πρώτη θα μπορούσε να είναι μια συνάντηση καλωσορίσματος για παλιούς και νέους μαθητές στην έναρξη της σχολικής χρονιάς. Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, μπορείτε να εμπλουτίζετε τις συναντήσεις με βιωματικές δραστηριότητες, οι οποίες θα προσφέρουν ευκαιρίες αλληλεπίδρασης μεταξύ όλων των μελών της κοινότητας.

Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν τα παιχνίδια, να μαγειρέψουν ένα φαγητό της επιλογής τους όλοι μαζί ή να τραγουδήσουν ένα τραγούδι.

Θα μπορούσε να τεθεί ως πρόταση ότι κάθε συνάντηση θα είναι αφιερωμένη σε μια χώρα ή τόπο καταγωγής των παιδιών και των γονιών τους, γύρω από την οποία θα μπορούσαν να περιστρέφονται οι δραστηριότητες κάθε φορά.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης - «Η δραστηριότητα ήταν πολύ όμορφη και συνέβαλαν όλοι. Ήταν ένας πολύτιμος τρόπος για να μάθουμε πόσο σημαντική είναι η συμβολή όλων».

4

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ευαισθητοποίηση για την κατάσταση που βιώνουν τα παιδιά πρόσφυγες που μόλις έφθασαν στη χώρα

Οι μαθητές μπορούν να γράψουν ένα γράμμα σε παιδιά πρόσφυγες που έχουν φτάσει πρόσφατα στη χώρα, στο οποίο θα τους περιγράφουν τη ζωή στο σχολείο και το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τα γράμματα μπορούν να αποσταλούν σε παιδιά πρόσφυγες που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – *«Σας ευχαριστώ που γράψατε αυτά τα γράμματα στους μαθητές που μόλις ήρθαν στη χώρα. Είναι σημαντικό να σκεφτόμαστε τη θέση στην οποία βρίσκονται οι άλλοι άνθρωποι».*

5

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Κατανόηση της κατάστασης που βιώνουν τα παιδιά που ζητούν άσυλο στη χώρα

Κάποιες δομές φιλοξενίας, οργανώσεις ή δίκτυα στήριξης μπορεί να προσφέρουν τη δυνατότητα ενημέρωσης σχετικά με τις διαδικασίες χορήγησης ασύλου στη χώρα.

Βήμα 1: Κάντε μια αναζήτηση στο Διαδίκτυο ή επικοινωνήστε με κάποια εθελοντική ομάδα, φορέα ή δομή φιλοξενίας. Ζητήστε να μάθετε πληροφορίες για το πλαίσιο λειτουργίας τους και τη διαδικασία χορήγησης ασύλου.

Βήμα 2: Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τον εκπρόσωπο κάποιου φορέα να επισκεφθεί την τάξη ή το σχολείο, για να ενημερώσει και να συζητήσει με τους μαθητές σχετικά με θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες.

Μπορείτε επίσης να διερευνήσετε την πιθανότητα επικοινωνίας με έφηβους πρόσφυγες, για παράδειγμα, είτε μέσω αλληλογραφίας είτε διοργανώνοντας έναν ποδοσφαιρικό αγώνα ή κάποια άλλη ψυχαγωγική δραστηριότητα.

Βήμα 3: Εξετάστε τις επιλογές που υπάρχουν στην περιοχή σας, ώστε οι μαθητές σας να έρθουν σε επαφή και να ακούσουν τις εμπειρίες παιδιών προσφύγων που πηγαίνουν σχολείο και έχουν ζητήσει άσυλο στη χώρα, π.χ. διοργανώστε μια επίσκεψη σε έναν ξενώνα φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης - «Σας ευχαριστώ όλους για τη συμμετοχή σας σε αυτή την επίσκεψη ή δραστηριότητα»

6 | ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Επικοινωνία οικογένειας, κοινότητας και σχολείου

Η συμμετοχή των οικογενειών των μαθητών στις δραστηριότητες της τάξης είναι ένας ωραίος τρόπος για να κατανοήσουν τα παιδιά πόσο πολυπολιτισμική και ενδιαφέρουσα είναι η ομάδα τους.

Καλέστε τους γονείς να προτείνουν ιδέες για κάποια ημερήσια δραστηριότητα που θα αναδεικνύει με θετικό τρόπο τις πολιτισμικές διαφορές, όπως εκδηλώσεις μαγειρικής ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Κάντε έναν κύκλο για να συζητήσετε με τα παιδιά τις ιδέες των γονιών τους, για να διαπιστώσετε ποιες από αυτές θα τους ενδιέφερε περισσότερο να υλοποιήσουν.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης – *«Σας ευχαριστώ όλους, γονείς και παιδιά, για τη συμμετοχή σας».*

7 | ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Κατανόηση της κατάστασης των προσφύγων που ζουν στη χώρα μας

Βήμα 1: Αν υπάρχουν μαθητές πρόσφυγες στην τάξη σας, μπορείτε να μιλήσετε με τους γονείς των παιδιών, για να διερευνήσετε αν είναι πρόθυμοι να μοιραστούν τις εμπειρίες που έχουν βιώσει ως πρόσφυγες ή να μιλήσουν για το πώς ζούσαν στην πατρίδα τους. Σε αντίθετη περίπτωση, επικοινωνήστε με κάποια οργάνωση που βοηθά πρόσφυγες και ζητήστε να μάθετε αν υπάρχει κάποιος άνθρωπος με προσφυγική εμπειρία ή μέλος του προσωπικού που θα μπορούσε να επισκεφθεί την τάξη και να μιλήσει στους μαθητές.

Βήμα 2: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να κάνουν όσες περισσότερες ερωτήσεις μπορούν για να κατανοήσουν την εμπειρία της ένταξης σε μια νέα χώρα. Υπενθυμίστε στους μαθητές ότι οι πρόσφυγες μπορεί να έχουν βιώσει δύσκολες καταστάσεις και η ανάμνησή τους πολλές φορές προκαλεί άγχος και στρες. Γι' αυτόν τον λόγο είναι καλό να υπάρχει ένα «φίλτρο προστασίας» για τον άνθρωπο που βρίσκεται στο επίκεντρο εκείνη τη στιγμή, ο οποίος μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει κάποια ερώτηση με την οποία δεν νιώθει άνετα. Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να συντονίζει τη συζήτηση μεταξύ των μαθητών και του πρόσφυγα, του γονέα ή του μέλους μιας οργάνωσης. Μπορείτε επίσης να ορίσετε εξ αρχής έναν συγκεκριμένο αριθμό ερωτήσεων.

Βήμα 3: Παρακινήστε τους μαθητές να ρωτήσουν πώς θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην εμπειρία της ένταξης. Στη συνέχεια, ζητήστε τους να σχεδιάσουν όλοι μαζί μια μικρή δράση ή πρωτοβουλία που θα λαμβάνει υπόψη όσα έμαθαν από τους ανθρώπους με προσφυγική εμπειρία ή από την τοπική οργάνωση.

Προτεινόμενο κλείσιμο της συζήτησης - «Ευχαριστώ όσους συμμετείχατε σε αυτή την επίσκεψη ή δραστηριότητα. Είναι πολύτιμο να διαμορφώνουμε άποψη για κάτι μέσα από τις δικές μας εμπειρίες και την προσωπική επαφή, όπως σήμερα».

UNHCR
The UN Refugee Agency

Σχέδιο μαθήματος για το βίντεο με την ιστορία της Malak και της Takwa

Παρακολουθήστε το βίντεο στη διεύθυνση:
https://www.unhcr.org/gr/teaching_about_refugees

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Από πού κατάγονται η Malak και η Takwa; Πού βρίσκονται τώρα;

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές πώς τα ιστορικά γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν τη ζωή των ανθρώπων.

ΒΗΜΑ 1: Πριν προβάλετε το βίντεο, θέστε τις παρακάτω ερωτήσεις στους μαθητές σας με όποιο τρόπο θέλετε. Αυτή η δραστηριότητα ίσως έχει καλύτερα αποτελέσματα αν χωρίσετε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ενθαρρύνετε τις συζητήσεις μεταξύ τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Από πού κατάγονται η Malak και η Takwa; Γιατί έφυγαν;
2. Σε ποια χώρα πήγαν πρώτα πριν πάνε στο Λουξεμβούργο και για πόσο καιρό έμειναν εκεί;
3. Τι λέει ο πατέρας τους για τα παιδιά του μετά το τηλεφώνημα κατά το οποίο έμαθε ότι μπορούν να μετακομίσουν στο Λουξεμβούργο;
4. Ξέρετε τη λέξη που χρησιμοποιούμε για ανθρώπους που έφυγαν από τη χώρα τους λόγω συγκρούσεων, για να βρουν ασφάλεια σε κάποια άλλη χώρα; (Αν οι μαθητές δεν γνωρίζουν την απάντηση, μπορείτε να τους πείτε ότι οι άνθρωποι αυτοί ονομάζονται «πρόσφυγες».)

ΒΗΜΑ 2: Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ή αργότερα, μπορείτε να δώσετε στα παιδιά τις παρακάτω πληροφορίες:

«Κάποιες φορές, όταν γίνεται πόλεμος σε μια χώρα, οι άνθρωποι μπορεί να πρέπει να εγκαταλείψουν αυτή τη χώρα για να βρουν ασφάλεια. Στη δική μας περίπτωση, η οικογένεια της Malak και της Takwa εγκατέλειψε τη Συρία και πήγε στην Ιορδανία. Στην συνέχεια επιλέχθηκαν από το κράτος του Λουξεμβούργου για να μετεγκατασταθούν εκεί ως πρόσφυγες. Αυτό σημαίνει ότι η κυβέρνηση αναγνώρισε την ανάγκη τους να ζήσουν σε ένα ασφαλές μέρος. Μετεγκαταστάθηκαν μαζί με άλλες τρεις οικογένειες το 2015 και από τότε προσπαθούν να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους στο Λουξεμβούργο. Πολλοί άλλοι πρόσφυγες από τη Συρία κάνουν ένα μακρύ και δύσκολο ταξίδι για να βρεθούν σε ασφαλείς συνθήκες όπου μπορούν να αρχίσουν μια νέα ζωή».

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Χόμπι και σχολείο - Σαν εμένα, σαν εσένα

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η Malak και η Takwa είναι συνηθισμένα παιδιά που έζησαν όμως εξαιρετικά δύσκολες καταστάσεις. Να συναισθανθούν την κατάσταση που βιώνουν.

ΒΗΜΑ 1: Πριν προβάλετε το βίντεο στην τάξη, θέστε τις παρακάτω ερωτήσεις με όποιον τρόπο θέλετε. Αυτή η δραστηριότητα ίσως έχει καλύτερα αποτελέσματα αν χωρίσετε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ενθαρρύνετε τις συζητήσεις μεταξύ τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Τι δραστηριότητες είδατε ότι κάνουν η Malak και η Takwa στο σπίτι;
2. Τι δραστηριότητες κάνετε εσείς στο σπίτι σας;

ΒΗΜΑ 2: Η Malak και η Takwa μιλάνε γαλλικά στο σχολείο, αλλά παλιότερα, όταν ζούσαν στη Συρία, έκαναν μάθημα στα αραβικά. Εδώ τις βλέπετε να κάνουν στο σπίτι τις εργασίες τους για το σχολείο, στα γαλλικά.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

3. Μιλάτε κάποια άλλη γλώσσα εκτός από αυτή που μιλάτε στο σχολείο; Μαθαίνετε κάποια ξένη γλώσσα;
4. Πώς πιστεύετε ότι νιώθουν η Malak και η Takwa που μιλάνε μια καινούρια γλώσσα στο σχολείο;
5. Τι θα μπορούσαν να κάνουν οι συμμαθητές τους για να τις βοηθήσουν να προσαρμοστούν στην καινούρια τάξη, όπου πρέπει να μιλάνε μια διαφορετική γλώσσα;
6. Υπάρχουν τρόποι για να βοηθήσετε τους καινούριους μαθητές να προσαρμοστούν καλύτερα στο σχολείο σας;

Μπορείτε να γράψετε κάποιους από αυτούς τους τρόπους σε έναν πίνακα που θα βρίσκεται αναρτημένος μέσα στην αίθουσα κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Όταν μεγαλώσω

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η Malak και η Takwa έχουν τις συνήθειες φιλοδοξίες που έχουν όλα τα παιδιά. Να σκεφτούν πώς μπορεί ο καθένας να εκπληρώσει τα όνειρα και τους στόχους του, όποιοι κι αν είναι αυτοί.

ΒΗΜΑ 1: Θέστε τις παρακάτω ερωτήσεις στην τάξη με όποιον τρόπο προτιμάτε. Αυτή η δραστηριότητα ίσως έχει καλύτερα αποτελέσματα αν χωρίσετε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ενθαρρύνετε τις συζητήσεις μεταξύ τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Τι θέλουν η Malak και η Takwa να γίνουν όταν μεγαλώσουν; Ξέρετε κάποιον άλλον που να θέλει να κάνει αυτές τις δουλειές;
2. Εσείς τι θέλετε να γίνετε όταν μεγαλώσετε;
3. Τι μπορείτε να κάνετε ώστε να προετοιμαστείτε για μια μελλοντική δουλειά; Τι σπουδές μπορεί να χρειαστεί να ακολουθήσετε για να προετοιμαστείτε για αυτή τη δουλειά;
4. Τι θα μπορούσαν να κάνουν η Malak και η Takwa για να προετοιμαστούν για τη δουλειά που θέλουν να κάνουν όταν μεγαλώσουν; Τι σπουδές μπορεί να χρειαστεί να ακολουθήσουν για να το πετύχουν αυτό;

ΒΗΜΑ 2: Σχεδιάστε στον πίνακα ένα χρονοδιάγραμμα με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, σημειώνοντας μερικές ημερομηνίες γεγονότων που έχουν συμβεί στη ζωή σας (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, αποφοίτηση, γάμος, πότε αρχίσατε να δουλεύετε σε αυτό το σχολείο, μελλοντικές φιλοδοξίες).

Ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν το ίδιο για τον εαυτό τους και για το μέλλον τους. Μπορείτε να χωρίσετε τους μαθητές σε ζευγάρια και να σχολιάσουν ο ένας το χρονοδιάγραμμα του άλλου. Ζητήστε τους να σημειώσουν τις δραστηριότητες που θα ήθελαν να κάνουν για να μπορέσουν να βρουν τη δουλειά που θέλουν.

ΒΗΜΑ 3: Ζητήστε από όλους να βοηθήσουν για να σχεδιάσετε ένα χρονοδιάγραμμα στον πίνακα για τη Malak και την Takwa. Δείτε αν μπορείτε να ξεκινήσετε το χρονοδιάγραμμα της Malak και της Takwa από το παρελθόν, όταν ήταν ακόμα στη Συρία. Ρωτήστε τα παιδιά: «Σας εκπλήσσει πόσο διαφορετική ή παρόμοια είναι η ζωή σας με τη ζωή της Malak και της Takwa;» «Ποιες νομίζετε ότι είναι οι διαφορές ανάμεσα στο δικό σας παρελθόν και μέλλον σε σχέση με το δικό τους;»

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Οδηγός για τους
εκπαιδευτικούς που
εργάζονται με παιδιά
πρόσφυγες που
αντιμετωπίζουν προβλήματα
άγχους και ψυχικού
τραύματος**

1. Εισαγωγή

Παρότι μερικά παιδιά πρόσφυγες μπορεί να επιδεικνύουν προβληματική και ανησυχητική συμπεριφορά στο σχολείο και στη σχολική τάξη, δεν πάσχουν από ψυχικό τραύμα και άγχος όλα τα παιδιά που βίωσαν ένοπλες συρράξεις και εκτοπισμό. Στην παρούσα έκδοση εξετάζονται συμπεριφορές παιδιών προσφύγων οι οποίες σχετίζονται με το άγχος και το ψυχικό τραύμα. Στόχος είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν με ποιον τρόπο το άγχος και το ψυχικό τραύμα μπορούν να επηρεάσουν τα παιδιά και τους μαθητές πρόσφυγες, καθώς και να προτείνει ορισμένες συμβουλές και πρακτικές στους εκπαιδευτικούς, ώστε να εντάξουν επιτυχώς στις τάξεις τους τα παιδιά και τους μαθητές που πάσχουν από άγχος και ψυχικό τραύμα.

2. Ποιες εμπειρίες προκαλούν άγχος ή ψυχικό τραύμα στα παιδιά πρόσφυγες;

Οι εμπειρίες που προκαλούν ψυχικό τραύμα ή άγχος στα παιδιά πρόσφυγες περιλαμβάνουν τη διαβίωση σε βίαιες συνθήκες και τη διαφυγή από αυτές, την απώλεια αγαπημένων προσώπων και την πραγματοποίηση επικίνδυνων και αγχογόνων ταξιδιών σε αναζήτηση ασφάλειας.

Επιπλέον, η αβεβαιότητα σχετικά με τη μονιμότητα του καθεστώτος παραμονής τους σε μια νέα χώρα, η διαβίωση σε κακές συνθήκες στέγασης και με περιορισμένους πόρους, ακόμη και η διαβίωση με γονείς ή άλλους κηδεμόνες που ίσως πάσχουν και οι ίδιοι από ψυχικό τραύμα ή άγχος, μπορούν να συμβάλουν στο καθημερινό άγχος των παιδιών προσφύγων και να επιδεινώσουν τα ψυχικά τραύματα που ενδεχομένως ήδη φέρουν.

Τι είναι το σύνδρομο μετατραυματικής αγχώδους διαταραχής (PTSD), το τοξικό άγχος, οι διαταραχές προσαρμογής; Πρέπει να προβώ σε διάγνωση των προβλημάτων των μαθητών μου για να μπορέσω να τους βοηθήσω;

Δεν πρέπει να επιχειρήσετε να διαγνώσετε τα προβλήματα των μαθητών σας – οι εκπαιδευτικοί δεν είναι θεραπευτές.

Εάν ανησυχείτε για την ψυχική υγεία οποιουδήποτε μαθητή σας, πρέπει να τον παραπέμψετε μέσω των κατάλληλων μηχανισμών σε κάποιον ειδικό σε θέματα ψυχικής υγείας, σύμβουλο ή γιατρό, ώστε να γίνει η κατάλληλη διάγνωση και να λάβει ο μαθητής τη φροντίδα και τη θεραπεία που χρειάζεται.

Ωστόσο, το σχολείο και κυρίως οι σχέσεις που αναπτύσσονται σε αυτό μπορούν να αποτελέσουν μια εξαιρετικά σταθεροποιητική, θετική και παιδαγωγική εμπειρία στη ζωή ενός παιδιού και να το βοηθήσουν να ξεπεράσει κάποια δύσκολα βιώματα. Σε συνδυασμό με την υποστηρικτική βοήθεια στο σπίτι ή στην εξωσχολική ζωή από γονείς, κηδεμόνες και άλλα μέλη της οικογένειας, πολλά παιδιά και μαθητές θα ξεπεράσουν τις δυσκολίες που βιώνουν χωρίς πρόσθετη βοήθεια.

Στις επόμενες σελίδες, θα βρείτε ορισμένες δραστηριότητες που μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς στις τάξεις των οποίων υπάρχουν παιδιά πρόσφυγες που ενδέχεται να πάσχουν από άγχος και ψυχικό τραύμα. Θα βρείτε επίσης κατευθυντήριες οδηγίες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός σχολικού περιβάλλοντος το οποίο προάγει την ευημερία των παιδιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικού τραύματος και άγχους.

Γιατί αλλάζει η συμπεριφορά ενός παιδιού που υποφέρει από άγχος και ψυχικό τραύμα;

Ο εγκέφαλος των παιδιών –όπως και των ενηλίκων– επεξεργάζεται εμπειρίες και πληροφορίες, και ανταποκρίνεται σε αυτές σταδιακά. Στα αρχικά στάδια συνήθως παρατηρούνται άμεσες σωματικές αντιδράσεις, όπως ιδρωμένες παλάμες ή κόμποι

στον λαιμό, έπειτα ακολουθούν συναισθηματικές αντιδράσεις, όπως θυμός ή ταραχή, προτού τελικά ενεργοποιηθεί το «σκεπτόμενο μέρος» του εγκεφάλου μας. Όταν το «σκεπτόμενο μέρος» του εγκεφάλου μας ενεργοποιηθεί, μπορούμε πλέον να οργανώσουμε τις σκέψεις μας, να συλλογιστούμε τι έχει συμβεί, και να ενεργήσουμε ώστε να διασφαλίσουμε τα βέλτιστα δυνατά αποτελέσματα.

Τα παιδιά και οι μαθητές που έχουν βιώσει ψυχικό τραύμα ή ακραίο άγχος ενεργούν συχνά διαφορετικά από το αναμενόμενο, επειδή ο εγκέφαλός τους κατακλύζεται από βίαιες εμπειρίες που τους προκαλούν άγχος, οι οποίες διακόπτουν τη φυσιολογική ροή της επεξεργασίας των πληροφοριών και των εμπειριών.

Στην περίπτωση αυτή, το «σκεπτόμενο μέρος» του εγκεφάλου παύει να λειτουργεί, ενώ τα μέρη που παράγουν πιο συναισθηματικές και σωματικές αντιδράσεις παραμένουν ενεργά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εκδήλωση μιας πιο ακραίας σωματικής και συναισθηματικής συμπεριφοράς από αυτήν που θα μπορούσε να αναμένεται σε μια δεδομένη κατάσταση.

Για παράδειγμα, ένας μαθητής που συζητά με ένα άλλο παιδί μπορεί να νιώσει ξαφνικά θυμό και να το χτυπήσει χωρίς καν να το συνειδητοποιήσει ένα άλλο παιδί μπορεί να αρχίσει ξαφνικά να νιώθει πόνο στο στομάχι, ή ένας μαθητής μπορεί να είναι συναισθηματικά απόμακρος και να μην επιθυμεί να έχει καμία αλληλεπίδραση με άλλους.

3. Ποια συμπτώματα ενδέχεται να εμφανίσει ένα παιδί ή ένας μαθητής;

Στον κατάλογο που ακολουθεί περιγράφονται συνήθεις συμπεριφορές παιδιών τα οποία φέρουν ψυχικό τραύμα και εμφανίζουν αγχώδεις διαταραχές.

Αναβίωση γεγονότων

Τα παιδιά και οι μαθητές μπορεί να σκέφτονται κατ' επανάληψη γεγονότα τα οποία βίωσαν ή μπορεί να αναπαράγουν τα γεγονότα αυτά στο μυαλό τους. Συχνά τα παιδιά επιχειρούν να οργανώσουν τις σκέψεις τους, όταν αναπαράγουν μια κατάσταση

στο μυαλό τους και προσπαθούν να αλλάξουν την έκβασή της.

Μερικά παιδιά μπορεί επίσης να έχουν εφιάλτες. Άλλα μπορεί να αντιδρούν έντονα σε ερεθίσματα που τους παραπέμπουν στο συγκεκριμένο γεγονός στο πλαίσιο νοερών αναδρομών ή αναβιώσεων του τραύματος (Alisic, 2010).

«Ξαφνικά μου έρχονται στο μυαλό εικόνες· έπειτα όλα είναι πάλι εδώ, σαν να συμβαίνουν ξανά· φοβάμαι τόσο πολύ που δεν μπορώ να αναπνεύσω και θέλω απλώς να ξεφύγω ή να τρέξω μακριά. Είναι πολύ δυσάρεστο. Θέλω απλώς να σταματήσουν όλα ή να πεθάνω».

Mikaeela A., 16 ετών, διέφυγε από την Τσετσενία στην Αυστρία

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Αποστασιοποίηση και δυσκολίες συγκέντρωσης

Σε περίπτωση παρατεταμένης έκθεσης, οι μαθητές –ιδίως τα μικρά παιδιά– μπορεί να συμπεριφέρονται σαν να ονειροβατούν. Ενδέχεται να βιώνουν τη ζωή σαν ταινία ή να νομίζουν ότι η ροή των γεγονότων επιβραδύνεται ή επιταχύνεται γύρω τους. Μερικά παιδιά και ορισμένοι νέοι έχουν την εντύπωση ότι δεν βρίσκονται πλέον μέσα στο σώμα τους. Η μνήμη τους μπορεί επίσης να είναι περιορισμένη και μοιάζουν να έχουν ξεχάσει σημαντικά συμβάντα από το παρελθόν τους (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016).

«Όταν βρίσκεται στην τάξη, ο Mostafa συχνά κοιτάζει στο κενό. Όταν ο μαθηματικός του απευθύνει τον λόγο, ο Mostafa μοιάζει να τα έχει χαμένα και δεν φαίνεται να ξέρει πού βρίσκεται. Παρόμοιες καταστάσεις παρατηρούν και οι άλλοι εκπαιδευτικοί. Στο τέλος του μαθήματος, ο Mostafa δεν είναι σε θέση να περιγράψει συνοπτικά τι συζητήθηκε και δεν είναι «πραγματικά παρών». Είναι 17 ετών και έφτασε στην Αυστρία μόνος, αφού διέφυγε από το Αφγανιστάν. Η οικογένειά του ζει στο Ιράν, όπου ο πατέρας του απεβίωσε πρόσφατα, επειδή έπασχε από διαβήτη και δεν υποβλήθηκε σε θεραπεία».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Πώς μπορείτε να χειριστείτε αναβιώσεις αναμνήσεων και επεισόδια έλλειψης επαφής των μαθητών με την πραγματικότητα;

(SIEBERT AND POLLHEIMER-PÜHRINGER, 2016)

Εάν ένας μαθητής αναβιώνει γεγονότα, υπάρχουν μερικά πράγματα τα οποία μπορείτε να κάνετε:

- Πάρτε μερικές βαθιές αναπνοές και βεβαιωθείτε ότι νιώθετε ήρεμοι προτού απευθυνθείτε στον μαθητή.
- Προσπαθήστε να επιτύχετε ή να διατηρήσετε οπτική επαφή μαζί του, εάν αυτό είναι εφικτό.
- Αποκαλέστε τον μαθητή με το όνομά του σε ήπιο τόνο.
- Μην αγγίζετε τον μαθητή σε αυτό το στάδιο.
- Απευθυνθείτε στον μαθητή, αποκαλώντας τον με το όνομά του και διαβεβαιώνοντάς τον ότι είναι ασφαλής. Πείτε του πού βρίσκεται, την ημερομηνία και ποιο είστε. Επαναλάβετε το βήμα αυτό ωσότου ο μαθητής επανέλθει στην πραγματικότητα.
- Εάν είναι αναγκαίο, δημιουργήστε ένα εντονότερο αισθητηριακό ερέθισμα. Μιλήστε λίγο πιο δυνατά ή ενημερώστε τον μαθητή ότι πρόκειται να τον αγγίξετε και τοποθετήστε μαλακά το χέρι σας στο μπράτσο του.
- Εάν τέτοιου τύπου επεισόδια συμβαίνουν συχνά, βρέξτε ένα κομμάτι ύφασμα με κρύο νερό, εφόσον έχετε τη δυνατότητα, και τοποθετήστε το στο μπράτσο του μαθητή.
- Όταν ο μαθητής επανέλθει στην πραγματικότητα, εξηγήστε του με λίγα λόγια τι του συνέβη: «Είχες μια κακή ανάμνηση, αλλά είσαι ασφαλής και είσαι εδώ τώρα».
- Εάν είναι εφικτό, παραπέμψτε τον μαθητή στον σχολικό νοσηλευτή ή στο ιατρείο του σχολείου για ξεκούραση και για ένα αναψυκτικό ή ένα σνακ. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, προσπαθήστε να του προσφέρετε λίγη ηρεμία και ένα αναψυκτικό ή σνακ μέσα στην τάξη.
- Αργότερα, ρωτήστε κατ' ιδίαν τον μαθητή εάν επιθυμεί ο ίδιος να βοηθήσει τον δάσκαλο να εξηγήσει στην υπόλοιπη τάξη τι συνέβη. Δώστε μια απλή εξήγηση στους μαθητές αναφορικά με το τι συνέβη, χρησιμοποιώντας τις διευκρινήσεις που δίνονται παραπάνω σχετικά με τον τρόπο που ο εγκέφαλός μας επεξεργάζεται τις πληροφορίες. Εξηγήστε ότι ο μαθητής αντιδρά σωματικά και συναισθηματικά σε κάτι που του θυμίζει μια δύσκολη κατάσταση την οποία βίωσε στο παρελθόν.
- Εάν υπάρχουν απορίες, μπορείτε να τις καταγράψετε και να διερευνηθεί εάν ο μαθητής που βίωσε τη συγκεκριμένη εμπειρία επιθυμεί να τις απαντήσει ο ίδιος αργότερα, είτε γραπτώς είτε συζητώντας μαζί με τους υπόλοιπους μαθητές της τάξης.

Αποφυγή

Τα παιδιά και οι έφηβοι που πάσχουν από ψυχικό τραύμα συχνά αποφεύγουν καταστάσεις, πρόσωπα, συζητήσεις και σκέψεις που θεωρούν απειλητικές ή υπερβολικά συναισθηματικές. Αυτή η αποφυγή πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια προσπάθεια να μην βρεθούν αντιμέτωποι με έντονα συναισθήματα. Πρόκειται για μια μορφή συναισθηματικής παράλυσης (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016).

«Η Maryam προσπάθησε σκληρά για να μάθει γερμανικά και θα βαθμολογηθεί στο μάθημα αυτό τη φετινή σχολική χρονιά. Τα καταφέρει καλά στην πρώτη εργασία. Όταν ο εκπαιδευτικός την επαινεί, δεν δείχνει καμία απολύτως χαρά. Φαίνεται να τα έχει χαμένα, σαν να μην ξέρει πώς να χειριστεί την κατάσταση».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Ακραία εγρήγορση, οξυθυμία ή υπερεγρήγορση

Μερικά παιδιά μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα επειδή ο εγκέφαλός τους είναι σε κατάσταση συνεχούς εγρήγορσης. Μπορεί να φαίνονται ανήσυχα και νευρικά. Μπορεί να ξαφνιάζονται ή να τρομάζουν εύκολα από κάποιον θόρυβο ή από μια κίνηση. Ενδέχεται επίσης να αντιδρούν αρνητικά σε αλλαγές στο περιβάλλον της τάξης ή του σχολείου – για παράδειγμα, σε αντικαταστάσεις εκπαιδευτικών ή στην αλλαγή της θέσης όπου κάθονται στην τάξη. Τη νύχτα μπορεί να δυσκολεύονται να κοιμηθούν, με αποτέλεσμα να έρχονται στο σχολείο κουρασμένα. (Alisic, 2010)

«Όταν η Mahtab κάθεται στην τάξη, φαίνεται να είναι σε συνεχή εγρήγορση. Παρατηρεί διαρκώς τους συμμαθητές της, τον τρόπο με τον οποίο κινούνται, τι λένε και τον τρόπο με τον οποίο κοιτούν τους άλλους. Εξετάζει το περιβάλλον της αναζητώντας να εντοπίσει ενδεχόμενους κινδύνους γύρω της και είναι υπερβολικά ευαίσθητη στους δυνατούς θορύβους – για παράδειγμα, στον ήχο του κουδουνιού του σχολείου. Φαίνεται να ενοχλείται ακόμη και όταν άλλα παιδιά κουνιούνται ή ψιθυρίζουν. Μερικές φορές φωνάζει “Σταματήστε!”».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Επιθετική συμπεριφορά

Τα παιδιά και οι έφηβοι ενδέχεται επίσης να συμπεριφέρονται επιθετικά. Κάτι τέτοιο μπορεί να περιλαμβάνει σωματικές συμπλοκές, εκρήξεις οργής και απειλές. Μπορεί επίσης να δυσκολεύονται πολύ να ηρεμήσουν ύστερα από ένα τέτοιο περιστατικό. Στους εφήβους, η επιθετική συμπεριφορά μπορεί επίσης να στρέφεται εναντίον του εαυτού τους (π.χ. αυτοτραυματισμοί, απόπειρες αυτοκτονίας και χρήση οινόπνευματων ποτών και ναρκωτικών). Η επιθετική συμπεριφορά μπορεί επίσης να αποτελεί αντίδραση σε μια πρόκληση. (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

«Ο τρόπος που με πλησίασε, ξαφνικά ένιωσα όπως τότε, φοβήθηκα, και εκείνη τη στιγμή τον χτύπησα επειδή σκέφτηκα ότι έπρεπε να υπερασπιστώ τον εαυτό μου, διαφορετικά θα μου έκανε κακό».

Mikaehla A., 16 ετών, διέφυγε από την Τσετσενία στην Αυστρία

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Ανεξέλεγκτη, χωρίς όρια συμπεριφορά

Συχνά οι μαθητές φαίνονται να μην έχουν όρια στη συμπεριφορά τους και ενεργούν ανεξέλεγκτα. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να ερμηνευθεί ως εξής: επιζητούν να τους τεθούν όρια ώστε να αποκτήσουν μια πιο έντονη αίσθηση σταθερότητας και ασφάλειας, επιδιώκοντας παράλληλα περισσότερη υποστήριξη και σεβασμό από τους άλλους. (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Μαθησιακές δυσκολίες

Τα παιδιά και οι μαθητές που πάσχουν από άγχος και ψυχικό τραύμα παρουσιάζουν συχνά μαθησιακές δυσκολίες. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται η αδυναμία συγκέντρωσης όταν αναλαμβάνουν κάποια αρμοδιότητα, η δυσκολία συγκράτησης πληροφοριών όταν επεξεργάζονται ένα πρόβλημα, η αδυναμία ελέγχου των αντιδράσεών τους –για παράδειγμα, δεν μπορούν να περιμένουν τη σειρά τους για να απαντήσουν σε κάποια ερώτηση, και η δυσκολία στην εναλλαγή από μια δραστηριότητα ή ιδέα σε μια άλλη.

Φόβοι

Ενίοτε τα παιδιά πρόσφυγες βιώνουν πιο έντονα ή για μεγαλύτερη διάρκεια τον φόβο εγκατάλειψης σε σχέση με τους συμμαθητές τους (π.χ. όταν αποχαιρετούν γονέα ή κηδεμόνα το πρωί). Πολλά παιδιά φοβούνται ότι κάτι άσχημο μπορεί να (ξανα)συμβεί ανά πάσα στιγμή ή ότι ακόμη και τώρα διώκονται. Τα παιδιά πρόσφυγες μπορεί να κάνουν επίσης περισσότερες ερωτήσεις σχετικά με τον θάνατο και την απώλεια. (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Αλλαγή στάσης απέναντι στους ανθρώπους, στη ζωή και στο μέλλον

Τα παιδιά και οι έφηβοι χάνουν συχνά την εμπιστοσύνη τους στους ανθρώπους κατά τη διάρκεια ενός πολέμου ή ενός ταξιδιού διαφυγής. Μπορεί να μην έχουν πλέον προσδοκίες ή να έχουν μόνο αρνητικές προσδοκίες για τη ζωή και το μέλλον τους. Ορισμένα παιδιά είναι πεπεισμένα ότι θα πεθάνουν νωρίς. Μπορεί να εμμένουν σε μια αρνητική στάση για να προστατεύσουν τον εαυτό τους από νέες απογοητεύσεις και κινδύνους.

Αυτό συμβαίνει ιδίως σε παιδιά και εφήβους που έχουν χάσει έναν ή και τους δύο γονείς τους. Μερικά παιδιά μπορεί επίσης να νιώθουν ενοχές επειδή επέζησαν, αλλά και εξαιτίας των πιέσεων που μπορεί να προκαλεί αυτή η κατάσταση. (Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

«Ο Hassan έφτασε από τη Σομαλία στην Αυστρία ως ασυνόδευτος ανήλικος πρόσφυγας. Μια μέρα αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει πηδώντας από το παράθυρο του πρώτου ορόφου, αλλά, ευτυχώς, τον σταμάτησε ένας φίλος του.

Ύστερα από σύντομη παραμονή σε μονάδα ψυχικής υγείας για εφήβους, έγινε γνωστό ότι η μητέρα του νοσηλεύεται σε νοσοκομείο στη Σομαλία και ότι τα αδέρφια του τού ζητούν χρήματα για να μπορέσει να χειρουργηθεί η μητέρα τους.

Ωστόσο, ο Hassan είναι αιτών άσυλο, ζει σε δομή υποβοηθούμενης διαβίωσης και λαμβάνει πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, αλλά δεν έχει ο ίδιος σχεδόν καθόλου χρήματα».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Έντονη έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης

Τα παιδιά που έχουν βιώσει άγχος και ψυχικό τραύμα μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα αυτοεκτίμησης, και αυτό μπορεί να έχει αντίκτυπο στην ικανότητά τους να δοκιμάζουν νέα πράγματα και να νιώθουν αυτοπεποίθηση στις δραστηριότητες και στις σχολικές τους υποχρεώσεις.

«Τη Δευτέρα, στο μάθημα των Γερμανικών, ζητήθηκε από τα παιδιά να μιλήσουν για το Σαββατοκύριακό τους, αλλά η 11χρονη Khadeja δεν ήταν σε θέση να ανασυνθέσει τα γεγονότα των δύο τελευταίων ημερών.

Από την άλλη, ο τετράχρονος αδελφός της, στο νηπιαγωγείο, μίλησε με ενθουσιασμό για την οικογενειακή συνάντηση με τον θείο και τη θεία του, οι οποίοι ζουν πλέον στη Γερμανία. Δίνει το τετράδιό της στον εκπαιδευτικό λέγοντας: «Δεν μπορώ να το κάνω, είμαι χαζή».

Η Khadeja ήταν έξι ετών όταν έφτασε στην Αυστρία, ο αδελφός της γεννήθηκε έναν χρόνο μετά τη διαφυγή της οικογένειας. Εκείνη δεν πήγε ποτέ στο νηπιαγωγείο. Η μητέρα της λέει στον εκπαιδευτικό ότι η Khadeja είναι συχνά άρρωστη, κλαίει πολύ και δεν της αρέσει να παίζει με άλλα παιδιά».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

«Η Neginah δεν ξέρει τι θέλει· λέει συχνά “δεν ξέρω” ή “δεν μπορώ να το κάνω!” Συμπεριφέρεται καλά, δεν καβγαδίζει ποτέ, δεν μιλά στην τάξη και μένει μόνη της στη διάρκεια του διαλείμματος. Συμμορφώνεται με το εβδομαδιαίο πρόγραμμα, ολοκληρώνοντας τη μια εργασία μετά την άλλη. Όταν δεν καταλαβαίνει μια άσκηση, κοιτάζει τον τοίχο και δεν ζητά βοήθεια. Δεν διαμαρτύρεται ποτέ και δεν φαίνεται να της αρέσει τίποτα ιδιαίτερα. Δεν θέλει να πηγαίνει σε εκδρομές, παρότι οι γονείς της την παροτρύνουν να το κάνει».

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Παλινδρομική συμπεριφορά

Τα παιδιά μπορεί να επιδεικνύουν παλινδρομική συμπεριφορά και να επιστρέφουν σε προγενέστερα στάδια ανάπτυξης (π.χ. νυχτερινή ενούρηση, πιπίλισμα του δαχτύλου). Ενδέχεται

επίσης να έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για στοργή και συναισθηματικό δέσιμο. (Alisic, 2010, Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Σωματικοί πόνοι / σωματικές ενοχλήσεις

Τα παιδιά και οι μαθητές ενδέχεται να νιώθουν ζάλη ή να έχουν ταχυπαλμία ακόμη και πολύ μετά τα αγχογόνα γεγονότα.

- Οι μικρότεροι μαθητές συχνά νιώθουν πόνους στο στομάχι, ναυτία και απώλεια όρεξης.
- Οι έφηβοι πάσχουν συχνά από πονοκεφάλους, ημικρανίες, πόνους στον αυχένα, στην πλάτη και στο στομάχι.

(Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016)

Άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά πρόσφυγες μπορούν να επιδεινώσουν ακόμα περισσότερο το άγχος και το ψυχικό τραύμα που βιώνουν

Αυτό που διαφοροποιεί τα παιδιά και τους μαθητές πρόσφυγες από άλλα παιδιά που έχουν υποστεί ψυχικό τραύμα είναι το γεγονός ότι συχνά είναι εκτεθειμένα σε πρόσθετους παράγοντες κινδύνου, όπως:

- Ζουν με γονέα ή κηδεμόνα ο οποίος επίσης βίωσε ή βιώνει άγχος και ψυχικό τραύμα.
- Εάν είναι ακόμη αιτούντες άσυλο, ζουν υπό συνθήκες αβεβαιότητας (μη γνωρίζοντας αν θα παραμείνουν στη χώρα).
- Ζουν σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες, και αυτό αυξάνει το άγχος διαβίωσης.
- Ζουν σε νέο τόπο, στον οποίο η κοινότητα και τα κοινωνικά δίκτυα μπορεί να είναι νέα ή περιορισμένα.
- Έχουν βιώσει πολλαπλά ψυχικά τραύματα ή αγχογόνες καταστάσεις (βία στη χώρα καταγωγής, απώλεια αγαπημένου προσώπου, αγχογόνο ταξίδι προς έναν ασφαλή τόπο).

Μεταξύ των παραγόντων οι οποίοι μπορεί να επιδεινώσουν περαιτέρω το άγχος και το

ψυχικό τραύμα των παιδιών περιλαμβάνονται άλλα προβλήματα ψυχικής υγείας ή γνωστικές δυσκολίες (ΔΕΠΥ, μαθησιακά προβλήματα) (Alisic, 2010, και Siebert and Pollheimer-Pühringer, 2016).

4. Πώς μπορούν να βοηθήσουν οι εκπαιδευτικοί και το σχολείο;

Ως εκπαιδευτικός και ως άνθρωπος

Τα παιδιά που έχουν βιώσει άγχος και φέρουν ψυχικό τραύμα σε οποιαδήποτε ηλικία χρειάζονται υποστήριξη από ενήλικες που μπορούν να τους προσφέρουν σταθερότητα και διαπαιδαγώγηση

Σε αυτούς περιλαμβάνονται γονείς, οικογενειακοί φίλοι, σύμβουλοι νέων και εκπαιδευτικοί. Μάθετε ποιος μπορεί να είναι διαθέσιμος για τους μαθητές σας. Μπορείτε να προτείνετε έναν σύλλογο ή μια ομάδα νέων σε αυτούς που χρειάζονται υποστήριξη; Να θυμάστε ότι η δέσμευση για την ανάπτυξη μιας βαθύτερης και πιο υποστηρικτικής σχέσης με έναν μαθητή μπορεί αργότερα να έχει επιπτώσεις.

Η ανάπτυξη μιας σχέσης και η μεταγενέστερη απομάκρυνσή σας μπορεί να είναι επιζήμια για έναν μαθητή που αντιμετωπίζει προβλήματα άγχους και ψυχικού τραύματος, επομένως είναι προτιμότερο να παραπέμψετε τον μαθητή σε κάποια ομάδα ή σε άλλα πρόσωπα που μπορούν να είναι περισσότερο διαθέσιμα. Εάν διαπιστώσετε ότι δεν μπορείτε να συνεχίσετε τη σχέση σας με έναν μαθητή, αφιερώστε χρόνο ώστε να του εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους απομακρύνεστε και βεβαιωθείτε πως ο μαθητής αντιλαμβάνεται ότι η απομάκρυνσή σας δεν οφείλεται στον ίδιο. Προσπαθήστε να τον βοηθήσετε να βρει άλλα πρόσωπα με τα οποία θα μπορεί να μιλήσει.

Τα παιδιά που έχουν βιώσει άγχος και ψυχικό τραύμα ενδέχεται να ανοιχτούν στους εκπαιδευτικούς τους απροσδόκητα

Είναι σημαντικό για τον μαθητή να νιώσει στο σημείο αυτό ότι τον ακούν και αναγνωρίζουν την αξία του, και είναι σημαντικό για τον εκπαιδευτικό

να εξισορροπήσει τις ανάγκες του μαθητή με τις ανάγκες και τις ικανότητες που έχει ο ίδιος ως εκπαιδευτικός. Εάν νιώθετε άνετα να ακούσετε τον μαθητή τη συγκεκριμένη στιγμή, βεβαιωθείτε ότι βρίσκεστε, ή μπορείτε να μετακινηθείτε, σε ήσυχο μέρος.

Εάν δεν είστε σε θέση να επεξεργαστείτε τις πληροφορίες ή εάν δεν είστε σε καλή ψυχολογική κατάσταση, εφαρμόστε τις ακόλουθες οδηγίες:

- Εξηγήστε στον μαθητή ότι θεωρείτε σημαντικό αυτό που θέλει να σας πει και ότι αντιλαμβάνεστε την ανάγκη, την ανησυχία ή το πρόβλημά του.

Παράδειγμα: «Βλέπω ότι θες να μιλήσεις σε κάποιον και χαίρομαι που ήρθες σε μένα».

- Εξηγήστε ότι δεν είστε σε θέση να του διαθέσετε χρόνο εκείνη τη στιγμή για να μιλήσετε και ότι, ως εκπαιδευτικός, ο ρόλος σας είναι να βρείτε τον κατάλληλο άνθρωπο στον οποίο ο μαθητής θα μπορεί να μιλήσει.

Παράδειγμα: «Δυστυχώς, αυτή τη στιγμή πρέπει να κάνω Χ και πιστεύω ότι θα ήταν καλύτερα να μιλήσεις με τον Υ σχετικά με αυτό. Θα μπορέσει να σε ακούσει και να σε βοηθήσει καλύτερα. Θα ήθελες να σε συστήσω στον Υ, με τον οποίο μπορείς να μιλήσεις σχετικά με αυτό;»

- Βεβαιωθείτε ότι τηρείτε κάθε σχολική διαδικασία όσον αφορά τα ζητήματα εμπιστευτικότητας και προστασίας των παιδιών, και όσον αφορά τις παραπομπές μαθητών με προβλήματα για τα οποία πιστεύετε ότι χρειάζεται διάγνωση.

Απαντήστε στις ερωτήσεις των παιδιών με ειλικρίνεια

Τα παιδιά και οι μαθητές ενδέχεται να έχουν απορίες σχετικά με τα συναισθήματά τους, σχετικά με τον αντίκτυπο που έχουν στους συμμαθητές τους ή με το τι θα τους συμβεί. Αν δεν είστε σε θέση να απαντήσετε κάποια από αυτές τις ερωτήσεις, πείτε στον μαθητή ότι δεν γνωρίζετε την απάντηση και, αν μπορείτε, αναζητήστε την ή παραπέμψτε το παιδί σε κάποιον που τη γνωρίζει. Αν νιώθετε ότι δεν μπορείτε ή δεν νιώθετε άνετα να απαντήσετε σε κάποια ερώτηση, εφαρμόστε τις παραπάνω οδηγίες.

Συνεργαστείτε με τους γονείς και τους κηδεμόνες

Η ανάπτυξη μιας ισχυρής σχέσης με τους γονείς, ώστε το περιβάλλον σταθερότητας και διαπαιδαγώγησης να μπορεί να συνεχίζεται και να επεκτείνεται από το σπίτι στο σχολείο, είναι καθοριστικής σημασίας για τη στήριξη παιδιών και εφήβων. Ακολουθούν μερικές προτάσεις για την επίτευξη των παραπάνω:

- Επικοινωνείτε τακτικά (με θετικό τρόπο) με τους γονείς και ενημερώνετέ τους σχετικά με την πρόοδο των μαθητών, τα σχολικά επιτεύγματά τους και τυχόν δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

Προσπαθήστε να κατανοήσετε την οργάνωση του σπιτιού, τις ευθύνες που έχει το παιδί στο σπίτι, ποιες είναι οι υπάρχουσες σχέσεις, πόσο χρόνο έχει για να κάνει τα μαθήματά του και την κουλτούρα που επικρατεί στην οικογένεια.

- Εξετάστε το ενδεχόμενο να οργανώσετε μια απογευματινή συνάντηση γονέων ή μια μηνιαία συνάντηση πρωινού στην τάξη σας, για να γνωριστούν οι γονείς μεταξύ τους. Μεριμνήστε ότι θα μπορούν να απασχοληθούν τα αδέρφια των μαθητών (με μερικά βιβλία ή παιχνίδια), ώστε οι γονείς να αισθανθούν άνετα με την ιδέα να τα φέρουν μαζί τους στη συνάντηση.
- Αν υπάρχουν άλλοι γονείς παιδιών στην τάξη που φαίνονται ανοικτοί σε μια γνωριμία με γονείς πρόσφυγες ή νέους γονείς, διευκολύνετε τη γνωριμία τους με συστάσεις.
- Αν η γλώσσα αποτελεί φραγμό, καλέστε στη συνάντηση έναν διερμηνέα (έναν άλλο γονέα, μια οργάνωση που λειτουργεί σε επίπεδο τοπικής κοινότητας) για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας.
- Μοιραστείτε μαζί τους τις σημαντικότερες αξίες και ιδέες που πρεσβεύει το σχολείο και οι οποίες έχουν αντίκτυπο στα σχολικά και προσωπικά επιτεύγματα των μαθητών.

Για παράδειγμα, εξηγήστε τα οφέλη των εξωσχολικών δραστηριοτήτων, ποια βοήθεια ή στήριξη μπορεί να είναι διαθέσιμη για το διάβασμα στο σπίτι, για ποιον λόγο η επάρκεια ύπνου και ανάπαυσης είναι σημαντική.

- Ενθαρρύνετε την επικοινωνία με τους γονείς και τα παιδιά, απαντήστε στις ερωτήσεις τους, και προάγετε τη συζήτηση με εκπαιδευτικούς και με το προσωπικό του σχολείου όταν ανακύπτουν προβλήματα ή άλλα ζητήματα.

Η αυτοφροντίδα είναι πολύ σημαντική για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με παιδιά τα οποία ενδέχεται να επιδεικνύουν δύσκολη συμπεριφορά

Η πρόσβαση σε μια ήδη υπάρχουσα υποστηρικτική δομή (σχολικοί σύμβουλοι ή ψυχολόγοι διαθέσιμοι για τους εκπαιδευτικούς) είτε η δημιουργία ομάδας εκπαιδευτικών οι οποίοι θα συζητούν τις δύσκολες εμπειρίες που αντιμετωπίζουν, μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμες.

Οι δραστηριότητες σωματικής και ψυχικής εκτόνωσης (άσκηση ή διαλογισμός, μια συνάντηση με έναν φίλο ή ένα αγαπημένο πρόσωπο, μια βόλτα στη φύση) ύστερα από μια δύσκολη ημέρα, εβδομάδα ή μεγαλύτερη χρονική περίοδο, θα αυξήσει την παραγωγικότητά σας και θα σας βοηθήσει να γίνετε καλύτερος εκπαιδευτικός και άνθρωπος.

Στην τάξη

Βοηθήστε στην ανάπτυξη ενός κλίματος σταθερότητας για τους μαθητές που πάσχουν από ψυχικό τραύμα και άγχος, δημιουργώντας μια σταθερή και καθημερινή ρουτίνα τις ημέρες που λειτουργεί το σχολείο

Η ξεκάθαρη και σταθερή ρουτίνα επιτρέπει στους μαθητές να επανακτήσουν τον έλεγχο της καθημερινότητάς τους. Βεβαιωθείτε ότι οι καθημερινές διαδικασίες και συνήθειες αναπτύσσονται όσο το δυνατόν από κοινού, μαζί με τα παιδιά, και ότι προβάλλονται με σαφήνεια. Αναφερθείτε σε αυτές όταν τα παιδιά ή οι μαθητές νιώθουν αποπροσανατολισμένοι. Εάν πρόκειται να γίνουν αλλαγές στην καθημερινή ρουτίνα ή στο περιβάλλον της τάξης, βεβαιωθείτε, όταν είναι εφικτό, ότι οι μαθητές συνυπολογίζονται στη λήψη των αποφάσεων και ότι οι λόγοι για τις αλλαγές και τις αναπροσαρμογές έχουν γίνει σαφείς και κατανοητοί.

Προάγετε το αίσθημα του ανήκειν και ενθαρρύνετε το αίσθημα προστασίας και ασφάλειας με την υιοθέτηση ενός καθημερινού τρόπου υποδοχής, αποχαιρετισμού και αναγνώρισης

Η συνεπής πρακτική χαιρετισμού ή αποχαιρετισμού, με την οποία οι μαθητές αισθάνονται ότι η παρουσία τους αναγνωρίζεται και τους δίνεται προσοχή στα διάφορα στάδια της ημέρας, μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη ενός αισθήματος συμμετοχής και κοινότητας. Επιπλέον, η προφορά του ονόματος κάθε παιδιού με τον τρόπο που προτιμά το ίδιο ή η οικογένειά του φανερώνει ότι δίνεται σημασία στον πολιτισμό και στην καταγωγή του και συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός αισθήματος εμπιστοσύνης και στη δημιουργία μιας ασφαλούς σχέσης. Σε περίπτωση που ένας μαθητής αποχωρήσει οριστικά από την τάξη, βεβαιωθείτε ότι οι υπόλοιποι μαθητές θα έχουν τον χρόνο να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, ενδεχομένως γράφοντας ένα ποίημα, ζωγραφίζοντας μια εικόνα ή συμμετέχοντας σε ένα αποχαιρετιστήριο τραγούδι.

Τόνωση της αυτοπεποίθησης των μαθητών μέσω της συμμετοχής

Δώστε τη δυνατότητα στα παιδιά και τους εφήβους να λένε τη γνώμη τους όσο το δυνατόν περισσότερο. Αφιερώστε χρόνο στην αρχή της σχολικής χρονιάς ή του μαθήματος για να καταρτίσετε από κοινού ένα σύνολο κανόνων και απαριθμήστε τους με σαφήνεια στην τάξη.

Σε περίπτωση παράβασης ενός κανόνα, αξιοποιήστε την ευκαιρία για να υπενθυμίσετε σε όλους τους κανόνες της τάξης. Εάν είναι εφικτό, συζητήστε με τους μαθητές τι θα ήθελαν να διδαχθούν, τότε και πώς. Αυτό θα ενισχύσει την αυτοπεποίθηση των μαθητών και θα τους κάνει να αισθανθούν ότι είναι ικανοί να παίρνουν αποφάσεις.

Ενδέχεται ένας μαθητής να μην δείχνει ενδιαφέρον για μια άσκηση ή να αρνείται να συμμετάσχει. Μπορείτε να του μιλήσετε σε ήπιο τόνο και να τον παροτρύνετε· ωστόσο, εάν δεν αλλάξει στάση, μην τον πιέσετε.

«Θα ήθελες να το δοκιμάσεις αυτό; Δεν πειράζει εάν δεν τα καταφέρεις με την πρώτη φορά. Εάν θέλεις, μπορούμε να δοκιμάσουμε μαζί

αργότερα. Αν όντως δεν θέλεις να το κάνεις, δεν είσαι υποχρεωμένος».

Στους μαθητές που προτιμούν απλώς να παρακολουθούν ορισμένες δραστηριότητες, μπορείτε επίσης να αναθέσετε ρόλους που καλλιεργούν και αναδεικνύουν διαφορετικές δεξιότητες, π.χ. να τους δώσετε μια «κάρτα ακρόασης», μια «κάρτα ανάπτυξης λεξιλογίου», μια «κάρτα παρατηρητή». Μέσω αυτών, τα παιδιά ή οι μαθητές μπορούν να επικεντρωθούν σε δεξιότητες ακρόασης, καταγραφής νέων λέξεων ή διατύπωσης παρατηρήσεων σε σχέση με διάφορες δραστηριότητες, εάν δεν θέλουν να λάβουν άμεσα μέρος σε κάποια από αυτές.

Αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους ενήλικους, δείχνοντας ότι οι εκπαιδευτικοί είναι άνθρωποι και κάνουν λάθη

Όλοι κάνουν λάθη. Ωστόσο, μερικά παιδιά που προέρχονται από περιοχές όπου μαίνονται συρράξεις και πόλεμος έχουν διαπιστώσει ότι οι ενήλικοι είναι ικανοί να προκαλέσουν μεγάλο τρόμο και ενίοτε μάλιστα το θεωρούν δικαίωμά τους.

Για τα παιδιά αυτά, είναι λυτρωτικό και καθησυχαστικό να βλέπουν ότι οι εκπαιδευτικοί τους είναι σε θέση να αναλογίζονται τις πράξεις και τα λόγια τους, και ότι ζητούν συγγνώμη από τους μαθητές τους όταν κάνουν λάθος.

Σταματήστε τη διάδοση φημών και εξηγήστε όσα συμβαίνουν στους μαθητές

Όπως γνωρίζετε, οι φήμες διαδίδονται γρήγορα στο σχολείο. Τα παιδιά και οι μαθητές συχνά επηρεάζονται αρνητικά από εσφαλμένες υποθέσεις και αρνητικές φήμες οι οποίες μπορεί να προέρχονται από το σπίτι ή τους συμμαθητές.

Επιπλέον, τα μέσα ενημέρωσης, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλες πηγές παρουσιάζουν συχνά ανακρίβειες σχετικά με τις δυσκολίες που μπορεί να βιώνουν τα παιδιά πρόσφυγες και τις δυσκολίες που συνεπάγεται η ένταξή τους στην τάξη, στο σχολικό περιβάλλον και στην κοινότητα υποδοχής.

Είναι προτιμότερο να μιλήσετε με το παιδί ή τα παιδιά που αφορούν οι συγκεκριμένες φήμες προτού θίξετε οποιοδήποτε θέμα ή εξηγήσετε

οποιαδήποτε συμπεριφορά που προκάλεσε εντύπωση στους υπόλοιπους μαθητές.

Ρωτήστε το παιδί αν επιθυμεί να συμμετάσχει στην εξήγηση που θα δώσετε. Βεβαιωθείτε ότι οι εξηγήσεις σχετικά με τα μεμονωμένα συμβάντα ή τη γενική συμπεριφορά είναι σύντομες, απλές και θετικές.

Μπορείτε να δώσετε στους μαθητές επιστημονικές πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του εγκεφάλου (βλ. παραπάνω) ως βοήθεια.

«Όταν έχουμε βιώσει στο παρελθόν δύσκολες καταστάσεις, το σκεπτόμενο μέρος του εγκεφάλου μας, το οποίο μας επιτρέπει να ηρεμήσουμε, μπορεί να σταματήσει να λειτουργεί προσωρινά, με αποτέλεσμα να εκδηλώνουμε πιο γρήγορα τη λύπη ή τον θυμό μας.

Αυτό δεν διαρκεί για πάντα».

5. Δραστηριότητες για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Στη συνέχεια περιγράφονται μερικά παιχνίδια, δραστηριότητες, ασκήσεις και παιδαγωγικές μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του άγχους και του ψυχικού τραύματος. Επικεντρώνονται στην κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως αυτεπίγνωση, αυτορρύθμιση, αυτοεκτίμηση, ενδυνάμωση και αυτοπεποίθηση.

Επιπλέον, εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η δυναμική ολόκληρης της τάξης μπορεί να έχει αντίκτυπο στην ατομική ευεξία και διερευνώνται θέματα όπως η υποδοχή των μαθητών στην τάξη, η δημιουργία ενός εποικοδομητικού μαθησιακού περιβάλλοντος για όλα τα παιδιά και η κατανόηση των ορίων και της συμπεριφοράς στην τάξη.

5.1 Δραστηριότητες που αναπτύσσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη και την ικανότητα και τη δεξιότητα των παιδιών να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους και να κατανοούν τα συναισθήματα των άλλων

ΣΤΟΧΟΣ: Να εμπλουτιστεί και να ενισχυθεί το συναισθηματικό λεξιλόγιο παιδιών των οποίων η κοινωνική-συναισθηματική ανάπτυξη μπορεί να διακόπηκε λόγω τραυματικών και αγχογόνων εμπειριών.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10-15 λεπτά για τις δραστηριότητες 1.1, 1.2, 1.3. Η δραστηριότητα 1.4, μετά την παρουσίασή της (10 λεπτά), μπορεί να χρησιμοποιηθεί καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής ημέρας.

1.1 Αναγνώριση συναισθημάτων

έκπληκτη

ενθουσιασμένος

Για τη δραστηριότητα αυτή είναι διαθέσιμο ένα σύνολο εικόνων, στο Φύλλο δραστηριότητας III, το οποίο μπορείτε να βρείτε στο Παράρτημα αυτού του οδηγού.

Φωτοτυπήστε τις εικόνες του Φύλλου, δείξτε στα παιδιά τα διαφορετικά πρόσωπα και ζητήστε τους να βρουν λέξεις για να τα περιγράψουν.

Για παράδειγμα: χαρούμενος, λυπημένος, θυμωμένος, κουρασμένος, ενθουσιασμένος ή έκπληκτος.

1.2 Παντομίμα συναισθημάτων

Τα παιδιά μπορούν να παίξουν σε μικρές ομάδες ή σε ζευγάρια. Ζητήστε τους να μιμηθούν τα συναισθήματα που έχουν μάθει και άλλα που μπορεί να γνωρίζουν. Αφήστε τους να μάθουν ο ένας στον άλλον καινούριες λέξεις που μπορεί να ξέρουν από το σπίτι και τη χώρα τους ή από τη μητρική τους γλώσσα. Αυτό μπορεί να γίνει μετά τη δραστηριότητα 1.1 και ξανά μετά τη δραστηριότητα 1.3, αφού έχει αναπτυχθεί ένα πιο πλούσιο λεξιλόγιο.

1.3 Ανάπτυξη συναισθηματικού λεξιλογίου

Παρουσιάστε πιο σύνθετες λέξεις συναισθηματικού λεξιλογίου, με περισσότερες παραλλαγές, ρωτώντας τα παιδιά αν ξέρουν τι σημαίνουν. Εάν δεν ξέρουν, χρησιμοποιήστε σενάρια για να εξηγήσετε το εκάστοτε συναίσθημα και ζητήστε από τα παιδιά να δείξουν σε ποια έκφραση του προσώπου μπορεί να αντιστοιχούν: απογοητευμένος, εξαντλημένος, συναισθηματικά φορτισμένος, αποσβολωμένος.

1.4 Έκφραση συναισθημάτων

Μόλις τα παιδιά μάθουν να αναγνωρίζουν σχετικά εύκολα τουλάχιστον οκτώ συναισθήματα στον εαυτό τους (ανάλογα με την ηλικία), αναρτήστε στην αίθουσα «πίνακες συναισθημάτων». Τοποθετήστε πίνακες από φελλό ή φύλλα από μαγνητικό πλαστικοποιημένο χαρτί. Στο πάνω μέρος του κάθε πίνακα γράψτε ένα συναίσθημα. Πάνω στον πίνακα των συναισθημάτων ή σε ένα καλάθι από κάτω μπορούν να μπουν φωτογραφίες των παιδιών ή καρτελάκια με τα ονόματά τους.

Κατά τη διάρκεια της ημέρας, τα παιδιά μπορούν να αφιερώνουν λίγο χρόνο για να μετακινούν ή να αναρτούν το όνομά τους σε κάποιον συγκεκριμένο πίνακα, ώστε να ξέρουν οι άλλοι πώς αισθάνονται. Εάν δείτε κάποιο παιδί να δυσκολεύεται με την επίλυση κάποιας άσκησης μπορείτε να του προτείνετε να μετακινήσει το όνομά του σε έναν πίνακα για να εκφράσει το συναίσθημά του. Εάν δείτε κάποιο παιδί πολύ χαρούμενο, μπορείτε να κάνετε το ίδιο. Μερικά από τα συναισθήματα στους πίνακες μπορεί να είναι: απογοήτευση, χαρά, θυμός, εγκατάλειψη, ενθουσιασμός και νευρικότητα.

5.2 Δραστηριότητες για να κατανοήσουν όλα τα παιδιά την εμπειρία των παιδιών προσφύγων που μόλις έχουν έρθει στην τάξη

 ΣΤΟΧΟΣ: Μείωση του άγχους προσαρμογής των παιδιών προσφύγων στη νέα τάξη και ενίσχυση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των παιδιών προσφύγων και των παιδιών της χώρας υποδοχής.

 ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 λεπτά.

 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Φύλλα εργασίας με «ακατάληπτο» κείμενο και ένα σύνολο «ακατάληπτων» ερωτήσεων.

2.1 Εκμάθηση νέας γλώσσας: για τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού

Συγκεντρώστε όλα τα παιδιά σε έναν κύκλο ή σε μια ομάδα και αρχίστε να μιλάτε χρησιμοποιώντας ακατάληπτες ή ανύπαρκτες λέξεις για 30 δευτερόλεπτα. Στη συνέχεια, μοιράστε σε κάθε παιδί ένα φύλλο με δύο ακατάληπτες λέξεις ή μια ακατάληπτη παράγραφο και ένα φύλλο με ακατάληπτες ερωτήσεις. Ζητήστε από τα παιδιά να μεταφράσουν ή να ζωγραφίσουν σε ένα φύλλο χαρτιού ό,τι θεωρούν ότι αποδίδει αυτές τις λέξεις ή τις απαντήσεις στις ερωτήσεις.

Συγκεντρώστε όλη την τάξη για να συζητήσετε τη δραστηριότητα και ρωτήστε τα παιδιά πώς αισθάνθηκαν. Επιλέξτε μαζί κάποιες λέξεις που περιγράφουν πώς πιστεύουν ότι μπορεί να αισθάνεται ένα παιδί που δεν μιλάει ελληνικά τις πρώτες ημέρες στο σχολείο. Ρωτήστε τα παιδιά ποια άλλα πράγματα θα φαίνονταν καινούρια σε ένα παιδί που μόλις ήρθε από κάπου αλλού και εκμαιεύστε περισσότερες λέξεις σχετικά με το πώς μπορεί να αισθάνεται.

2.2 Εκμάθηση νέας γλώσσας: Δραστηριότητα για τις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού (Δ', Ε', ΣΤ')

Δώστε σε κάθε παιδί ένα φύλλο εργασίας με ένα κείμενο σε γλώσσα που δεν καταλαβαίνει. Ζητήστε από τα παιδιά να γράψουν απαντήσεις σε μερικές συνοδευτικές ερωτήσεις στο φύλλο. Δώστε τους 10 λεπτά.

Εάν θέλετε να ετοιμάσετε εσείς το κείμενο και τις ερωτήσεις για το φύλλο εργασίας, δακτυλογραφήστε τις ερωτήσεις και αντιστρέψτε τη σειρά των λέξεων και των γραμμάτων χρησιμοποιώντας το αντίστοιχο εργαλείο (reverse text generator) σε μια σελίδα όπως αυτή: textmechanic.com

Όταν οι μαθητές ολοκληρώσουν τις απαντήσεις τους, συλλέξτε πίσω τα φύλλα εργασίας και βαθμολογήστε τα. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν γιατί μπορεί να τους αναθέσατε αυτή την εργασία.

Συγκεντρώστε όλη την τάξη για να συζητήσετε τη δραστηριότητα και ρωτήστε τα παιδιά πώς αισθάνθηκαν. Επιλέξτε μαζί με τους μαθητές κάποιες λέξεις που περιγράφουν πώς πιστεύουν ότι μπορεί να αισθάνεται τις πρώτες ημέρες στο σχολείο ένα παιδί που δεν μιλάει τη γλώσσα.

Ρωτήστε τα παιδιά ποια άλλα πράγματα θα φαίνονταν καινούρια σε ένα παιδί που μόλις ήρθε από κάπου αλλού και εκμαιεύστε περισσότερες λέξεις σχετικά με το πώς μπορεί να αισθάνεται.

Για τις δραστηριότητες 2.1 και 2.2, αναρτήστε σε εμφανές σημείο στην τάξη τις λέξεις που επιλέξατε και φτιάξτε έναν πίνακα όπου τα παιδιά μπορούν να δηλώνουν ότι προσφέρονται εθελοντικά να κάνουν κάποια πράγματα ώστε να βοηθήσουν τα καινούρια παιδιά.

5.3 Δραστηριότητες για τη δημιουργία ήρεμου κλίματος και εποικοδομητικού μαθησιακού περιβάλλοντος για όλους

ΣΤΟΧΟΣ: Να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά συμμετέχουν στη δημιουργία των κανόνων της τάξης ώστε να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός ήρεμου περιβάλλοντος μέσα στην τάξη.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20-30 λεπτά για κάθε δραστηριότητα.

3.1 Δημιουργία εσωτερικής ηρεμίας

Ζητήστε από τα παιδιά να εργαστούν σε ομάδες και να σκεφτούν τις στιγμές που αισθάνθηκαν λύπη, θυμό, ενόχληση ή απογοήτευση. Ανατρέξτε σε προηγούμενες δραστηριότητες για να αποσαφηνίσετε το λεξιλόγιο, τα σενάρια, τις ενέργειες και τις αντιδράσεις που θα μπορούσαν να έχουν τα παιδιά όταν έχουν αυτά τα συναισθήματα.

Φτιάξτε μια λίστα με τα πράγματα που μπορούν να κάνουν μόνο τους για να ηρεμούν και να διαχειρίζονται αυτά τα συναισθήματα, και αναρτήστε τη λίστα στον τοίχο.

Ενθαρρύνετε τα παιδιά να ενεργούν με αυτούς τους τρόπους αν τα δείτε να επιδεικνύουν δύσκολη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της ημέρας (δώστε τους ένα βιβλίο, πάρτε βαθιές αναπνοές μαζί τους, ανακατευθύνετε τα προς άλλη δραστηριότητα που μπορεί να τα ηρεμήσει). Επαινέστε τα παιδιά όταν βλέπετε ότι επιλέγουν αυτοβούλως να κάνουν τις δραστηριότητες αυτές μόλις νιώσουν αναστατωμένα.

3.2 Δημιουργία ήρεμου κλίματος στην τάξη

Συμπληρωματικά ή σε συνέχεια της δραστηριότητας 4.1, ρωτήστε τα παιδιά αν αισθάνονται ότι θα τα βοηθούσε να έχουν έναν χώρο ηρεμίας στην τάξη ή στο σχολείο για να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους ή για να χαλαρώνουν. Ρωτήστε τι δραστηριότητες θα πρότειναν να οργανωθούν στον χώρο αυτόν.

Σκεφτείτε πώς μπορείτε να δημιουργήσετε έναν χώρο ηρεμίας μέσα στη σχολική αίθουσα. Μπορεί να βάλετε ένα ή μερικά καλάθια ή χαρτόκουτες μέσα στην αίθουσα, με αντικείμενα τα οποία τα παιδιά θα μπορούν να αγγίξουν, να παίξουν ή να διαβάσουν.

Μπορείτε να ορίσετε ένα σημείο στον χώρο, με ένα στεφάνι ή με ένα άλλο αντικείμενο, όπου τα παιδιά θα μπορούν να κάθονται αν χρειάζονται λίγη ηρεμία ή χώρο. Αφήστε τα παιδιά να αποφασίσουν τα ίδια αν θέλουν να πάνε στον χώρο αυτόν για να ηρεμήσουν ή να χαλαρώσουν, καθώς αυτή η ενέργεια δεν πρέπει να συνδέεται με αρνητική συμπεριφορά. Εάν έχετε μεγαλύτερη αίθουσα, θα μπορούσε να βοηθήσει η δημιουργία μιας γωνιάς με ένα φυτό και ένα μαλακό κάθισμα.

Τα παιδιά δεν πρέπει ποτέ να πηγαίνουν σε αυτόν τον χώρο για τιμωρία. Παροτρύνετε τα παιδιά να περνούν χρόνο στον χώρο ηρεμίας αν νιώθουν ότι το χρειάζονται. Πρέπει να αποφασίζουν μόνο τους πότε νιώθουν έτοιμα να φύγουν από τον χώρο αυτόν και να επιστρέψουν στις θέσεις τους. Με αυτόν τον τρόπο ενθαρρύνουμε τα παιδιά ώστε να αποκτήσουν επίγνωση των μηχανισμών διαχείρισης των συναισθημάτων τους.

3.3 Δημιουργία κανόνων της τάξης

Σε συνέχεια των προηγούμενων δραστηριοτήτων, ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν κανόνες για την τάξη, είτε όλα μαζί είτε σε μικρές ομάδες. Όταν συντάξετε όλους τους κανόνες, γράψτε τους σε ένα μεγάλο χαρτί και αναρτήστε τους κανόνες στον τοίχο της αίθουσας για όλη την υπόλοιπη σχολική χρονιά. Κάντε συχνά αναφορά σε αυτούς και ενθαρρύνετε τα παιδιά να ανατρέχουν στους κανόνες κατά τη διάρκεια της ημέρας.

5.4 Εργαλεία ρύθμισης των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς στην τάξη και εργαλεία που επιτρέπουν στα παιδιά να συνειδητοποιούν, να ρυθμίζουν και να επεξεργάζονται τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους

4.1. Κλίμακα έντασης

Να χρησιμοποιείται μαζί με το κουτί ηρεμίας, βλ. παρακάτω στο 4.2. Η κλίμακα έντασης και το κουτί ηρεμίας είναι εργαλεία αυτεπίγνωσης και αυτορρύθμισης.

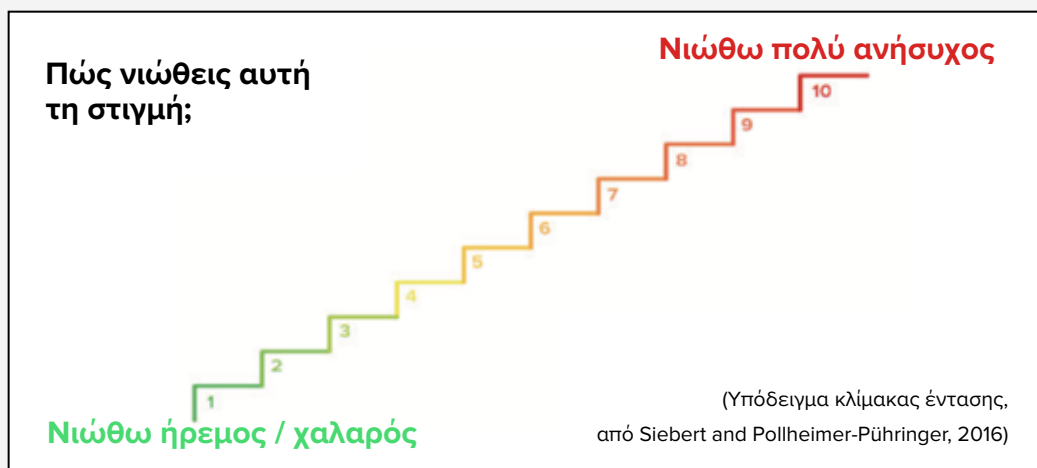
ΣΤΟΧΟΣ: Να αποκτήσουν οι μαθητές μεγαλύτερη επίγνωση των συναισθημάτων και της εσωτερικής τους κατάστασης και να κατανοήσουν τις ενέργειες που μπορούν να κάνουν για να ηρεμήσουν.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15-20 λεπτά για τη διαμόρφωση της κλίμακας έντασης και την επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας της. Ιδανικά, αφιερώστε δύο λεπτά για αυτή τη δραστηριότητα δύο φορές μέσα στην ημέρα.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Μεγάλη εικόνα, σχέδιο, φωτογραφία ή άλλη απεικόνιση, σε κλίμακα έντασης με διαβάθμιση από το 1 έως το 10 (βλ. υπόδειγμα παρακάτω).

Για να διαμορφώσετε την κλίμακα έντασης, καθίστε πρώτα με τα παιδιά της τάξης και φτιάξτε έναν κατάλογο λέξεων που εκφράζουν καταστάσεις έντασης και συγκίνησης. Μπορείτε να ξεκινήσετε απαριθμώντας καταστάσεις που ενδέχεται να προκαλούν ορισμένα συναισθήματα. «Πώς θα ένιωθες εάν κάποιος σε χτυπούσε;», «Πώς νιώθεις λίγο πριν πας για ύπνο;» Χρησιμοποιήστε κατάλληλη ορολογία και λέξεις οι οποίες περιγράφουν αυτές τις καταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία των παιδιών. Οι λέξεις θα μπορούσαν επίσης να παρουσιαστούν με δραματοποίηση. Μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να μιμηθούν τα συναισθήματα ή τις καταστάσεις. Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι μαθητές είναι έτοιμοι για τυχόν «ακραίες πράξεις». Στις λέξεις που θα μπορούσαν να περιληφθούν στον κατάλογο ή να αποτελέσουν αντικείμενο μίμησης περιλαμβάνονται οι εξής: νευρικός, ενθουσιασμένος, πιεσμένος, αγχωμένος, επιθετικός, ενοχλημένος, θυμωμένος, κουρασμένος, σφιγμένος, εκνευρισμένος, στενοχωρημένος, ανήσυχος, ήρεμος, χαλαρός, χαρούμενος, και άλλες. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε λέξεις τις οποίες χρησιμοποιήσατε προηγουμένως σε κοινωνικές και συναισθηματικές μαθησιακές δραστηριότητες (βλ. προηγούμενα κεφάλαια).

Δοκιμάστε, όλοι μαζί να τοποθετήσετε τις λέξεις του καταλόγου στην κλίμακα. Μερικές λέξεις μπορεί να ανήκουν σαφώς στο υψηλότερο άκρο της κλίμακας, που εκφράζει τη μέγιστη ένταση (π.χ. πιεσμένος ή αγχωμένος). Άλλες λέξεις μπορούν να τοποθετηθούν στο κατώτερο άκρο της κλίμακας, που εκφράζει τη μέγιστη χαλάρωση (π.χ. χαλαρός ή ήρεμος). Να διευκρινίζετε πάντοτε στα παιδιά ότι δεν υπάρχουν λανθασμένες απαντήσεις.

Γράψτε (ή κολλήστε, καρφισώστε ή τοποθετήστε με άλλον τρόπο) τις λέξεις στα κατάλληλα σημεία της κλίμακας έντασης. Τοποθετήστε την ολοκληρωμένη κλίμακα έντασης σε σημείο στο οποίο θα είναι ορατή σε όλους στην τάξη.

Ως ομαδική δραστηριότητα, αφιερώστε δύο λεπτά για να ρωτήσετε τα παιδιά πώς νιώθουν και αν μπορούν να κατατάξουν τα αισθήματά τους στην κλίμακα έντασης. Για παράδειγμα, τα παιδιά θα μπορούσαν να απαντήσουν ότι νιώθουν αγχωμένα ή χαρούμενα. Ζητήστε από τα παιδιά να κατατάξουν την ένταση που νιώθουν σε κλίμακα από το 1 έως το 10, π.χ. «Είμαι αρκετά χαρούμενος, δεν είμαι λυπημένος. Θα έδινα στον εαυτό μου 3 στα 10 στην κλίμακα» ή «Νιώθω πολύ νευρικός σήμερα. Θα έδινα στον εαυτό μου 7 στα 10».

Στη συνέχεια, ρωτήστε τα παιδιά τι νομίζουν ότι χρειάζονται για να μειώσουν την ένταση που νιώθουν. «Τι πρέπει να κάνεις για να μειώσεις την ένταση κατά ένα επίπεδο ή περισσότερο;» Οι μαθητές θα παρουσιάσουν τις δικές τους απόψεις σχετικά με το τι χρειάζονται για να μειώσουν την ένταση. Μερικοί έχουν αναπτύξει τον δικό τους τρόπο για να ηρεμούν. Άλλοι όχι. Γράψτε σε φύλλα τις ιδέες τους για δραστηριότητες μείωσης της έντασης και χρησιμοποιήστε τις στη δραστηριότητα του κουτιού ηρεμίας (βλ. 4.2 παρακάτω, τα φύλλα θα τοποθετηθούν στο κουτί ηρεμίας).

Εναλλακτική εκδοχή της δραστηριότητας

Βάλτε ένα σκοινί στο δάπεδο και καθίστε, είτε με σημάδια είτε νοητά, μια κλίμακα στην οποία μπορείτε να περπατήσετε από το 1 έως το 10. Ζητήστε από τα παιδιά να σταθούν στο κατάλληλο σημείο στο σκοινί, ανάλογα με την ένταση των συναισθημάτων που νιώθουν ή της εσωτερικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται (π.χ. πιο κοντά στο σημείο του «10» στο σκοινί, εάν νιώθουν μεγαλύτερη ένταση). Αυτό βοηθά τους μαθητές να διαπιστώσουν «πού βρίσκονται τώρα» χρησιμοποιώντας τις γενικές κινητικές δεξιότητές τους.

Όταν τα παιδιά κατανοήσουν την έννοια της κλίμακας, δώστε σε κάθε παιδί μια καρφίτσα ή μια κονκάρδα, στην οποία μπορούν να ζωγραφίσουν ή να σχεδιάσουν κάτι που τους αντιπροσωπεύει.

Όταν φτάνουν στο σχολείο κάθε πρωί, ζητήστε από τα παιδιά να τοποθετήσουν την καρφίτσα ή την κονκάρδα τους στην κλίμακα έντασης για να δείξουν πώς νιώθουν. Μπορείτε να τους ζητήσετε να κάνουν το ίδιο σε διάφορες στιγμές της ημέρας. Εάν δείτε ένα παιδί το οποίο πιστεύετε ότι είναι αγχωμένο ή αντιμετωπίζει συναισθηματικά προβλήματα κατά τη διάρκεια της ημέρας, μπορείτε να του ζητήσετε να βαθμολογήσει την ένταση των συναισθημάτων του και να δει αν υπάρχουν δραστηριότητες στο κουτί ηρεμίας με τις οποίες θα ήθελε να ασχοληθεί.

4.2 Κουτί ηρεμίας

ΣΤΟΧΟΣ: Να ηρεμήσουν οι μαθητές όταν νιώθουν πολύ αγχωμένοι. Εάν κάποιος μαθητής έχει την τάση να απομονώνεται από όσα συμβαίνουν γύρω του, μπορείτε να αξιοποιήσετε τη μέθοδο αυτή για να τον βοηθήσετε να ανακτήσει την επαφή του με το περιβάλλον.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20-30 λεπτά για τον εμπλουτισμό του περιεχομένου του κουτιού ηρεμίας και την επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας του.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Ένα μεγάλο κουτί ή δοχείο, ενδεχομένως διακοσμημένο στην τάξη από κοινού με τα παιδιά, που κλείνει με καπάκι. 6-8 αντικείμενα για να γεμίσετε το κουτί. Το κουτί ηρεμίας είναι ένα κουτί ή άλλο δοχείο στην αίθουσα, το οποίο περιέχει διάφορα αντικείμενα που θα βοηθήσουν τους μαθητές να ηρεμήσουν και να συγκεντρωθούν, εάν νιώθουν ένταση. Το περιεχόμενο του κουτιού ηρεμίας είναι καλό να αποφασιστεί από κοινού με τα παιδιά.

Εισαγωγή του θέματος στην τάξη

Ξεκινήστε με συζήτηση και φτιάξτε έναν κατάλογο πραγμάτων που έχουν βοηθήσει τους μαθητές να ηρεμήσουν όταν βρέθηκαν σε μια δύσκολη κατάσταση στο παρελθόν. Μήπως ένα φλιτζάνι ζεστή σοκολάτα; Ένα παιχνίδι; Κάποιο άλλο αντικείμενο, όπως η αγαπημένη κουβέρτα τους; Ένα τραγούδι; Ζητήστε από τους μαθητές να φέρουν στο σχολείο ένα αντικείμενο που θα ήθελαν να τοποθετηθεί στο κουτί.

Μετά ζητήστε από τους μαθητές να καταγράψουν θετικές δηλώσεις σε φύλλα χαρτιού, τα οποία θα τοποθετηθούν μέσα στο κουτί. Στα φύλλα αυτά θα περιγράφονται πράξεις, αναμνήσεις ή άλλες θετικές εμπειρίες που βοηθούν στη μείωση της έντασης, όπως μια αγκαλιά από κάποιον, αναμνήσεις από ένα ευχάριστο ταξίδι ή ή μια ιδιαίτερη στιγμή που μοιράστηκαν με κάποιον. Προσθέστε επίσης φύλλα όπου θα καταγράφονται κινήσεις και ενέργειες τις οποίες μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να απαλλαγούν από την ένταση (π.χ. αργές αναπνοές, διατάσεις και σωματικές ασκήσεις, όπως πήδημα, τούμπες, τρέξιμο ή άλλες).

Διαμόρφωση του κουτιού

Τοποθετήστε ένα σύνολο αντικειμένων χαλάρωσης σε ένα τραπέζι, προσθέστε τα αντικείμενα που έφεραν οι μαθητές και καλύψτε τα με ένα ύφασμα ώστε να μην είναι ορατά. Μην ξεχάσετε να προσθέσετε τα φύλλα χαρτιού με τις θετικές δηλώσεις και τα φύλλα με ιδέες κινήσεων: πρόκειται για ουσιώδη συστατικά του κουτιού.

Βεβαιωθείτε ότι έχετε κάποια αντικείμενα πρόχειρα στην αίθουσα, σε περίπτωση που οι μαθητές δεν μπορούν να σκεφτούν τι αντικείμενα να φέρουν. Μερικά παραδείγματα κατάλληλων αντικειμένων είναι τα εξής:

- Μπάλες αφής, αγχολυτικά μπαλάκια, μαλακές μπάλες, μπάλες ζογκλέρ.
- Κομμάτια υφάσματος: μετάξι, μαλλί, μαλακό ύφασμα.
- Τσίχλες ή καραμέλες με έντονη γεύση (μέντες).

- Αποξηραμένα φρούτα, ξηροί καρποί, σοκολάτα ή μικρά γλυκά (π.χ. σταφίδες, βερίκοκα, αμύγδαλα, φουντούκια).
- Ελέγξτε μήπως υπάρχουν αλλεργίες ή δυσανεξίες και λάβετε υπόψη θρησκευτικές διατροφικές συνήθειες σε σχέση με τα διαθέσιμα σνακ.
- Λούτρινα ζωάκια.
- Αιθέρια έλαια: λεβάντα, ιαπωνική μέντα. Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές έχουν αντιληφθεί ότι δεν πρέπει να βάζουν το έλαιο απευθείας στο δέρμα τους, αλλά σε ένα χαρτομάντιλο ή κομμάτι υφάσματος για να το μυρίσουν.
- Μπαλόνια για φούσκωμα. Μετά τη χρήση, μπορούν να πεταχτούν.
- Σακουλάκια με άμμο που τοποθετούνται και ισορροπούν επάνω στο κεφάλι.
- Όχι φάρμακα.

Βεβαιωθείτε ότι η συλλογή αντικειμένων είναι προσαρμοσμένη στην ομάδα με την οποία θα χρησιμοποιήσετε το κουτί ηρεμίας. Αφαιρέστε το ύφασμα από το τραπέζι και αφήστε τα παιδιά να διαλέξουν αντικείμενα και να τα δοκιμάσουν όπως αυτά θέλουν. Συζητήστε ποια μπορεί να είναι η επίδραση κάθε αντικειμένου και πώς μπορεί να μειώσει την ένταση.

Γεμίστε το κουτί στην τάξη μαζί με τους μαθητές. Τοποθετήστε μέσα στο κουτί τα αντικείμενα που βρίσκονται στο τραπέζι. Μπορείτε επίσης να διακοσμήσετε το κουτί μαζί με τους μαθητές.

Καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων

Όταν οι μαθητές δείχνουν συμπτώματα άγχους (ανησυχία, δυσκολία συγκέντρωσης, καβγάδες ή επιθετικότητα, βλέμμα στο κενό κλπ.), μπορείτε αρχικά να επιχειρήσετε να χρησιμοποιήσετε την κλίμακα έντασης μαζί με τον εκάστοτε μαθητή, ώστε να μπορέσει να εκφράσει το επίπεδο έντασης που νιώθει και να προτείνει ο ίδιος πώς θα μπορούσε να απαλλαγεί σταδιακά από την ένταση αυτή. Μπορείτε να κάνετε ερωτήσεις όπως: «Βλέπω ότι είσαι ανήσυχος, σε ποιον βαθμό νιώθεις ότι βρίσκεσαι στην κλίμακα έντασης;» Μπορείτε να παροτρύνετε τους μαθητές να πάρουν ένα αντικείμενο από το κουτί, εάν νιώθουν ότι αυτό θα τους βοηθήσει.

Εάν η ένταση είναι ήδη στο επίπεδο 6 ή εάν βλέπετε ή νιώθετε ότι ο μαθητής είναι πολύ σφιγμένος ή προσπαθεί αλλά δυσκολεύεται να ελέγξει τον εαυτό του, μπορείτε να ανοίξετε μαζί το κουτί ηρεμίας αμέσως και να αναζητήσετε το κατάλληλο αντικείμενο για να ηρεμήσει.

Μερικές φορές ένας μαθητής μπορεί να έχει εξαιρετικά υψηλό επίπεδο έντασης, το οποίο ο ίδιος προσδιορίζει σε επίπεδο 7 έως 10. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η σωματική άσκηση ενδέχεται να είναι ο μόνος δυνατός τρόπος αντιμετώπισης της έντασης. Δώστε του τα φύλλα με ιδέες κινήσεων ή προτείνετε μια βόλτα ή τρέξιμο έξω, κατά περίπτωση.

Εάν ο μαθητής δεν διαθέτει ακόμη τις δεξιότητες αυτορρύθμισης για να χρησιμοποιήσει την κλίμακα έντασης, μπορείτε να ενεργήσετε προληπτικά. Παρατηρήστε τον μαθητή για να καταλάβετε πώς νιώθει και προτείνετε να πάρει κάποιο αντικείμενο από το κουτί, προκειμένου να ηρεμήσει.

5.5 Δραστηριότητες για την ανάπτυξη αυτοελέγχου και ανασταλτικής αντίδρασης στα παιδιά - Δραστηριότητες για την ανάπτυξη του σκεπτόμενου μέρους του εγκεφάλου, ώστε να επανέλθει σε λειτουργία προτού τα παιδιά αντιδράσουν σε ορισμένες καταστάσεις

5.1. Ο κανόνας του «στοπ»

ΣΤΟΧΟΣ: Να μάθουν οι μαθητές τα όριά τους και να είναι σε θέση να εκφραστούν όταν άλλοι τα παραβιάζουν.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15-20 λεπτά για την παρουσίαση της δραστηριότητας.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Εκτυπώσεις, κάρτες ή άλλες απεικονίσεις σήματος «στοπ» (βλ. υπόδειγμα παρακάτω).

Ξεκινήστε μια συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με πράγματα που μπορούν να κάνουν κατά καιρούς στην αυλή – για παράδειγμα, τρέξιμο, ποδόσφαιρο ή κρυφτό. Ρωτήστε τα παιδιά τι μπορούν να κάνουν εάν κάποιος παίζει πολύ σκληρά ή αρχίσει να ενοχλεί τους άλλους, π.χ. πέφτοντας πάνω τους ή σπρώχνοντάς τους στην αυλή.

Εξηγήστε τον κανόνα της τάξης: εάν κάποιος κάνει κάτι που ενοχλεί, εάν αναστατώνει ή προκαλεί πόνο σε άλλον μαθητή, ο δεύτερος μπορεί να του ζητήσει να σταματήσει.

Εάν τα παιδιά το επιθυμούν, μπορούν να το δηλώνουν αυτό με μια χειρονομία που θα επιλέξουν τα ίδια, π.χ. προβάλλοντας τα χέρια μπροστά με λυγισμένους τους αγκώνες και φωνάζοντας «στοπ». Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται κάθε φορά που παραβιάζεται ένα προσωπικό όριο, όταν η συμπεριφορά ενός συμμαθητή θεωρείται δυσάρεστη. Αυτό μπορεί να συμβεί στην αυλή, στην τάξη ή αλλού. Συζητήστε πόσο συχνά μπορεί να συμβαίνουν τέτοια περιστατικά και ρωτήστε τους μαθητές εάν πιστεύουν ότι αποτελούν φυσιολογικό μέρος της ζωής. Εξηγήστε τους ότι τέτοιες μικρές παραβάσεις (ένα σπρώξιμο, μια προσβολή) μπορεί να συμβούν καθημερινά και ότι είναι επόμενο πως θα προκύπτουν αντιπαραθέσεις, καβγάδες και διαπληκτισμοί μεταξύ ανθρώπων.

Τονίστε, ωστόσο, ότι τα παιδιά μπορούν πάντοτε να λένε «στοπ» όταν δεν νιώθουν άνετα.

Χωρίστε τα παιδιά σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να υποδυθούν ρόλους σε μια υποθετική κατάσταση στην οποία κάποιος χρειάζεται να πει «στοπ». Δώστε στις ομάδες κάρτες ή φύλλα με το σήμα «στοπ» (βλ. παραπάνω), ώστε να μπορέσουν να ξεκινήσουν τη δραστηριότητα με το σήμα. Στη συνέχεια, επαναλάβετε τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας τη χειρονομία ή τη συμφωνημένη λέξη. Βεβαιωθείτε ότι όλα τα παιδιά που μιμούνται τον «επιτιθέμενο» σταματούν αμέσως.

Εξηγήστε στους μαθητές ότι εάν συμβεί κάτι στην τάξη ή στην αυλή, πρέπει να χρησιμοποιούν τον κανόνα του «στοπ» και στη συνέχεια να ενημερώνουν έναν ενήλικο, εάν η ενοχλητική συμπεριφορά συνεχίζεται. Οι μαθητές μπορούν επίσης να σκεφτούν παραδείγματα όπου μπορεί να γίνει κατάχρηση του κανόνα του «στοπ», π.χ. όταν ο εκπαιδευτικός αναθέτει μια εργασία για το σπίτι και κάποιος φωνάζει «στοπ», επειδή δεν θέλει να την κάνει.

Επαναλάβετε τη δραστηριότητα στην τάξη μερικές φορές τις πρώτες εβδομάδες και στη συνέχεια ενδεχομένως μία φορά την εβδομάδα. Ρωτήστε τα παιδιά εάν χρησιμοποίησαν τον κανόνα στην αυλή ή την τάξη σε περίπτωση που το έπραξαν, επαινέστε τα. Ζητήστε τους να μιμηθούν τις καταστάσεις που συνέβησαν. Δεν θα πρέπει να κατονομάζουν τον «επιτιθέμενο», εκτός εάν αυτός συμφώνησε να συμμετάσχει στη μίμηση.

5.2 «1 - 2 - 3»

 ΣΤΟΧΟΣ: Να έρθουν τα παιδιά σε βαθύτερη επαφή με την πραγματικότητα μέσω της όραση, της ακοής και της αφής. Να αναπτύξουν την ικανότητα συγκέντρωσης τα παιδιά με σοβαρά προβλήματα συγκέντρωσης.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 λεπτά, μερικές φορές την εβδομάδα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η συγκεκριμένη άσκηση απαιτεί υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης και μπορεί στην αρχή να καταβάλει τα παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα προσοχής και συγκέντρωσης.

Στο πλαίσιο ομάδας, ρωτήστε τα παιδιά: «Τι βλέπετε;» Τα παιδιά πρέπει να κατονομάσουν κάτι φωναχτά. Στη συνέχεια, ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν ησυχία, να ακούσουν προσεχτικά τους ήχους στην αίθουσα, και ρωτήστε τα «Τι ακούτε;». Ρωτήστε έπειτα: «Τι αισθάνεστε;» Τα παιδιά πρέπει τώρα να αναφέρουν τι αντιλαμβάνονται μέσω της αίσθησης της αφής. Επαναλάβετε την άσκηση συνολικά τρεις φορές. Ωστόσο, τη δεύτερη φορά, τα παιδιά πρέπει να κατονομάσουν δύο πράγματα τα οποία βλέπουν, ακούν και αισθάνονται, και την τρίτη φορά πρέπει να κατονομάσουν τρία πράγματα.

Όταν όλα τα παιδιά κατανοήσουν την άσκηση, πείτε τους ότι θα είναι πολύ πιο εύκολο να παρατηρήσουν κάτι εάν κρατήσουν τις απαντήσεις για τον εαυτό τους. Επαναλάβετε το παιχνίδι σιωπηλά, χωρίς κανένα να κατονομάζει τι βλέπει, ακούει και αισθάνεται.

Εξηγήστε στα παιδιά ότι δεν χρειάζεται να θυμούνται τις απαντήσεις. Τα παιδιά που εργάζονται μέσα στην τάξη σε μια γλώσσα που δεν είναι η μητρική τους, μπορούν να κατονομάζουν πράγματα στη γλώσσα τους ή ακόμη και να τα σχεδιάζουν.

Σημείωση: Η σιγή μπορεί να είναι τρομακτική για μερικά παιδιά που έχουν βιώσει άγχος και ψυχικό τραύμα. Διατηρήστε την άσκηση σύντομη στην αρχή και βεβαιωθείτε ότι όλα τα παιδιά κατανοούν ότι πρέπει να υπάρχει σιγή.

5.3 Το «νησί του εκπαιδευτικού»

ΣΤΟΧΟΣ: Να κατανοήσουν καλύτερα οι μαθητές τι είναι τα προσωπικά όρια και να μάθουν τρόπους να τα τηρούν και να τα σέβονται.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 λεπτά για την παρουσίαση της δραστηριότητας, αλλά το θέμα παραμένει ανοικτό σε όλη τη διάρκεια κάθε ημέρας.

Πολλοί μαθητές μπορεί να μην γνωρίζουν ή να μην συνειδητοποιούν τα δικά τους όρια ή τα όρια των άλλων. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μην σέβονται τα προσωπικά αντικείμενα των συμμαθητών τους, να παρεμβαίνουν στον προσωπικό χώρο των άλλων και να μην είναι προσεκτικοί όταν χρησιμοποιούν τα αντικείμενα άλλων. Για να καταστήσετε εμφανείς και απτές τις παραβιάσεις των ορίων για τους μικρότερους μαθητές, μπορείτε να δημιουργήσετε τη «νησίδα του εκπαιδευτικού».

Εξηγήστε στα παιδιά ότι η «νησίδα του εκπαιδευτικού» είναι αποκλειστικά δικός σας χώρος. Θα περιλαμβάνει το γραφείο σας και ό,τι βρίσκεται πάνω σε αυτό, καθώς και καθετί άλλο το οποίο κρίνετε ότι είναι σημαντικό να μην αγγίζουν οι μαθητές. Για παράδειγμα, κανείς δεν πρέπει να κάθεται στην καρέκλα σας, ούτε καν κατά τη διάρκεια του διαλείμματος.

Εξηγήστε στα παιδιά ότι δεν σας αρέσει να παραβιάζονται αυτά τα όρια. Συμφωνήστε τους κανόνες και τις συνέπειες: όποιος επιθυμεί να προσεγγίσει αυτό το χώρο, πρέπει να ζητήσει πρώτα άδεια από εσάς. Όποιος δεν ακολουθεί αυτόν τον κανόνα αυτό, θα επιβαρύνεται με μια μικρή επιπλέον αρμοδιότητα μέσα στην τάξη, το είδος της οποίας οποιό θα πρέπει να συμφωνήσετε με τα παιδιά όταν θεσπίζετε τους κανόνες.

Στη συνέχεια, τα παιδιά μπορούν να καθορίσουν ποιος πιστεύουν ότι πρέπει να είναι ο δικός τους προσωπικός χώρος. Ζητήστε από τα παιδιά να συζητήσουν σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες και στη συνέχεια να ορίσουν στην τάξη τι είναι δικό τους.

Ανοίξτε μια συζήτηση εάν πιστεύετε ότι κάτι που όρισαν δεν είναι ρεαλιστικό ή δεν είναι δίκαιο.

5.6. Δραστηριότητες για την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, και για την ανάπτυξη θετικού τρόπου σκέψης

6.1 Ημερολόγιο θετικών γεγονότων

- **ΣΤΟΧΟΣ:** Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης ανακαλώντας στιγμές χαράς και καθημερινά επιτεύγματα.
- **ΔΙΑΡΚΕΙΑ:** 20-30 λεπτά για την παρουσίαση της δραστηριότητας, υλοποίηση σε διάφορες χρονικές στιγμές καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- **ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ:** Ένα μεγάλο σημειωματάριο ανά τάξη για την καταγραφή των εμπειριών όλων των μαθητών.

Ύστερα από μια ξεχωριστή στιγμή ή μια διασκεδαστική δραστηριότητα, παρουσιάστε στους μαθητές την ιδέα του σημειωματαρίου και ρωτήστε τους πώς βίωσαν τη στιγμή εκείνη. Δείτε αν μπορούν να περιγράψουν τη δραστηριότητα χωρισμένα σε μικρές ομάδες και να την καταγράψουν στο σημειωματάριο. Εξηγήστε στα παιδιά ότι μπορούν να καταγράψουν στο σημειωματάριο τις θετικές στιγμές και τα επιτεύγματά τους από την ημέρα τους στο σχολείο.

Όταν κάποιος μαθητής που αντιμετωπίζει προβλήματα ψυχικού τραύματος ή άγχους καταφέρνει κάτι καινούριο, ρωτήστε τον αν θα ήθελε να καταγράψει το επίτευγμά τους στο σημειωματάριο.

Παροτρύνετε μερικά παιδιά να καταγράψουν εμπειρίες. Οι αναμνήσεις μπορούν να καταγραφούν με σχέδια, αποκόμματα από εφημερίδες ή περιοδικά, φωτογραφίες, και με διάφορα άλλα χειροτεχνήματα.

Όταν τα παιδιά εξοικειωθούν με την ιδέα, παροτρύνετε εκείνα που πάσχουν από ψυχικό τραύμα και άγχος να διαβάζουν κάθε τόσο το σημειωματάριο.

Εάν έχετε χρόνο, συζητήστε αρκετά από τα γεγονότα που έχουν καταγραφεί μαζί με τους μαθητές και προσπαθήστε να ενθαρρύνετε τον θετικό τρόπο σκέψης και να τους δείξετε πόσο εξελίχθηκαν στο διάστημα που μεσολάβησε από την τελευταία φορά.

6.2 Ημερολόγιο μάθησης

 ΣΤΟΧΟΣ: Να επικεντρώσουν οι μαθητές την προσοχή τους στη μαθησιακή τους πρόοδο, να αναγνωρίσουν τα επιτεύγματά τους και να αντιληφθούν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

 ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 λεπτά στο τέλος της ημέρας ή εβδομάδας.

 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Εκτυπώσεις του υποδείγματος ημερολογίου μάθησης για κάθε παιδί (βλ. υπόδειγμα παρακάτω).

Τι μου φάνηκε ενδιαφέρον:	Τι ήταν αστείο:	Τι ήταν δύσκολο:	Τι έκανα καλά:
Η καλύτερη στιγμή της εβδομάδας:	Τι με βοήθησε:	Τι μπορώ να κάνω καλύτερα τώρα:	Τι θα ήθελα να βελτιώσω ακόμη:
Σε τι μπόρεσα να βοηθήσω:	Για ποιο πράγμα με επαίνεσαν:	Τι μου απέσπασε την προσοχή:	Σχετικά με τι θα ήθελα να μάθω περισσότερα:

Εξηγήστε σε όλα τα παιδιά ότι θα πρέπει να γράψουν και να συζητήσουν πράγματα τα οποία έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της εβδομάδας. Μοιράστε τα φύλλα του ημερολογίου μάθησης και ζητήστε από τα παιδιά να τα συμπληρώσουν. Εξηγήστε στα παιδιά ότι δεν χρειάζεται να συμπληρώσουν όλες τις κατηγορίες εάν δεν έχουν κάτι να γράψουν.

Εάν είναι πιο εύκολο για εσάς να συζητήσετε απλώς για τα θέματα που πρέπει να ενταχθούν στο ημερολόγιο ή εάν είναι πιο εύκολο να σχεδιάσετε εικόνες, χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες ή ζευγάρια και υλοποιήστε την άσκηση ως ομαδική δραστηριότητα.

Το ημερολόγιο μάθησης μπορεί να υποδείξει στον εκπαιδευτικό ποιες είναι οι προτεραιότητες του κάθε μαθητή ατομικά και ποιοι είναι οι τομείς στους οποίους αντιμετωπίζει τυχόν δυσκολίες. Ορισμένοι μπορεί να γράφουν κάτι στην ερώτηση «Σε τι μπόρεσα να βοηθήσω» σχεδόν κάθε φορά, ενώ άλλοι μπορεί να παραπονεθούν ότι δεν έχουν αρκετό χώρο για να γράψουν όλες τις «δυσκολίες» που αντιμετώπισαν. Προσπαθήστε να παροτρύνετε τα παιδιά να αντιμετωπίζουν με αισιοδοξία τις δυσκολίες που συναντούν και να μην πτοούνται αν δεν μπορούν να συμπληρώσουν κάποιο πεδίο.

Δεν είναι πρόβλημα εάν ένα πεδίο παραμείνει κενό για αρκετές εβδομάδες. Με ήπια παρότρυνση, ο μαθητής θα βρει τρόπο να το συμπληρώσει.

6.3 Επιλογή προτερημάτων

ΣΤΟΧΟΣ: Να παροτρύνετε τους μαθητές να σκέφτονται θετικά για τους συμμαθητές τους και να αναγνωρίζουν ότι έχουν και εκείνοι προτερήματα.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 λεπτά.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΥΛΙΚΑ: Κάρτες προτερημάτων στις οποίες θα αναγράφονται λέξεις δύο κάρτες με το όνομα του κάθε μαθητή (βλ. παρακάτω το υπόδειγμα κάρτας προτερημάτων).

Φιλικός	Ευγενικός	Ομαδικός	Εξυπηρετικός
Υπομονετικός	Ευαίσθητος	Διερευνητικός	Θαρραλέος
Με χιούμορ	Αισιόδοξος	Ευρηματικός	Ειλικρινής
Αξιόπιστος	Επιμελής	Ανεξάρτητος	Αυθόρμητος
Συνεπής	Υπεύθυνος	Συγκεντρωμένος	Ταλαντούχος σε ...
Επιδέξιος	Προσηλωμένος	Τακτικός	Επίμονος
Αθλητικός	Στοχαστικός	Ευέλικτος	Δραστήριος
Με μουσικό χάρισμα	Δημιουργικός	Προσεκτικός	Καλοσυνάτος

Τοποθετήστε όλες τις κάρτες προτερημάτων σε εμφανές σημείο ή αναρτήστε τις στον τοίχο. Αν οι μαθητές μπορούν να σκεφτούν και άλλα προτερήματα, προσθέστε τις σχετικές λέξεις σε αυτές που ήδη αναγράφονται.

Τοποθετήστε, εις διπλούν, τα ονόματα όλων των μαθητών σε ένα σακουλάκι. Κάθε μαθητής διαλέγει στην τύχη δύο ονόματα από το σακουλάκι και πρέπει να επιλέξει ένα προτέρημα για κάθε μαθητή.

Στη συνέχεια συζητά τα προτερήματα με έναν άλλο συμμαθητή του. Βεβαιωθείτε ότι κάθε μαθητής μπορεί να εξηγήσει την επιλογή του. Κάντε τον γύρο της τάξης και δώστε την ευκαιρία σε κάθε μαθητή να μιλήσει για τους συμμαθητές του και για τα προτερήματά τους.

Αργότερα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε εκ νέου τις κάρτες προτερημάτων στο κλείσιμο μιας σχολικής εκδρομής της τάξης, όπου θα έχει δοθεί στους μαθητές η ευκαιρία να γνωρίσουν ο ένας τον άλλο διαφορετικά και ενδεχομένως να διαπιστώσουν νέα προτερήματα των συμμαθητών τους.

5.7 Δραστηριότητες στην τάξη για να αναπτυχθούν τα αισθήματα ικανότητας και ενδυνάμωσης των μαθητών

Εκτός από τις δραστηριότητες και τα εργαλεία που περιγράφονται παραπάνω, οι ακόλουθες δραστηριότητες στην τάξη μπορούν να βελτιώσουν τη συνειδητότητα και το αίσθημα του «εαυτού» των μαθητών.

7.1 Άσκηση, κίνηση και διαλείμματα σκέψης

 ΣΤΟΧΟΣ: Να δίνεται σε κάθε μαθητή η δυνατότητα να αποβάλλει το άγχος και την ένταση κατά τη διάρκεια της ημέρας, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη συγκέντρωσή του.

Όπως και στην περίπτωση των καρτών με κινήσεις στη δραστηριότητα του κουτιού ηρεμίας, εάν οι μαθητές νιώθουν την ανάγκη να κινηθούν, δώστε τους τη δυνατότητα να το πράξουν. Θα μπορούσαν να κάνουν μια σειρά από βαθιά καθίσματα, εκτάσεις-ανατάσεις ή άλλες κινήσεις, όπως να αγγίξουν τον αριστερό αγκώνα με τον δεξιό και το αντίθετο. Μπορείτε να βάλετε μουσική ώστε οι μαθητές να χορέψουν μέσα στην τάξη – αυτό θα τους βοηθήσει να συγκεντρωθούν εκ νέου στη συνέχεια.

Εάν υπάρχει η δυνατότητα να βγουν οι μαθητές έξω από την τάξη, να τρέξουν και να αναπνεύσουν καθαρό αέρα, προτείνετε αυτή την επιλογή στους μαθητές. Όταν θέλετε να συγκεντρωθούν οι μαθητές με περισσότερη προσοχή και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ο προγραμματισμός ενός πεντάλεπτου «διαλείμματος σκέψης» για όλους μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να μείνουν ήρεμοι, ιδίως εκείνους που αντιμετωπίζουν προβλήματα συγκέντρωσης.

7.2 Κάθε παιδί είναι ξεχωριστό

 ΣΤΟΧΟΣ: Να δωθεί η ευκαιρία σε κάθε μαθητή να νιώσει ότι συνδέεται με το σχολείο, ότι ανήκει σε αυτό, και να αναπτύξει αίσθημα αυτοεκτίμησης.

Μερικές φορές το μόνο που χρειάζεται ένας μαθητής είναι να τον κατανοήσουν καλύτερα οι εκπαιδευτικοί. Εάν μπορείτε, για δέκα διαδοχικές ημέρες, προσπαθήστε να μιλάτε δύο λεπτά την ημέρα στους μαθητές που αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα και θέλουν να το συζητήσουν. Στη συνέχεια, μπορείτε να τους μιλάτε μέρα παρά μέρα για μία εβδομάδα περίπου, και σταδιακά να αφήσετε τις συζητήσεις σας να γίνουν πιο ελεύθερες.

(Fisher and Frey, 2016)

7.3 Ανάθεση αρμοδιοτήτων, όποιες και αν είναι αυτές

 ΣΤΟΧΟΣ: Να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε μαθητή να νιώσει ότι εμπλέκεται στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να αισθανθεί ότι συμμετέχει και προσφέρει στην τάξη.

Η συμμετοχή σε μια προφορική ή άλλη ομαδική δραστηριότητα μπορεί ενίοτε να είναι τρομακτική για τον μαθητή. Φτιάξτε κολιέ από σπάγκο με κάρτες όπου θα αναγράφονται οι λέξεις «παρατηρητής», «πρακτικογράφος» ή «λεξικογράφος». Αφήστε τα κολιέ στη διάθεση όλων των μαθητών.

Οι μαθητές θα μπορούν να πάρουν ένα από τα κολιέ αυτά, εάν νιώθουν ότι δεν έχουν κάποιο ρόλο στο πλαίσιο μιας δραστηριότητας. Όταν ζητούν ένα κολιέ, αναλαμβάνουν έναν ρόλο και γίνονται ο επίσημος πρακτικογράφος ή ο παρατηρητής ή το πρόσωπο που επισημαίνει άγνωστες λέξεις των οποίων τη σημασία θα αναζητήσουν αργότερα οι μαθητές.

Επιπλέον, οι γενικοί ρόλοι είναι χρήσιμοι ώστε τα παιδιά να αντιληφθούν την ιδέα της ανάληψης ευθύνης για διαφορετικά πράγματα.

Γενικοί ρόλοι, όπως επιμελητής της τάξης, διαμεσολαβητής επίλυσης διαφορών, συνέταιρος, βοηθός στη μελέτη των μαθημάτων και καθοδηγητής για τους νέους μαθητές, βοηθούν τα παιδιά να νιώθουν ότι έχουν ικανότητες και ότι συμβάλλουν σε ένα ευρύτερο εγχείρημα.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

Πληρέστερος κατάλογος συμπτωμάτων παιδιών και εφήβων που αντιμετωπίζουν προβλήματα άγχους και ψυχικού τραύματος.

Μικρά παιδιά: Φόβος του σκότους ή των ζώων· έντονη ανησυχία τη νύχτα· διαταραχές ύπνου· ενούρηση ή εγκόπριση, παρότι ξέρουν να χρησιμοποιούν την τουαλέτα· δυσκολία στην ομιλία· προβλήματα όρεξης (υπερβολική ή μειωμένη όρεξη)· υπερβολικό κλάμα ή κραυγές· καθήλωση τρέμουλο· έντονος φόβος εγκατάλειψης· προσκόλληση στους γονείς· φόβος των αγνώστων· αναπτυξιακές δυσκολίες.

Παιδιά ηλικίας 6-11 ετών: Έμμονες σκέψεις, εικόνες, ερωτήσεις· γκρίνια· προσκόλληση· αυξημένη επαγρύπνηση, ξαφνιασμένη αντίδραση· υπερδιέγερση· ανησυχία· αυξημένη οξυθυμία και επιθετική συμπεριφορά στο σπίτι και στο σχολείο· αντιπαλότητα με τα αδέρφια για το ενδιαφέρον των γονέων· εφιάλτες· φόβος του σκότους· νυχτερινή ανησυχία· προβλήματα αϋπνίας· άρνηση να πάνε στο σχολείο· ενούρηση· εγκόπριση· απομάκρυνση από συνομηλίκους· απώλεια ενδιαφερόντων· προβλήματα συγκέντρωσης· ελλειμματική προσοχή και μνήμη (συμπεριλαμβανομένων μαθησιακών δυσκολιών)· διαπροσωπικά προβλήματα στο σχολείο λόγω της ανήσυχης και επιθετικής συμπεριφοράς· στοιχεία βρεφικής συμπεριφοράς, π.χ. πιπίλισμα· δακτύλου· ψυχοσωματικά συμπτώματα (πονοκέφαλος, πόνος στο στομάχι, εξανθήματα κ.λπ.)· διατροφικά προβλήματα (υπερβολική ή μειωμένη όρεξη)· αίσθημα δυστυχίας (κατάθλιψη, μελαγχολία, θλίψη)· αίσθημα ανασφάλειας σε χώρους όπου δεν ένιωθαν φόβο στο παρελθόν· επαναλαμβανόμενη ανάκληση και αναβίωση τραυματικών εμπειριών· αισθήματα ενοχής· επικίνδυνη συμπεριφορά.

Έφηβοι: Διαταραχές ύπνου· εφιάλτες· αναμνήσεις και σκέψεις σχετικά με την τραυματική εμπειρία (αναβίωση)· διαταραχές της όρεξης· ναυτία· αυξανόμενη αντιδραστική συμπεριφορά· άρνηση εκτέλεσης οικιακών καθηκόντων και υποχρεώσεων ή υπερβολικά υπεύθυνη συμπεριφορά ή αίσθημα ευθύνης για την οικογένεια ή άλλα πρόσωπα· προβλήματα στο σχολείο (καβγάδες, απομόνωση, επιδίωξη της προσοχής, απουσίες από τα μαθήματα κ.λπ.)· μειωμένη συγκέντρωση, προσοχή, μνήμη και αντοχή· απώλεια ενδιαφερόντων· απομάκρυνση από την ομάδα των φίλων τους· αίσθημα μοναξιάς· κατήφεια· φόβοι και κρίσεις πανικού· ψυχοσωματικοί πόνοι· απαισιοδοξία (ενίοτε αυτοκτονικές σκέψεις)· ενδεχόμενη χρήση φαρμάκων, αλκοόλ ή ναρκωτικών· αυτοτραυματισμοί· ενίοτε προκλητική και επιπόλαιη σεξουαλική συμπεριφορά.

Παραπομπές

Fisher D. and Frey D. (September 2016) Show & Tell: A Video Column / Two Times Ten Conversations. Educational Leadership, Volume 74 (1) pp. 84-85

Siebert and Pollheimer-Pühringer (2016) Flucht und Trauma im Kontext Schule, Handbuch für PädagogInnen. Wien: UNHCR Österreich

Alisic (2010) Toolkit Kind en Trauma Informatie voor leerkrachten van groep 5 t/m 8. Utrecht: Universitair Medisch Centrum

UNHCR
The UN Refugee Agency

Οδηγός εκμάθησης γλώσσας

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ

Οι εκπαιδευτικοί που υποδέχονται στην τάξη τους μαθητές οι οποίοι μιλούν διαφορετικές γλώσσες μπορεί να προβληματίζονται για το πώς θα καλύψουν τις γλωσσικές και εκπαιδευτικές ανάγκες αυτών των μαθητών. Ο παρακάτω οδηγός παρέχει στους εκπαιδευτικούς μια επισκόπηση καλών πρακτικών για τη στήριξη των πολύγλωσσων μαθητών.

**Παιδιά
6-11 ετών**

Βασική γνώση της γλώσσας

Τι να περιμένετε

Οι μαθητές αναπτύσσουν γρήγορα την **επικοινωνιακή ικανότητα**, μέσω της αλληλεπίδρασης με τους συμμαθητές τους. Κάποια παιδιά επιδεικνύουν γλωσσική επάρκεια σε μόλις 6 μήνες, αλλά θεωρείται φυσιολογική μια ενδιάμεση «περίοδος σιωπής» διάρκειας 3-6 μηνών (British Council). Για κάποιο χρονικό διάστημα, η κατανόηση μιας νέας γλώσσας από τα παιδιά είναι πιο εύκολη από τη χρήση της.

Επιπλέον, ενώ πολλά παιδιά επιδεικνύουν κοινωνική επάρκεια σχετικά γρήγορα μέσω του παιχνιδιού και της αλληλεπίδρασης με τους συνομηλικούς τους (π.χ. παίζοντας στην αυλή, συζητώντας την ώρα του φαγητού), μπορεί να χρειαστεί πολύ περισσότερος χρόνος για την επίτευξη γλωσσικής σχολικής ικανότητας. Προκειμένου τα παιδιά **να μάθουν τη σχολική γλώσσα, πρέπει να διδαχθούν αναλυτικά το λεξιλόγιο και τη γραμματική που χρησιμοποιούνται στην τάξη** (Cummins, 1999).

Όσοι μαθαίνουν ξένες γλώσσες **ίσως χρειαστεί να ακούσουν περισσότερες από σαράντα φορές μια καινούρια λέξη προτού την εμπεδώσουν και μπορέσουν να τη χρησιμοποιήσουν** με σωστό τρόπο και σωστή γραμματική. Μην εκπλαγείτε αν κάποιος μαθητής φαίνεται να μπερδεύεται με μια λέξη που μπορεί να εμφανίζεται συχνά σε αρκετά μαθήματα.

Όταν ένας μαθητής αναπτύξει επαρκώς ένα βασικό λεξιλόγιο ώστε να κατανοεί όσα συμβαίνουν μέσα στην τάξη, ο εγκέφαλός του θα αρχίσει να δίνει προτεραιότητα στη δομή της γλώσσας, με αποτέλεσμα να είναι πιο σημαντικό το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει μια λέξη (ουσιαστικό, ρήμα, άρθρο) παρά η επιλογή της «σωστής» λέξης. **Η διαδικασία της εκμάθησης της δομής μιας γλώσσας είναι αόρατη και ο εγκέφαλος χρειάζεται να καταναλώσει πολύ περισσότερη ενέργεια απ' ό,τι στην εκμάθηση των τμημάτων που την αποτελούν.**

Μπορεί να παρατηρήσετε ότι οι μαθητές φαίνεται να τα καταφέρνουν καλά τη μια μέρα και την επόμενη μέρα να ξεχνούν όσα έμαθαν την προηγούμενη. Αυτό είναι φυσιολογικό. Εάν ένας μαθητής μπερδέψει κάτι που νομίζατε ότι είχε μάθει, αυτό είναι πιθανό να συμβαίνει επειδή ο εγκέφαλος είτε χρειάζεται και κάποιο άλλο στοιχείο προκειμένου να είναι σε θέση να εμπεδώσει τη νέα γνώση, είτε αρχίζει να δυσκολεύεται με κάτι καινούριο.

Οι δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης (π.χ. κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι ήχοι συνδέονται με τα γράμματα) μεταφέρονται από τη μητρική γλώσσα του παιδιού στη νέα γλώσσα (Durgunoglu, 2002). **Τα παιδιά που είναι περισσότερο εκτεθειμένα σε δραστηριότητες γραφής και ανάγνωσης στη μητρική τους γλώσσα είναι πιο εύκολο να μεταφέρουν τις δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης σε μια νέα γλώσσα.**

Παιδιά 6-11 ετών

Βασική γνώση της γλώσσας

Πώς να ανταποκριθείτε στις ανάγκες των μαθητών

Ενθαρρύνετε τους γονείς να μιλούν και να διαβάζουν με τα παιδιά τους όσο το δυνατόν περισσότερο στη μητρική τους γλώσσα. Ελέγξτε αν η βιβλιοθήκη του σχολείου έχει βιβλία στη μητρική τους γλώσσα και τοποθετήστε τα βιβλία αυτά μέσα στην τάξη ή ενημερώστε τους γονείς ότι είναι διαθέσιμα.

Εάν δεν έχει, ρωτήστε το σχολείο αν θα μπορούσε να προμηθευτεί μερικά ή επισκεφθείτε μια τοπική βιβλιοθήκη για να αναζητήσετε βιβλία. Μάθετε να προφέρετε τα **ονόματα των μαθητών** όπως τα προφέρουν τα μέλη της οικογένειάς τους. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές αισθάνονται ότι εκτιμάτε τη γλώσσα και τον πολιτισμό τους.

Αντί να ρωτάτε «Το καταλάβατε;», κάντε διερευνητικές **ερωτήσεις** ώστε να δείτε αν οι μαθητές έχουν κατανοήσει τις οδηγίες ή το λεξιλόγιο (British Council).

«Πρώτα κάνετε ανάγνωση του κειμένου ή πρώτα απαντάτε στις ερωτήσεις;»

«Μπορείτε να δείξετε κάποιον που φοράει κόκκινα;»

«Μπορείτε να ονοματίσετε τρία διαφορετικά ζώα που πέφτουν σε χειμερία νάρκη;»

Αν καταλάβετε ότι ο μαθητής ξέρει πώς να χρησιμοποιήσει τον λεκτικό τύπο, αλλά έχει κάνει κάποιο λάθος, κάντε υποβοηθητικές παρατηρήσεις ώστε **ο μαθητής να έχει την ευκαιρία να διορθώσει ο ίδιος τον εαυτό του**, να αισθανθεί ότι τα κατάφερε και να δημιουργήσει τις νευρικές συνδέσεις για τη σωστή χρήση. Εάν δεν μπορέσει να διορθώσει μόνος του τον εαυτό του, τότε είναι πολύ πιθανόν να χρειάζεται επιπλέον εξάσκηση με ένα επαναληπτικό μάθημα και εξατομικευμένη βοήθεια.

Δώστε στους μαθητές την ευκαιρία να επιδείξουν τις γλωσσικές και πολιτισμικές τους γνώσεις μέσα στην τάξη. Για παράδειγμα, αφού βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές αισθάνονται άνετα με την ιδέα, προσφέρετε σε κάθε μαθητή την ευκαιρία να μοιραστεί με την υπόλοιπη τάξη ένα τραγούδι στη γλώσσα του, εκτυπώστε την αλφάβητο διάφορων γλωσσών και μελετήστε τα γράμματα μαζί με τους μαθητές μέσα στην τάξη.

Συνοδεύστε κάθε καινούρια λέξη με μια εικόνα ώστε να βοηθήσετε τους μαθητές να την απομνημονεύσουν καλύτερα:

Χρησιμοποιείτε γραπτές και προφορικές ασκήσεις με προτάσεις προς συμπλήρωση, ώστε να εξασκηθούν οι μαθητές στη σωστή χρήση της γραμματικής και να αρχίζουν να εξοικειώνονται με το επόμενο επίπεδο γλωσσικής επάρκειας. Για παράδειγμα:

Αυτή η ιστορία έχει θέμα _____.

Στην αρχή, _____.

Έπειτα, _____.

Στο τέλος, _____.

Έφηβοι 12-18 ετών

Τι να περιμένετε

Βασική γνώση της γλώσσας

Οι μαθητές μπορεί είναι ντροπαλοί, επειδή θέλουν να αποφύγουν την πιθανότητα να κάνουν κάποιο γλωσσικό λάθος μπροστά στους συμμαθητές τους. Ένα χαλαρό και ήρεμο κλίμα στην τάξη βοηθά στη μείωση του άγχους.

Οι προσληπτικές δεξιότητες (κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου) σχεδόν πάντα εξελίσσονται πιο γρήγορα από τις **παραγωγικές δεξιότητες** (παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου).

Όσοι μαθαίνουν ξένες γλώσσες **ίσως χρειαστεί να ακούσουν περισσότερες από σαράντα φορές μια καινούρια λέξη πριν την εμπεδώσουν και μπορέσουν να τη χρησιμοποιήσουν ορθά ως προς τη γραμματική και τη σύνταξη**. Μην εκπλαγείτε αν κάποιος μαθητής φαίνεται να μπερδεύεται με μια λέξη που μπορεί να εμφανίζεται συχνά σε αρκετά μαθήματα.

Όταν ένας μαθητής αναπτύξει επαρκώς ένα βασικό λεξιλόγιο ώστε να κατανοεί όσα συμβαίνουν μέσα στην τάξη, ο εγκέφαλος του θα αρχίσει να δίνει προτεραιότητα στη δομή της γλώσσας, με αποτέλεσμα να είναι πιο σημαντικό το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει μια λέξη (ουσιαστικό, ρήμα, άρθρο) παρά η επιλογή της «σωστής» λέξης. **Η διαδικασία της εκμάθησης της δομής μιας γλώσσας είναι αόρατη και ο εγκέφαλος χρειάζεται να καταναλώσει πολύ περισσότερη ενέργεια απ' ό,τι στην εκμάθηση των τμημάτων που την αποτελούν.**

Μπορεί να παρατηρήσετε ότι οι μαθητές φαίνεται να τα καταφέρνουν καλά τη μια μέρα και την επόμενη μέρα να ξεχνούν όσα έμαθαν την προηγούμενη. Αυτό είναι φυσιολογικό. Εάν ένας μαθητής μπερδέψει κάτι που νομίζατε ότι είχε μάθει, αυτό είναι πιθανό να συμβαίνει επειδή ο εγκέφαλος είτε χρειάζεται και κάποιο άλλο στοιχείο προκειμένου να είναι σε θέση να εμπεδώσει τη νέα γνώση, είτε αρχίζει να δυσκολεύεται με κάτι καινούριο.

Καλή γνώση της γλώσσας

Οι μαθητές είναι ικανοί να κατανοούν τη σχολική ύλη (μαθηματικά, επιστήμες) και μια ξένη γλώσσα ταυτόχρονα.

Μπορεί να παρατηρήσετε ότι οι μαθητές φαίνεται να τα καταφέρνουν καλά τη μια μέρα και την επόμενη μέρα να ξεχνούν όσα έμαθαν την προηγούμενη. Αυτό είναι φυσιολογικό. Εάν ένας μαθητής μπερδέψει κάτι που νομίζατε ότι είχε μάθει, αυτό είναι πιθανό να συμβαίνει επειδή ο εγκέφαλος είτε χρειάζεται και κάποιο άλλο στοιχείο προκειμένου να είναι σε θέση να εμπεδώσει τη νέα γνώση, είτε αρχίζει να δυσκολεύεται με κάτι καινούριο.

Για την επίτευξη σχολικής γλωσσικής ικανότητας μπορεί να χρειαστούν πέντε ή περισσότερα χρόνια. **Ωστόσο, θα υπάρξουν κάποιοι μαθητές που θα προχωρήσουν σε σπουδές ανώτερου επιπέδου χωρίς να έχουν αποκτήσει γλωσσική σχολική ικανότητα.**

Παραδείγματα:

«Πρώτα διαβάζετε ή πρώτα απαντάτε στις ερωτήσεις;»

«Μπορείτε να δείξετε στον χάρτη μια χώρα της Ασίας;»

«Πώς θα χαρακτηρίζατε τον καιρό αν υπήρχε τυφώνας;»

Όταν υπάρχει η δυνατότητα, δώστε την ευκαιρία στους μαθητές να παρουσιάσουν τη γλώσσα τους, τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο μπορεί να προσεγγίζουν διάφορα θέματα και ενδιαφέρουσες πολιτισμικές πληροφορίες.

Εφόσον είναι εφικτό, δώστε στους μαθητές τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία για να οργανώσουν και να εκφράσουν τη σκέψη τους (βλ. προτεινόμενες πηγές παρακάτω).

Μικρό Λεξικό Βασικής Επικοινωνίας σε 6 γλώσσες:

www.unhcr.org/gr/7116-μικρό-λεξικό-βασικής-επικοινωνίας-σε-6.html

Άμεση μετάφραση (από τα αγγλικά):
<https://talkingpts.org>

Εφαρμογή για μετάφραση (από τα αγγλικά):
<https://www.tarjim.ly/en>

Παιχνίδι εξάσκησης λεξιλογίου:
<https://duolingo.com>

Παραπομπές

British Council: Checking Understanding. (χ.χ.).
<https://www.teachingenglish.org.uk/article/checking-understanding>

British Council: Silent Period (χ.χ.)
<https://www.teachingenglish.org.uk/article/silent-period>

Cummins, J. (1999). BICS and CALP: Empirical and Theoretical Status of the Distinction. Literacies and Language Education
<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED438551.pdf>

Durgunoglu, A. Y. (2002). Cross-linguistic transfer in literacy development and implications for language learners. *Annals of Dyslexia*, 52, 189-204.

UNHCR
The UN Refugee Agency

Παράρτημα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

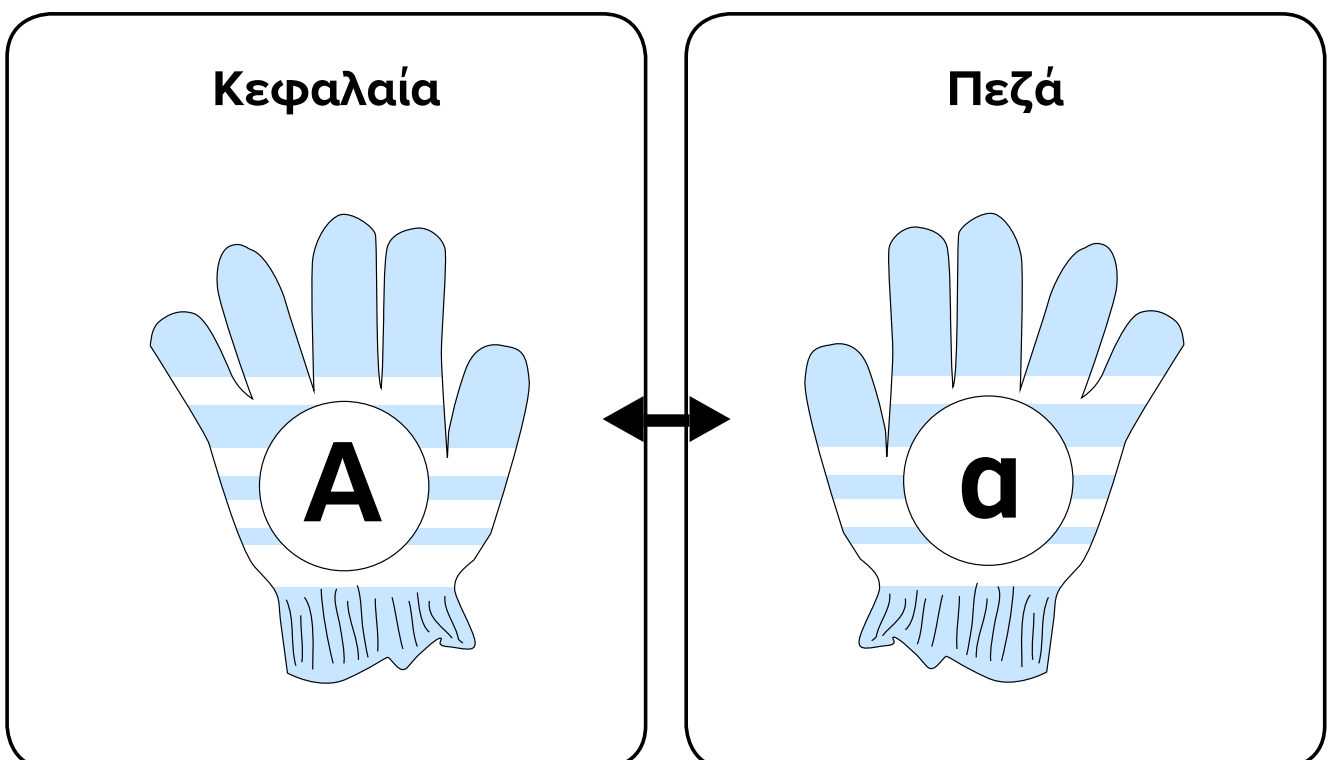
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

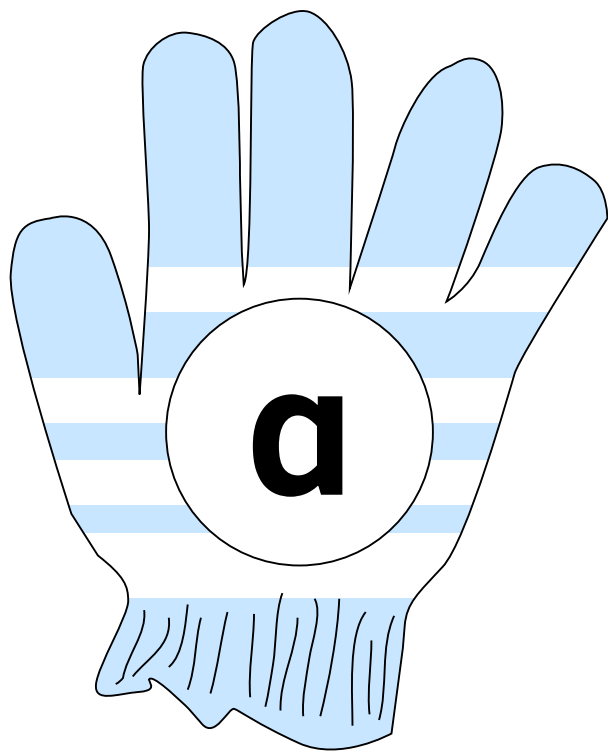
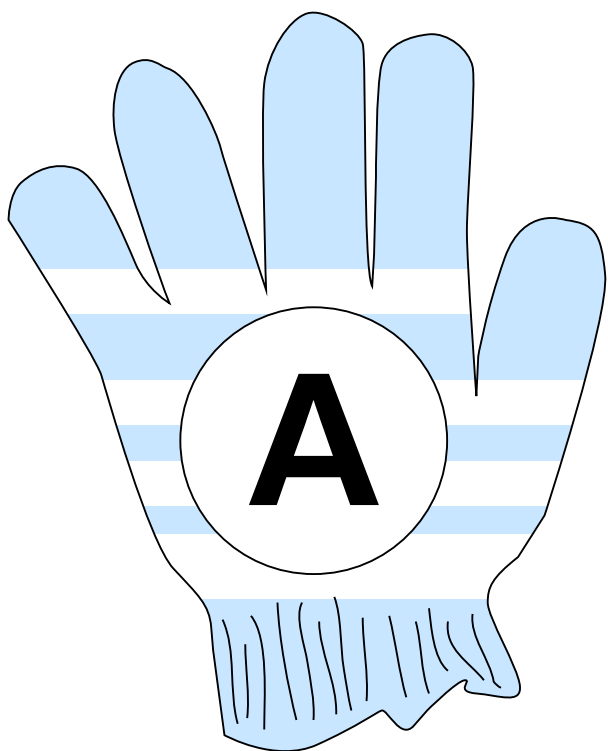
Οδηγίες

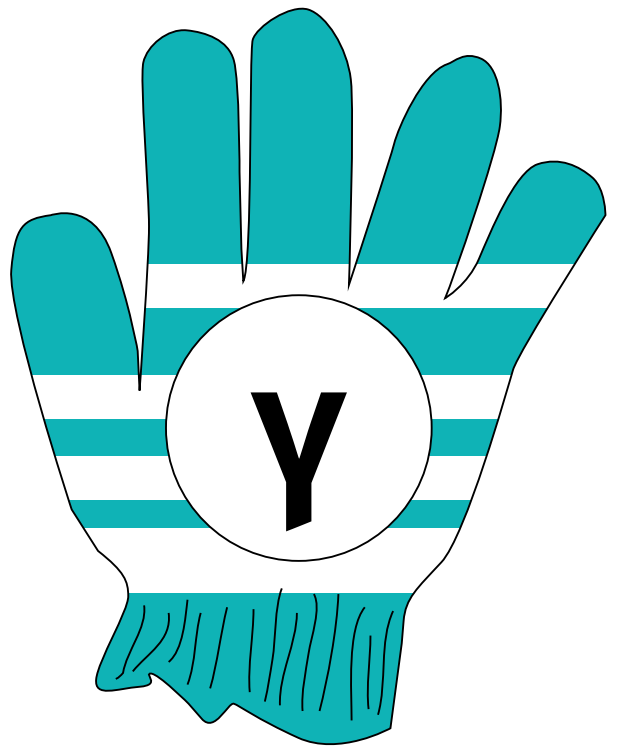
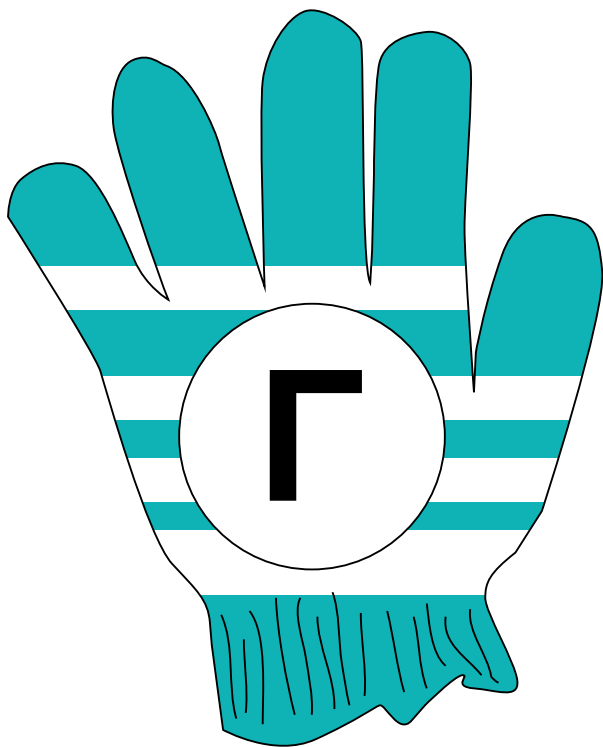
Μέρος 1.A | Δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επικοινωνίας και των σχέσεων μεταξύ των παιδιών και τη διαμόρφωση διαπολιτισμικής συνείδησης.

Αυτό το φύλλο δραστηριότητας περιέχει κάποιες κάρτες στις οποίες εικονίζεται το περίγραμμα μιας παλάμης. Μέσα στην κάθε παλάμη αναγράφεται ένα γράμμα της αλφαβήτου, είτε κεφαλαίο είτε πεζό.

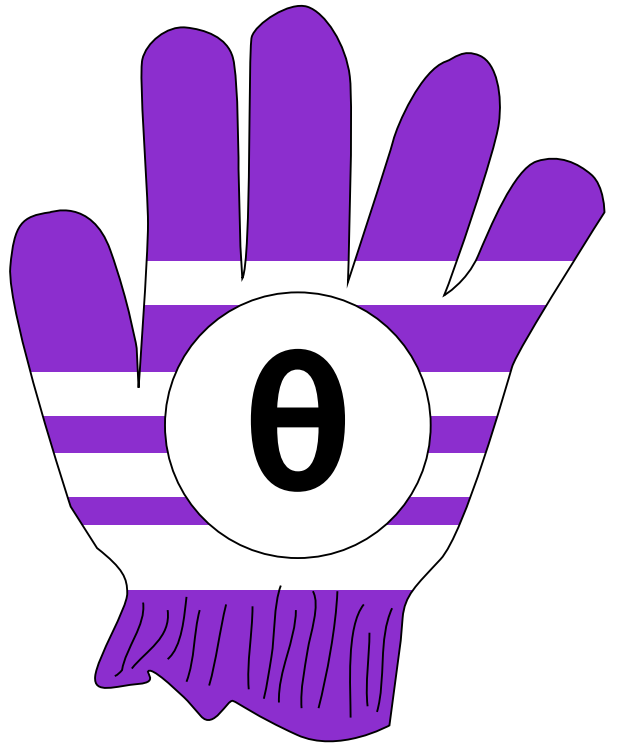
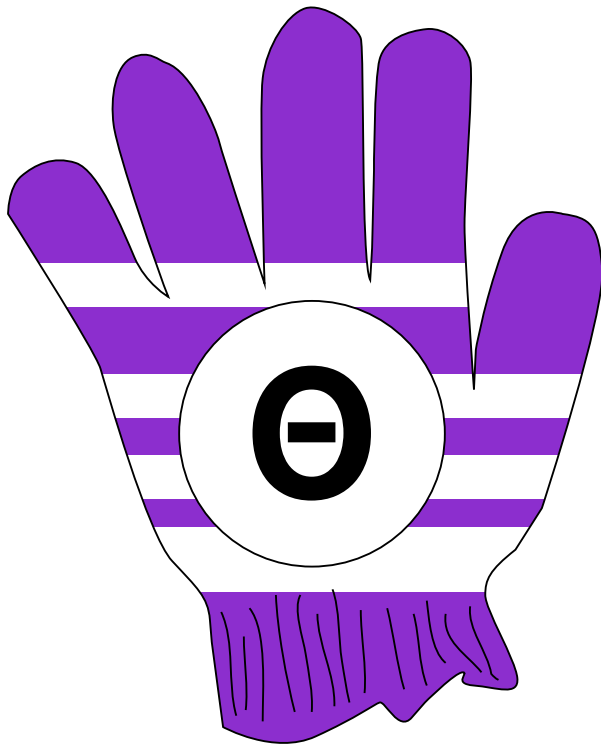
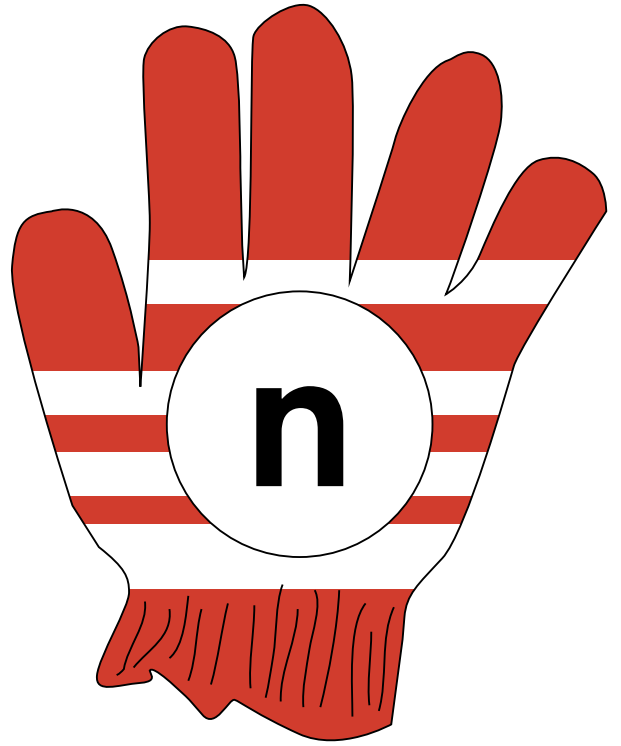
- 1) Φωτοτυπήστε αυτό το έγγραφο.
- 2) Κόψτε τόσες κάρτες, ώστε να αντιστοιχεί μία σε κάθε μαθητή.
- 3) Μοιράστε τις κάρτες και βεβαιωθείτε ότι για κάθε κάρτα με κεφαλαίο γράμμα υπάρχει και η αντίστοιχη με το πεζό.
- 4) Κάθε παιδί θα πρέπει να βρει το παιδί που έχει το ίδιο γράμμα (πεζό ή κεφαλαίο) με αυτό που κρατά το ίδιο.

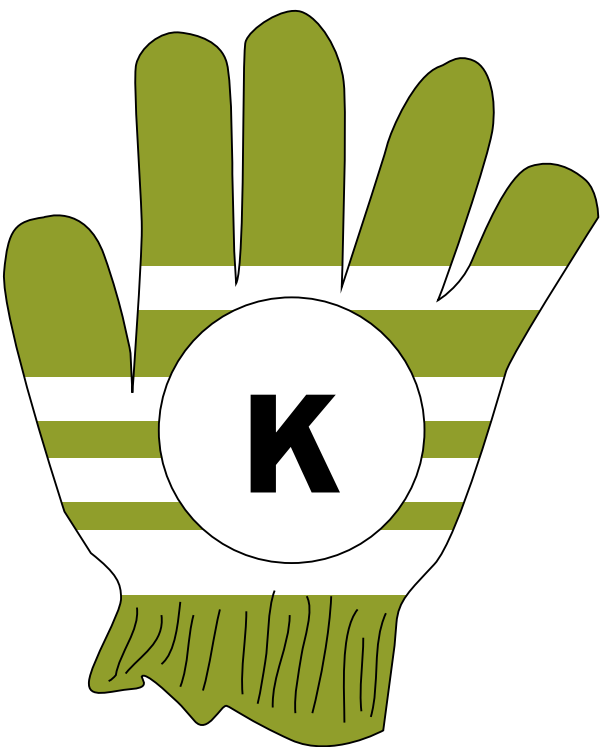
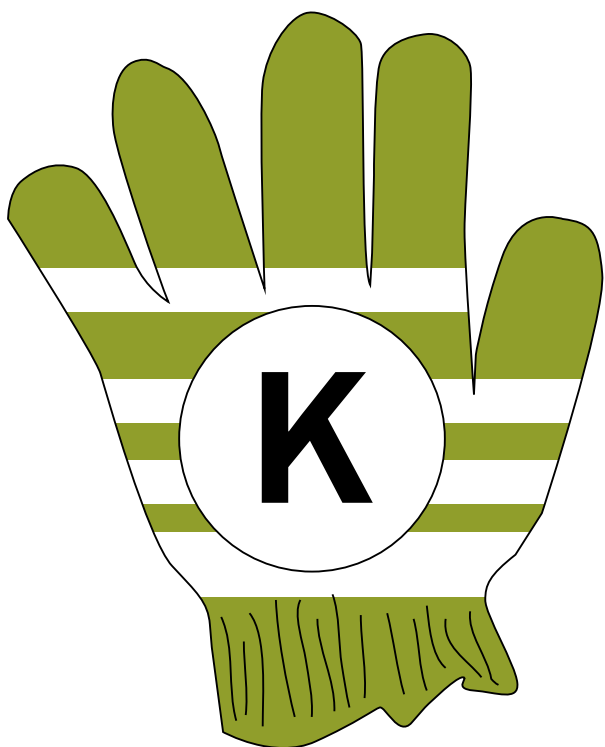
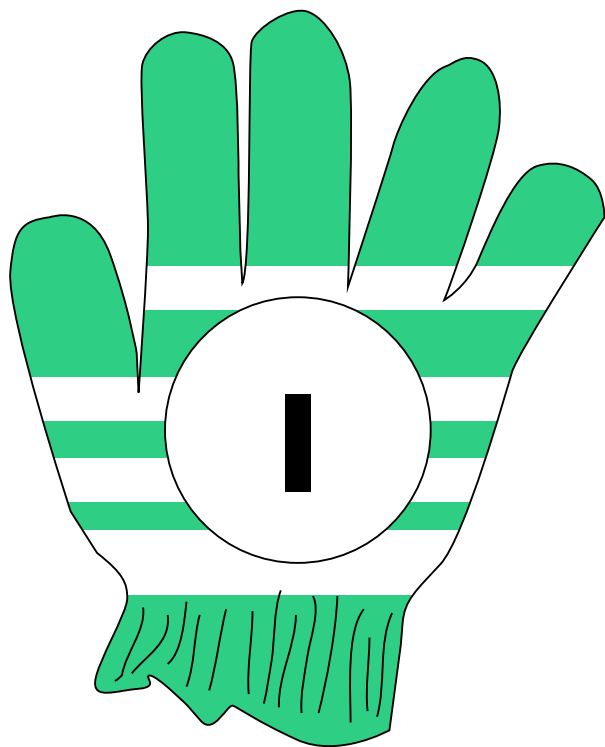
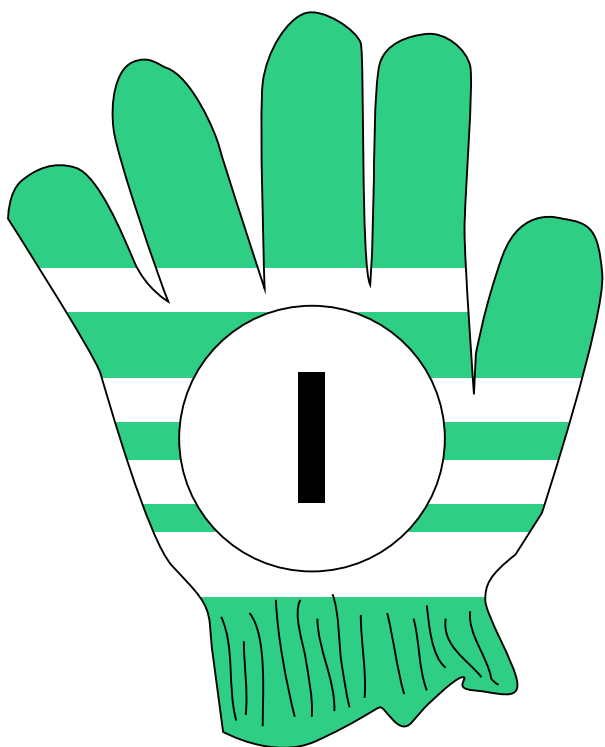

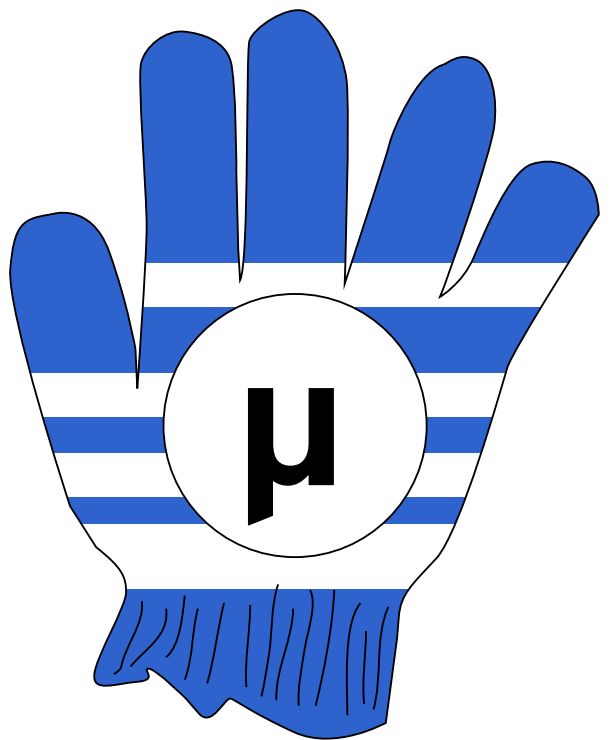
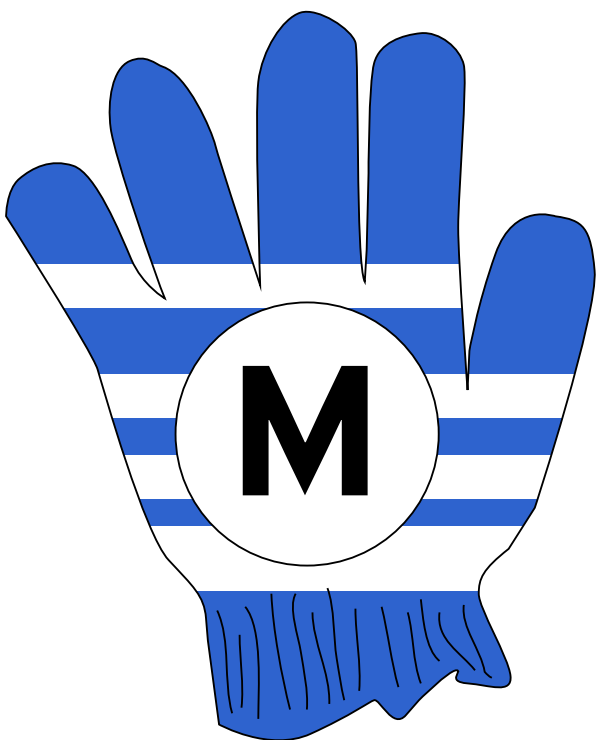
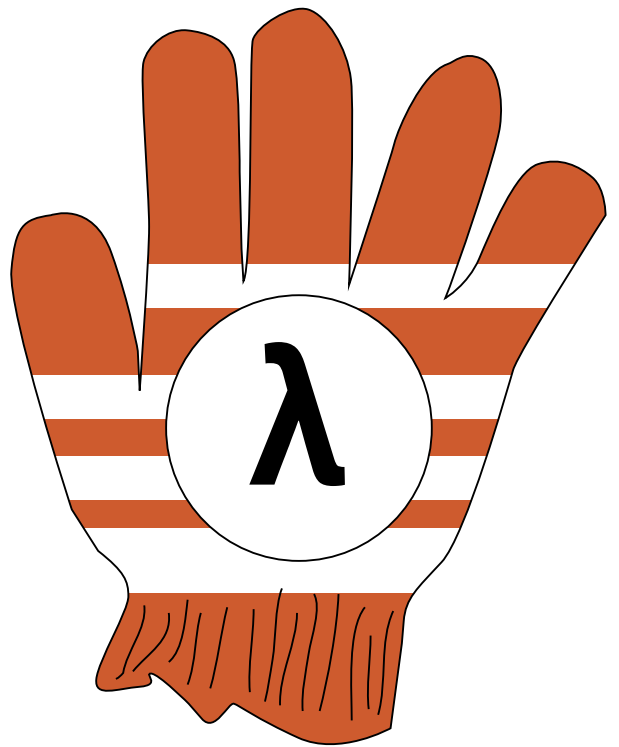

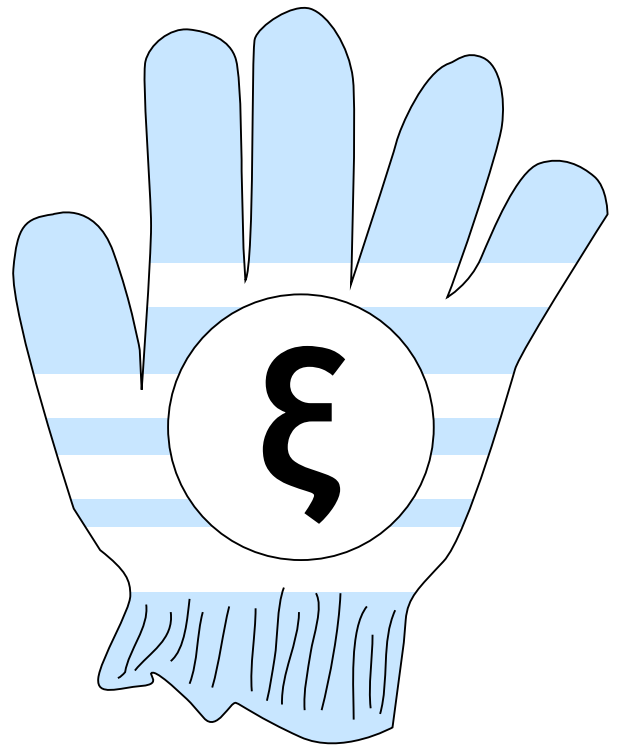
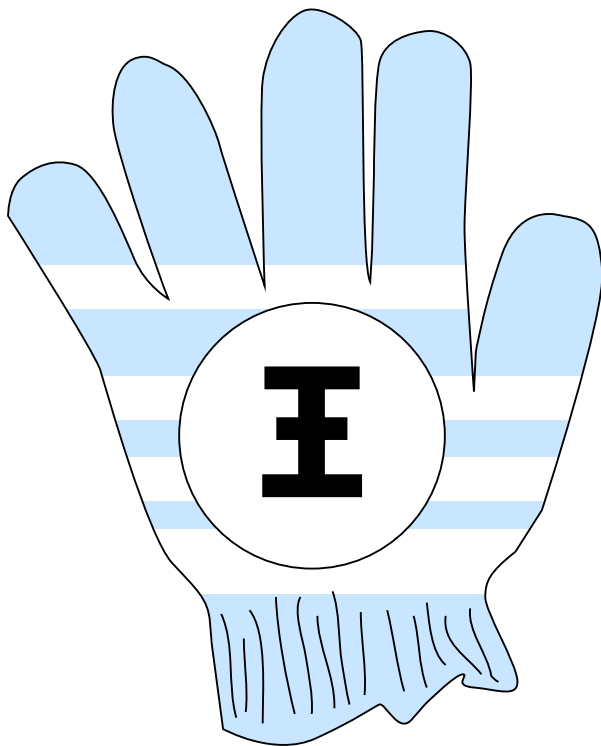

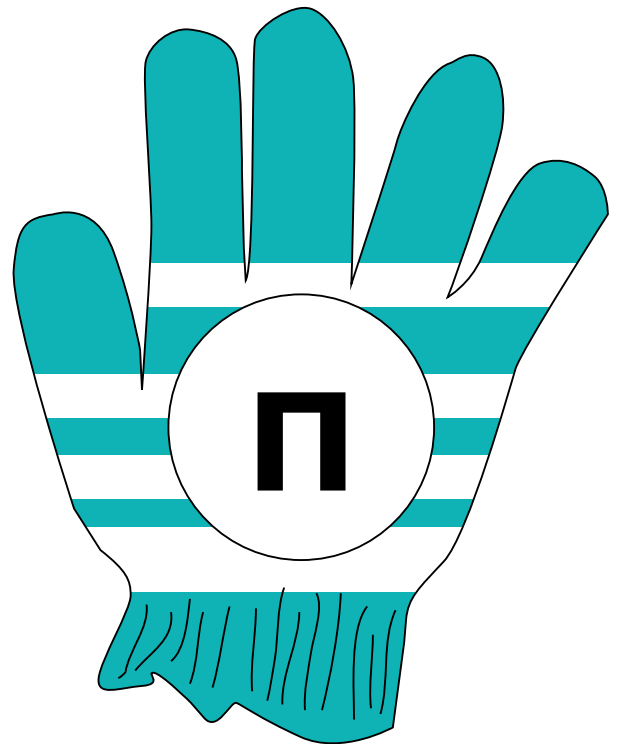
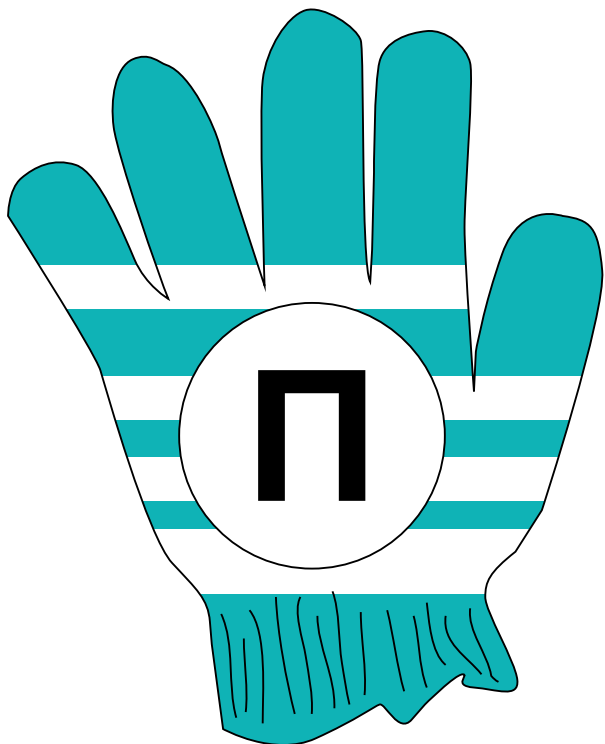
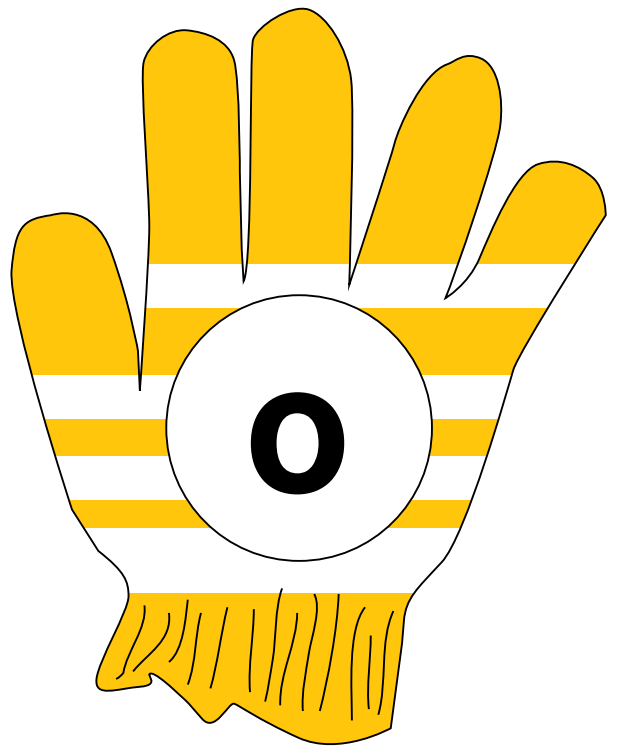
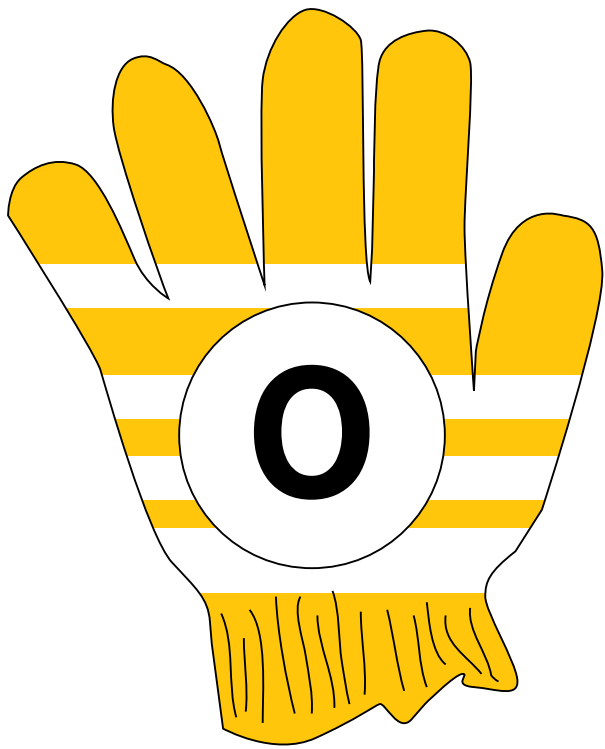

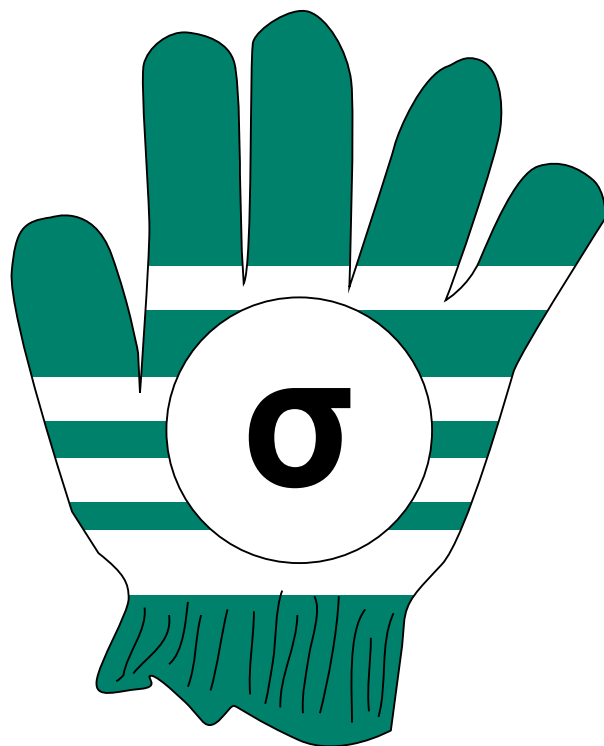
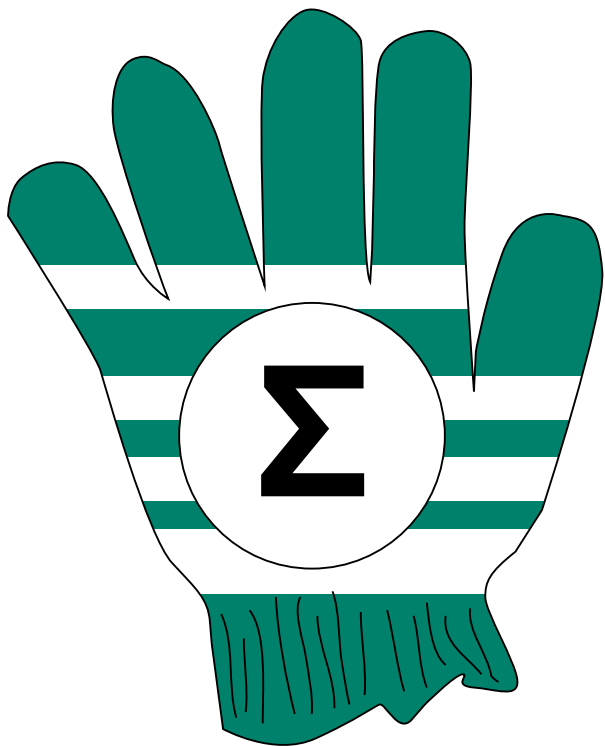

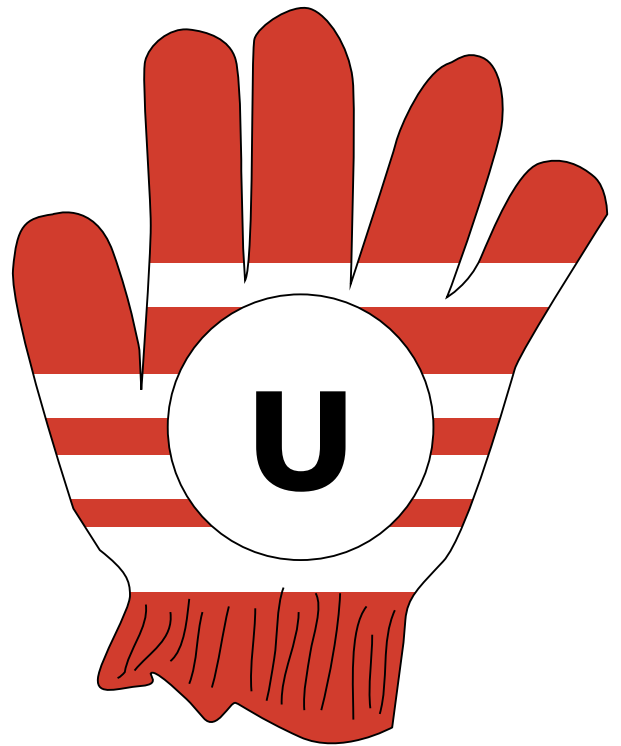
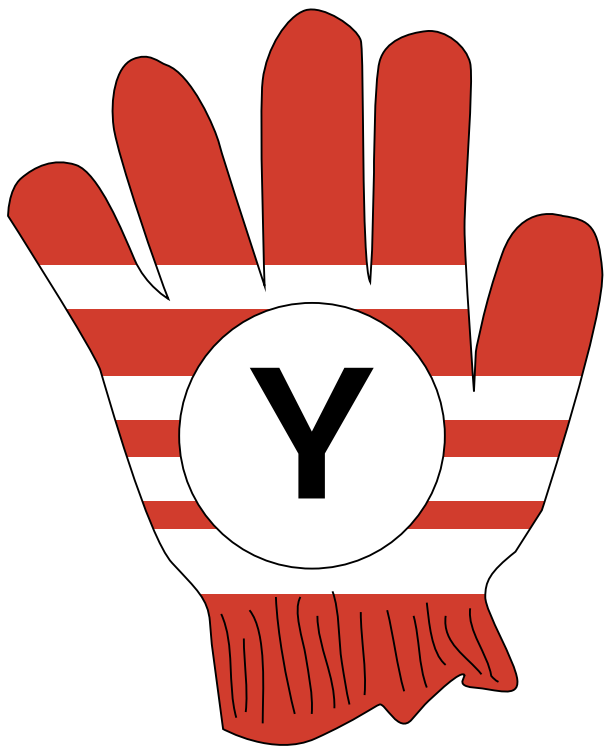
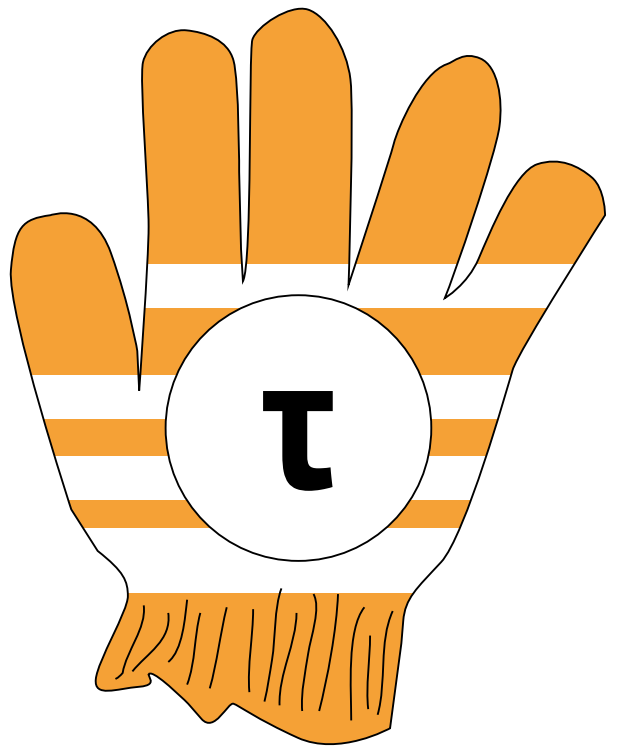
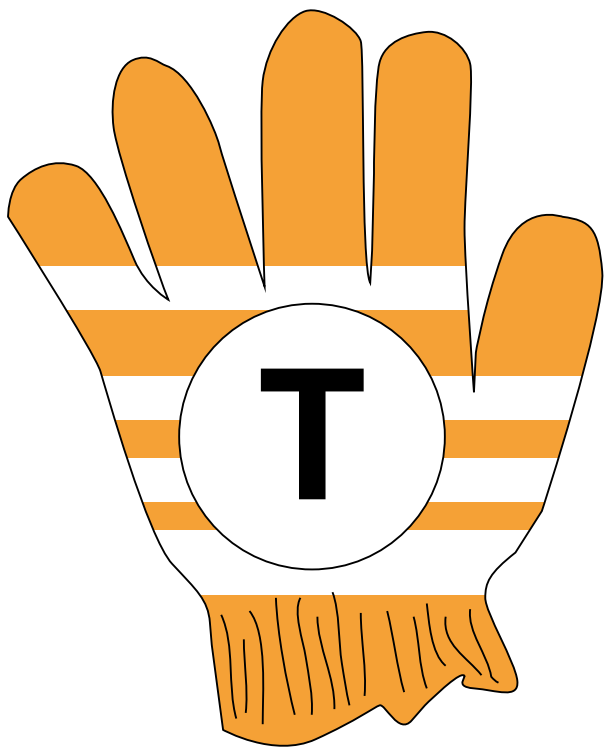

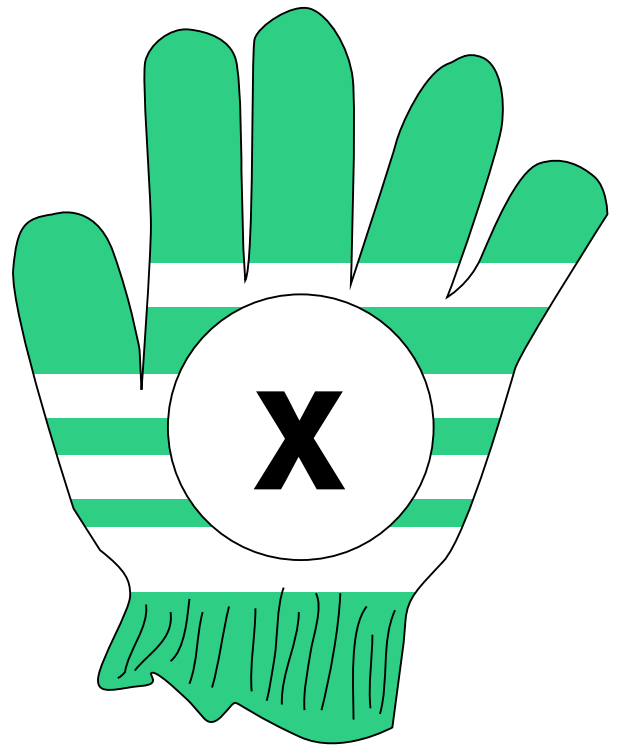
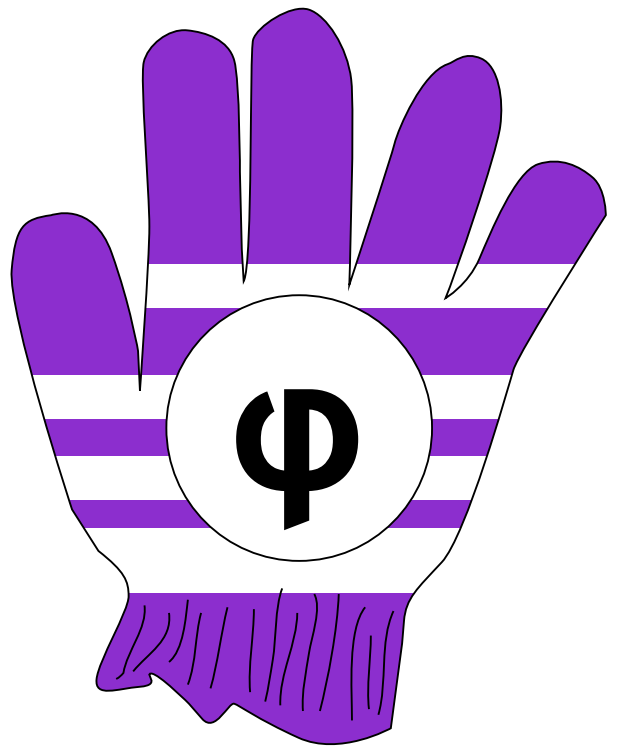
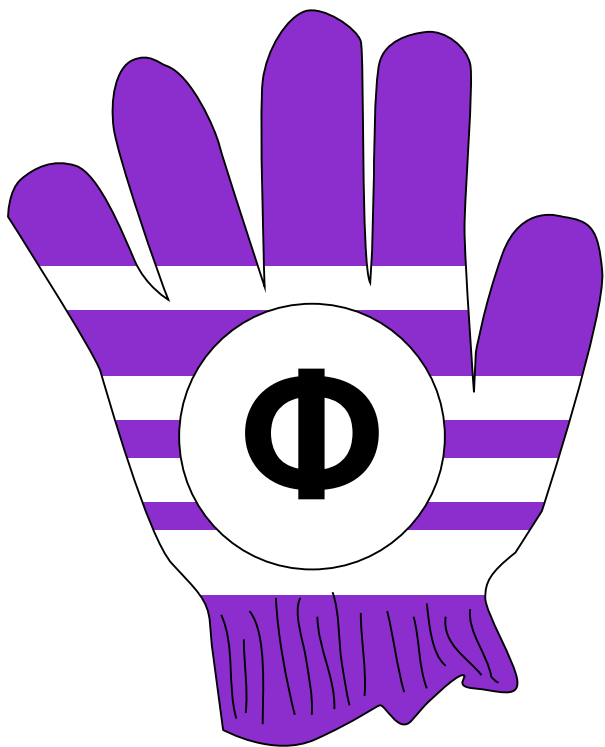

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

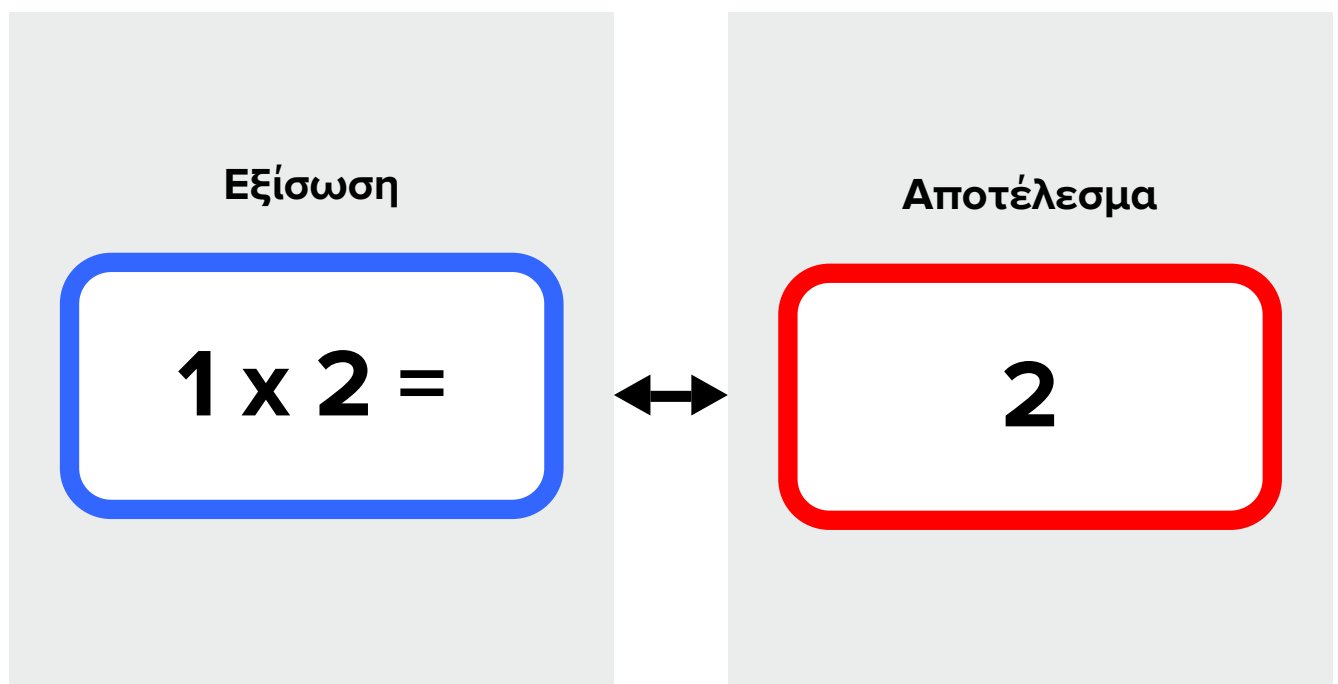
ΑΡΙΘΜΩΝ

Οδηγίες

Μέρος 1.Α | Δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των παιδιών και τη διαμόρφωση διαπολιτισμικής συνείδησης σε ατομικό επίπεδο.

Αυτό το φύλλο δραστηριότητας περιέχει κάρτες με αριθμούς. Για κάθε κάρτα στην οποία αναγράφεται μια εξίσωση υπάρχει μια αντίστοιχη κάρτα με το αποτέλεσμα της.

- 1) Φωτοτυπήστε αυτό το έγγραφο.
- 2) Κόψτε αρκετές κάρτες με αριθμούς.
- 3) Μοιράστε τις κάρτες και βεβαιωθείτε ότι για κάθε κάρτα με μια εξίσωση αντιστοιχεί μια κάρτα με το αποτέλεσμά της.
- 4) Κάθε μαθητής πρέπει να βρει το παιδί που κρατάει την κάρτα με την εξίσωση ή το αποτέλεσμα που αντιστοιχεί στη δική του.

 1×2

$= 2$

 2×2

$= 4$

 3×2

$= 6$

 4×2

$= 8$

 5×2

$= 10$

6×2

$= 12$

7×2

$= 14$

8×2

$= 16$

9×2

$= 18$

10×2

$= 20$

 11×2

$= 22$

 12×2

$= 24$

 13×2

$= 26$

 14×2

$= 28$

 15×2

$= 30$

1×3

$= 3$

2×3

$= 6$

3×3

$= 9$

4×3

$= 12$

5×3

$= 15$

 6×3

$= 18$

 7×3

$= 21$

 8×3

$= 24$

 9×3

$= 27$

 10×3

$= 30$

11×3

$= 33$

12×3

$= 36$

13×3

$= 39$

14×3

$= 42$

15×3

$= 45$

 1×4

$= 4$

 2×4

$= 8$

 3×4

$= 12$

 4×4

$= 16$

 5×4

$= 20$

6×4

$= 24$

7×4

$= 28$

8×4

$= 32$

9×4

$= 36$

10×4

$= 40$

 11×4

$= 44$

 12×4

$= 48$

 13×4

$= 52$

 14×4

$= 56$

 15×4

$= 60$

1×5

$= 5$

2×5

$= 10$

3×5

$= 15$

4×5

$= 20$

5×5

$= 20$

 6×5

$= 30$

 7×5

$= 35$

 8×5

$= 40$

 9×5

$= 45$

 10×5

$= 50$

11×5

$= 55$

12×5

$= 60$

13×5

$= 65$

14×5

$= 70$

15×5

$= 75$

 1×6

$= 5$

 2×6

$= 10$

 3×6

$= 15$

 4×6

$= 20$

 5×6

$= 20$

6×6

$= 36$

7×6

$= 42$

8×6

$= 48$

9×6

$= 54$

10×6

$= 60$

 11×6

$= 66$

 12×6

$= 72$

 13×6

$= 78$

 14×6

$= 84$

 15×6

$= 90$

1×7

$= 7$

2×7

$= 14$

3×7

$= 21$

4×7

$= 28$

5×7

$= 35$

 6×7

$= 42$

 7×7

$= 49$

 8×7

$= 56$

 9×7

$= 63$

 10×7

$= 70$

11×7

$= 77$

12×7

$= 84$

13×7

$= 91$

14×7

$= 98$

15×7

$= 105$

 1×8

$= 8$

 2×8

$= 16$

 3×8

$= 24$

 4×8

$= 32$

 5×8

$= 40$

6×8

$= 48$

7×8

$= 56$

8×8

$= 64$

9×8

$= 72$

10×8

$= 80$

 11×8

$= 88$

 12×8

$= 96$

 13×8

$= 104$

 14×8

$= 112$

 15×8

$= 120$

1×9

$= 9$

2×9

$= 18$

3×9

$= 27$

4×9

$= 36$

5×9

$= 45$

 6×9

$= 54$

 7×9

$= 63$

 8×9

$= 72$

 9×9

$= 81$

 10×9

$= 90$

11×9

$= 99$

12×9

$= 108$

13×9

$= 117$

14×9

$= 126$

15×9

$= 135$

 1×10

$= 10$

 2×10

$= 20$

 3×10

$= 30$

 4×10

$= 40$

 5×10

$= 50$

$$6 \times 10$$

$$= 60$$

$$7 \times 10$$

$$= 70$$

$$8 \times 10$$

$$= 80$$

$$9 \times 10$$

$$= 90$$

$$10 \times 10$$

$$= 100$$

 11×10

$= 110$

 12×10

$= 120$

 13×10

$= 130$

 14×10

$= 140$

 15×10

$= 150$

1×11

$= 11$

2×11

$= 22$

3×11

$= 33$

4×11

$= 44$

5×11

$= 55$

 6×11

$= 66$

 7×11

$= 77$

 8×11

$= 88$

 9×11

$= 99$

 10×11

$= 110$

11×11

$= 121$

12×11

$= 132$

13×11

$= 143$

14×11

$= 154$

15×11

$= 165$

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

Οδηγίες

Μέρος του 1.B | Δραστηριότητες που αναπτύσσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών, καθώς και τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους στην αναγνώριση των συναισθημάτων τους και στην ανάγνωση.

Το φύλλο δραστηριότητας περιέχει ένα σύνολο φωτογραφιών. Κάθε σελίδα περιέχει 2 από τα συνολικά 12 συναισθήματα.

- 1) Φωτοτυπήστε ή κόψτε αυτές τις σελίδες.
- 2) Κόψτε τις φωτογραφίες μαζί με τις λεζάντες.
- 3) Διπλώστε τις λεζάντες ώστε να μην φαίνονται και δείξτε στα παιδιά τις φωτογραφίες με τα πρόσωπα, μία προς μία.
- 4) Ζητήστε τους να βρουν λέξεις για να περιγράψουν το συναίσθημα κάθε προσώπου, όπως «χαρούμενο», «λυπημένο», «θυμωμένο».

τρομαγμένη

ανήσυχος

Λυπημένη

τρομοκρατημένος

Σοφισμένος

Θυμωμένος

ενοχλημένη

μπερδεμένος

έκπληκτη

αναστατωμένος

Χαρούμενη

Βαριστημένος

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Ένα παράδειγμα με αριθμούς

**Ηλικίες
9-12**

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
Ένα παράδειγμα με αριθμούς

Αριθμός των ανθρώπων που ζήτησαν άσυλο στη Γερμανία ανά χώρα καταγωγής. Ενδεικτικοί μήνες και ετήσιο σύνολο κατά την περίοδο 2014 - 2016

		2014				2015				2016			
Χώρα ασύλου	Χώρα καταγωγής	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο
Γερμανία	Αφγανιστάν	981	523	743	9.115	1.248	1.337	2.778	31.382	4.917	9.091	19.84	108.169
	Ερυθραία	509	1.227	1.997	13.198	697	650	1.121	10.876	627	1.057	2.046	13.883
	Ιράκ	388	321	436	5.345	1.042	1.546	2.098	29.784	6.567	8.295	11.574	86.247
	Συρία	1.650	2.523	3.639	39.332	5.973	5.280	11.218	158.657	27.146	21.544	26.209	237.837

**Ηλικίες
9-12**

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
Ένα παράδειγμα με αριθμούς

Αριθμός των ανθρώπων που ζήτησαν άσυλο στην Αυστρία ανά χώρα καταγωγής. Ενδεικτικοί μήνες και ετήσιο σύνολο κατά την περίοδο 2014 - 2016

		2014				2015				2016			
Χώρα ασύλου	Χώρα καταγωγής	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο
Αυστρία	Αφγανιστάν	259	224	495	4.916	645	1.491	1.865	25.143	2.015	1.571	742	10.620
	Ερυθραία	13	20	13	112	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ιράκ	37	44	67	1.051	289	1.065	1.273	13.285	517	139	152	24.330
	Συρία	327	358	671	7.661	889	1.816	2.681	24.314	1.257	659	648	7.529

Ηλικίες 9-12 ΦΥΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
Ένα παράδειγμα με αριθμούς

Αριθμός των ανθρώπων που ζήτησαν άσυλο στο Βέλγιο ανά χώρα καταγωγής. Ενδεικτικοί μήνες και ετήσιο σύνολο κατά την περίοδο 2014 - 2016

Χώρα ασύλου	Χώρα καταγωγής	2014				2015				2016			
		Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους
Βέλγιο	Αφγανιστάν	72	34	63	744	124	134	436	7.562	740	127	102	2.052
	Ερυθραία	4	64	149	752	11	56	38	333	27	21	52	253
	Ιράκ	28	39	100	965	115	170	2.457	9.180	216	34	50	679
	Συρία	141	90	387	2.524	256	270	1.205	10.185	508	98	154	2.136

Ηλικίες 9-12 ΦΥΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
Ένα παράδειγμα με αριθμούς

Αριθμός των ανθρώπων που ζήτησαν άσυλο στο Ηνωμένο Βασίλειο ανά χώρα καταγωγής. Ενδεικτικοί μήνες και ετήσιο σύνολο κατά την περίοδο 2014 - 2016

Χώρα ασύλου	Χώρα καταγωγής	2014				2015				2016			
		Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους	Ιαν.	Μάι.	Αυγ.	Σύνολο έτους
Ηνωμένο Βασίλειο	Αφγανιστάν	98	93	241	1.753	111	138	317	2.852	224	225	268	2.129
	Ερυθραία	133	214	376	3.291	314	263	433	3.756	93	88	86	709
	Ιράκ	81	32	115	911	110	85	246	2.648	377	267	226	2.370
	Συρία	151	133	237	2.353	250	135	224	2.794	177	161	108	1.186

Τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στα παραπάνω παραδείγματα μπορεί να μην ανταποκρίνονται με ακρίβεια στα επίσημα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας για το άσυλο των χωρών αυτών στο τέλος κάθε έτους. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες συγκεντρωτικές πληροφορίες στη σελίδα https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

UNHCR
The UN Refugee Agency

**Υπατη Αρμοστέία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα**

Μιχαλακοπούλου 91, 11 528, Αθήνα
Τηλ. 216 2007800 • Fax 210 6726417
Email: great@unhcr.org • www.unhcr.gr